

FEDERAL ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇİKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.-KRN
İSVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

4. NOVEMBER 1983
SAYI: 17

15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Donau Str.1
1000 Berlin 44
Tel.: 030/624 60 92

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt A1319D

Cunta'nın seçim oyunu bütün Avrupa'da protesto ediliyor

6 Kasım seçimleri sahtekarlıktır!

Batı Avrupa'nın yedi
ülkesindeki on üç
demokratik örgüt
yurtdışındaki
Türkiyelilere ortak
bir çağrı yaptı

1 Seçim sahtekarlığını protesto için
düzenlenen eylemlere katılın!

2 Türkiye'deki yakınlarınıza seçim-
lerde "geçersiz oy" kullandırtın!

Cumhuriyet'in
60. yılı
ve
Kuzeyden gelen
tehlile(!)

"Kuzeyden gelen tehlike" propa-
gandasının hem iç, hem de dış poli-
tikaya hakim olduğu günümüzde,
Cumhuriyet'in 60. yılında şu soru-
yu sormak hiç de yersiz olmayacaktır:
"1917 Ekim Devrimi olmasaydı
Türkiye'de Cumhuriyet kurulabilir
miydi?"

• Yazısı 10. sayfa

Türkiye Komünist
Partisi'nin 5. Kongresi
toplandı
Sayfa 3'de

•
Bedelli askerlik
çağında dört oğlunuz
olsaydı ne yapardınız?

H.Murat DÖRTYOL
röportaj
Sayfa 6'da

•
Sendikalar, barış ve
silahsızlanma*
Ümit KÖSEGLÜ

Dikerdem Nobel Barış Ödülü'ne aday gösterildi

Türkiye'de Barış Derneği Davası kararlaştırılmak üzere 14 Kasım tarihinde gerçekleştirilen, İngiltere'nin en büyük Bruce Kent, The Times gazetesine açık bir mektup yazarak Barış Komitesi Genel Başkanı Mahmut Dikerdem'i 1984 Nobel Barış ödülüne aday gösterdi.

● Yazısı 5. sayfada

Batı Avrupa'da milyonlar ABD roketlerine "ama"sız, "fakat"sız, "eğer"siz hayır dedi!

22-23 Ekim günleri Batı Avrupa'nın büyük yerleşim merkezlerinde 100 binlerin katılımıyla gerçekleştirilen roketlere karşı protestolar, geçtiğimiz hafta sonu da Den Haag'da 500 bin,

Kopenhag'da 100 bin ve Leningrad'da 400 bin kişinin katıldığı gösterilerle sürdü.

● Yazısı 9, 12 ve 13. sayfalarda

Ümit KÖSEOĞLU

Sayfa 7'de

Fethi Savaşçı'yla söyleşi
Sayfa 8'de

ABD tekelleriyle yapılan ortak yatırım anlaşmaları
açıktandı
Sayfa 11'de

6 Kasım Pazar günü Türkiye'de seçimler yapıyor. "Acaba sandiktan ne çıkacak?" Türkiye gazetelerine haftalarca seçim konusundaki tahminlerle dolup taşıyor.

Sandiktan Sunalp mı, Özal mı, Çalp mı çıkacak? Yoksa bir koalisyon mu? İlk önce bunu belirlemek gerekir ki, seçim sonuçlarının en önemlisi yanı sıra, daha önce de söylediğimiz gibi, MDP, ANAP ve HP'den hangisi ne kadar oy alırsa alsın, sonunda cunta bu oyaları altalta koyup toplayacak ve hepsini kendi hanesine yazmaya kalkışacak- tır.

Şu halde, aslında 6 Kasım'da seçime girenler bu üç kukla parti değil, bu kuklaları oynatan cuntanın kendisidir. O nedenle seçimlerde halkın önünde üç değıl, iki seçenek vardır. Seçmen ya cuntanın üç partisinden birine oy vermek zorunda kalacak, ya da geçersiz veya boş oy atarak ya da sandık başına gitmeyerek cuntaya "hayır" diyecekler.

Bu "hayır" oylarının sayısı ne olacaktır? 6 Kasım seçimlerinin asıl sorusu işte budur. Sunalp'ın, Özal'ın ve Çalp'ın alacakları oyların dağılımı bu soru yanıtında gerçekten önemsiiz kalyor. Nitekim 13 Ekim günü Milliyet Gazetesi'nde Amerikancılığı ile ün salmış milli demokrat Metin Tokat, faşist rejime açıkça "hayır" anlamına gelecek bu oylar için "Yüzde onbeş rahatsız eder. Yüzde yirmi rejim için tehliktedir" diye yazdı.

MDP'nin aleyhine oluyor diye seçim sonuçlarına ilişkin kamuoyu yoklamalarının bile yasaklandığı koşullar altında yapılan böyle bir seçim sandıklarından çoğunlukla "hayır" çıkması elbette

Sandiktan ne çıkacak?

Ahmet KARDAM

bir mucize olur. Ama süngürlerin gölgesine rağmen milli damadımızın korktuğu şeyin haydi haydi başına geleceğı şimdiden bellidir, yeter ki oylar doğru sayılsın.

Ama tezgah iyi kurulmuştur. "Sandiktan ne çıkacak" sorusu, "Oyları kim sayacak", "sonuçları kim açıklayacak" sorularıyla birlikte düşünülmek zorundadır. Örneğin 19 milyon seçmen için 38 milyon oy pusulası bastırılmasının asıl hikmeti "el çabukluğu marifet" yapmak değilse nedir? Bugün Türkiye'de herşeyin ana yasası da baba yasası da zorbalık ve sahtekarlık olmuştur.

Oy sayıları ve dağılımı seçimlerin önceden bilinemeyecek olan sonucudur. Ama bir de seçimlerin bugünden belli olan sonucu var. Ve asıl önemli olan da budur. Sandiktan çıktığı iddia edilecek oy sayısı ne olursa olsun, bu seçimlerin sonucu, cunta için ve onun üç kuklası için daha şimdiden tam bir hezimettir. Sandık başına giden halk kendiliğünde yatan partiyi oy vermesinin, özgürce bir seçim yapmasının beş general tarafından yasaklandığını unutacak mıdır? Cunta, süngü zoruyla ilan etmeyi başaraacağı seçim sonuçlarını halkın vicdanında ilan edebilecek midir? İşte bu olanaksızdır.

Dünya kamuoyu ise hükümeti çoktan

verdi. Uluslararası Hür İçti Sendikaları Konfederasyonu ve Dünya Sendikalar Federasyonu başta olmak üzere yeryüzündeki bütün sendikaların temsil eden uluslararası örgütler, Avrupa Konseyi ve Avrupa Parlamentosu 6 Kasım seçimlerini daha bugünden "anti-demokratik" ve "geçersiz" ilan etmişlerdir. Dünya basınında hergün Türkiye'deki seçim sahtekarlığını açığa vuran haberler, röportajlar ve yorumlar çıkıyor. Reagan'ın başını çektiği ve cuntanın da orta yerinde kendisine sığınak aradığı "Washington-Bonn-Londra" şeytan üçgeni dışında Türkiye'deki rejimi savunan kalmamıştır.

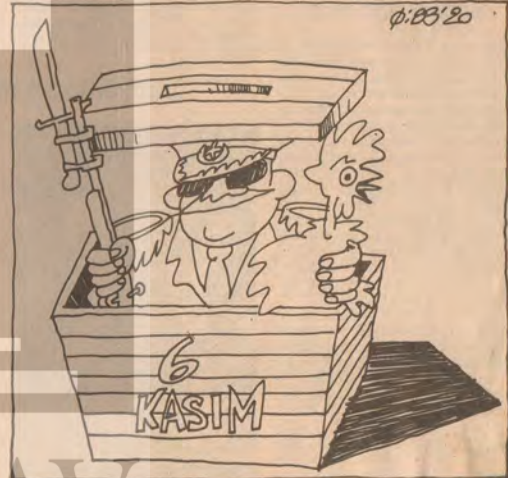
Kısacası, 6 Kasım'ın seçim sandıklarından cunta ve üç kuklası için koskocaman bir yalnızlık çıkacaktır. Üç yıldan beri sürdürdükleri "demokrasiye geçiyoruz" oyununun perdeleri, seyircilerin "yuh" haykışlarıyla ve ısıklarıyla kapanyor.

Halkın bu seçim sahtekarlığı karşısında duyduğu hoşnutsuzluk ve öfke önümüzdeki dönemde, yurt dışında yükselcek güçlü bir dayanışma hareketinin de desteğinde, ulusal çapta aktif bir direnişe dönüşerek bu faşist rejimi yıkacak güce ulaşabilecek midir? Yoksa cunta, AP ve CHP gibi geleneksel burjuva partilerinin yöneticileriyle uzlaşarak "yumuşak geçişle" yeniden bir başka zorbalık rejimine terketmeyi mi başaracaktır? Batı Avrupa'daki Türkiye'lerin temsilcilerinden 13 demokratik örgütün seçimler konusunda yayınladıkları ortak bildiride de belirtildiği gibi, demokrasiye geçebilmek cuntanın yıkılmasına bağlıdır. Bu uğurda mücadele etmek ise hepimizin insanlık görevidir.

Grenada halkı direniyor

Grenada'ya çıkartma yapan ABD askerlerinin sayısının geçtiğimiz hafta sonu 6 bine yükseldiğı, daha da artacağı bildirildi. Grenada'da şimdiye dek yüzlerce kişiyi öldüren, yüzlerce insanı tutsak alan ABD askerlerinin, acımasızca kadınlara, çocuklara ve hastanelere de saldırdıkları, 50 kadar hastanın da öldürüldüğü açıklandı. İstilacı birliklerin Grenada yurtsever güçlerini denizle karşılaştığı bildirilirken, adanın etrafındaki ABD savaş gemileri de denizce denizci de saldırıya geçmeye hazır durumda bekliyor.

● Yazısı 9. sayfada

ONBEŞ GÜNDE TÜRKİYE

16 Ekim

● Seçimlere katılmasına izin verilmeden Doğu Yol Partisi Genel Başkanı Yıldırım Avcı, Çorum'da yaptığı konuşmada, cunta partilerini kast ederek "Hak ta nınsa on gün içinde üç partiye de sileriz" dedi. Öte yandan, yine seçimlere katılmasına izin verilmeden SODEP'in Genel Başkanı Cezmi Kartay'da, Aydın'da yaptığı konuşmada, "seçimlere katılan partilere oy yok" dedi.

17 Ekim

● ANAP Genel Başkanı Turgut Özal'dan sonra, MDP adına bir açıklama yapan Prof. Memduh Yaş'a da "iktidara geldikleri takdirde KİT'leri satacaklarını" söyledi.

● İstanbul'da yayınlanan günlük Milli Gazete, İstanbul Siyasetim Komutanlığı tarafından süresiz olarak kapatıldı.

18 Ekim

● MDP Başkanı Turgut Sunalp, Trabzon gezisinde halkın seçimlere ve seçim mitinglerine ilgi duymadığını söyleyen bir gazeteciye verdiği cevapta, "Meydanlar ölçü değil, aslında mitingleri kaldırmak lazım. Entellektüeller iktidara geliyor, köylü de işinin başında" dedi.

19 Ekim

● DYP Genel Başkanı Yıldırım Avcı ve parti konvoyu Artvin'in Borçka ilçesine sokulmadı. Konvoyu durdurdu görevliler, "Mülki İdare Amirliği'nin telsiz emri aldıklarını, konvoyu ilçeye sokulamayacağım" belirttiler.

21 Ekim

● Erzurum Siyasetim Komutanlığı, SODEP ve DYP'nin Erzurum ilinde yapmak istedikleri toplantılara hiç bir gerekçe göstermeden izin vermedi.

22 Ekim

● Manisa'nın Alaşehir ilçesinde bir konuşma yapan Kenan Evren, siyasetimin seçimlerden sonra da sürdürüleceğini açıkladı.

● ANAP Genel Başkanı Turgut Özal, Ankara'da yaptığı konuşmada üniversite eğitiminin paralı olması gerektiğini savunarak, iktidar olduktan takdirde bu yola gideceklerini söyledi.

● İstanbul Siyasetim Askeri Savcılığı, DISK'e bağlı Limter-İş Sendikası'nın yedi yöneticisi hakkında, ek iddianame ile yeni bir dava açtı. Siyasetim 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde devam etmekte olan Limter-İş davasına eklenen yedi sanıkla birlikte, haklarında TCK'nun 141. maddesi gereğince 5-15 yıl ağır hapis cezası istenen sendikacıların sayısı 56'ya yükseldi.

● İstanbul'da yayınlanmakta olan 'Merhaba Gazetesi', 1. Okul ve Siyasetim Komutanlığı tarafından süresiz ola-

rak kapatıldı.

● DISK'e bağlı İleriçi Deri-İş Sendikası'nın 11 yöneticisi hakkında İstanbul Siyasetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nca anayasal düzeni yıkamak ve yerine Marksist-Leninist bir düzen kurmak iddiasıyla yeni bir dava açıldı ve sendikacıların 6-20 yıl ağır hapis cezasına mahkum edilmesi istendi.

23 Ekim

● Doğu Yol Partisi Genel Başkanı Yıldırım Avcı Ağrı ilinde yaptığı konuşmada MDP, ANAP ve HP'nin bir elmanın üç parçasına benzeterek, "Seçime katılmasına izin verilen bu geçiş döneminin geçiş partileri ile millet denir ve meseleleri arasında uçurumlar vardır" dedi.

25 Ekim

● Anayasa Mahkemesi, Cumhuriyet Başsavcılığı'na hakkında kapatılma davası açılan dört partiden birisi olan Hu-

zur Partisi'yle ilgili davayı görüşerek sonuçlandırıldı ve bu partinin temelli kapatılmasına karar verdi. Anayasa Mahkemesi Başkanı Boyacıoğlu'nun konuya ilişkin olarak yaptığı açıklamaya göre, Huzur Partisi layiheli aktif hareket ettiği gerekçesiyle kapatıldı.

26 Ekim

● Euromoney Dergisi'nin 93 ülkeyi kapsayan ve Ekim ayında yer alan araştırma göre, Türkiye ekonomisinin yerinde saydığı kaydedilerek, "Türkiye'nin dünyada enflasyonun on hızlı artışı ve parasının on hızlı değer kaybettiği 10 ülke arasında yer aldığı" belirtildi.

27 Ekim

● Ege Ordu ve Siyasetim Komutanlığı 2 numaralı Askeri Mahkemesi'nde sürmekte olan Dev-Yol ve Halkın Kurtuluşu davası sonuçlandı ve 9 kişi 5 yıl 6 ay ağır hapis cezasına mahkum oldu.

● MGK, Olağanüstü Hal Yasası'nı kabul etti. Yürürlüğe giren yasa göre, tabii afet, tehlikeli sağlık hastalıkları, ekonomik bunalım ve şiddet hareketlerine ait ciddi belirtiler ortaya çıkarsa, Bakanlar Kurulu olağanüstü hal ilan edebilecek ve siyasetim uygulamalarına gidebilecektir.

● ANAP Genel Başkanı Turgut Özal'a değerli sekiz milyon lira olan Oldsmobile Reccency marka bir ABD otomobili hediye edildi. Özal'a arabayı hediye edenin kimliği açıklanmadı.

28 Ekim

● Milli Gazete eski Sorumlu Yazışları Müdürü Durmuş Aki Aydın, 13 Şubat 1979 tarihli gazette yayınlanan ve Mustafa Aksoy imzasıyla yayınlanan yazıdan ötürü bir yıl dört ay hapis cezasına mahkum oldu.

● Milliyet Gazetesi yazarlarından Teoman Erel'in "Veto Yelizesi" başlıklı yazısının MGK'nın 76 sayılı kararına aykırı olduğu gerekçesiyle, Siyasetim 1 numaralı Askeri Mahkemesi'nce Teoman Erel ve Yazışları Müdürü Doğan Heper hakkında dava açıldı.

29 Ekim

● Silahlanma harcamalarının hızla arttı-

ŞU BİZİM TÜRKİYE

Yeni bir rekor

Son on yılda, Türkiye'de "hayat kadınların"ın sayısı 119 kat arttı. 1974'de 2 bin dolayında olan vesikalı kadın sayısı 1982 sonunda 238 bine yükseldi. Aynı dönemde genelev sayısı da 350'den 1724'e çıktı. İstanbul'da yaşayan "vesikalı kadın"ların yüzde 86'sı alt gelir düzeyindeki, yani yoksul ailelerden geliyor. Konuya ilişkin araştırma yapan uzmanlar "inanılmaz" olarak niteliklerini bu artış 1974 sonrasında yükselen enflasyona ve gelir dağılımının dar gelirli aleyhine bozulmasına bağlıyorlar.

Kendi ağzından "MDP'nin ekonomik beyni"

Yaş: Ayda 600 bin lirayla geçiniyorum, şikâyetim yok

Çalışmam da olur çalışmayı biraz da faaliyetler kesimemek için yapıyorum. Birizin kızınıyla bütün hisse senetlerini satım beylerbeyi'nde bir kar aldım. Şimdi çok memnunuz.

Türkiye'de uzun dönemde gevremekyle zulum yapmak daha kârdır.

İktidar tedbirlerinin mantığında bazı gelirlerin düşük tutulması yarar.

İstanbul'da 4 kişilik bir aile ayda 75 bin lira ile zor geçiyor.

Holdingçi Profesör ayda 600 bin liracık...

MDP'nin iktidar olursa ekonomik konulardan sorumlu adamı 1. ten holdingçi profesörü görünün aylık geliri 600 bin lira

Bal gibi akıllı

MDP paşası Turgut Sunalp seçim gezisi sırasında bir gazeteciye kızıp konuştu: "Kimse benim ahlak sorulma baka aptal olduğumu sanmasın. Bal gibi akıllım" dedi. Gazeteciler "bal gibi akıllı" MDP paşasının bu sözlerini de yayınladı. Paşa eskisi daha da küplere bindi, "Bu sözlerimi gazetelere veren alınsın benim bilirim. O zaten komünist ideolojinin alınsıdır" dedi. Biz ise hiç bir şey demeden MDP'nin ahlak sorulma ama "bal gibi akıllı" paşa eskisi liderinin tüm güzelliğini ve zekasını sergileyen bir fotoğrafını sunuyoruz.

Seçim hazırlığı

6 Kasım seçimlerinin kesin sayısal sonuçları değişile bile "encamı" şimdinden belli oldu. Gazetelerde Yüksek Seçim Kurulu tarafından resmen açıklandı. Seçimlerde oy kullanmaya yasal bakımdan hakkı olan tam 19 milyon yurttaşımız var. Yani bu seçimlerde 19 milyon seçmen oy kullanacak. Şu partiye verecek, bu partiye verecek, besbelli ki önemli bir kesimi üç partiye birden verecek, damgası üçüne birden basıp kendi oyunu kendi iptal edecek... Ama ne olursa olsun, ne yaparsa yapısın seçmenlerin sayısı değişmeyecek: 19 milyon...

Şimdi, gazetelerde satır aralarında bir başka habere bakalım: Seçimler için 38 milyon oy pusulası bastırılmış!

19 milyon seçmenin tümünün sandık başına gideceğini varsayarsak 19 milyon oy pusulasına ihtiyaç var. Haydi diyelim ki taşınırler, yüklenirler, dağıtılacak kimileri fire verecek. Yüzde 20 fire payı hesaplayalım. Eder 22 milyon 800 bin. Yuvafal hesap 23 milyon. Acaba 38 milyon oy pusulası hangi hesapla bastırılmış dersiniz? Sakın iptal edilen oyları yenilerini (!) koyabilmek için olmasın?

MDP'nin paşaları olursa ekonomik konulardaki sorumluluğu da üstlenir. Ünlü fakülti profesör memduh yaşa olacaktı. Ekonomik dizginlerini eline almayla hazırlanan Memduh Yaşa, vakit zamanında Kastelliye üniversite kürsülerinden nutuklar atırmakta hünerbazlık göstermiş, Günaydın gazetesi patronunun önünde elpençe divan durup, en ağır hakaretleri sineye çekip, patronun vergi işlerini düzenleyen (!) çok saygıdeğer bir profesördür. Gelecekte ülke ekonomisine hükmetmesi öngörü-

len holdingci profesörün görünce aylık geliri 600 bin lira ve kendisi bununla "geçinip gidiyormuş". Aynı günlerde Yüksek Hakem Kurulu'nun kükla başkanı Naci Varlık da işçilere brüt 3 bin lira ek zam konusunda şöyle diyor: "Memleketimizin mali imkanları daha çok olsa da, daha çok verilebilirdi". E tabii, holdingci profesöre 600 bin lira verince işçilere para kalır mı? Adı üstünde adamin: Memduh Yaşa! Hay sen çok yaşa!

Lafı mı olur?

İstanbul'lu sanayiciler geçenlerde toplanarak Türkiye'nin enerji sorununu görüştüler. Enerji darboğazı yüzünden, fabrikalarını kapatmak zorunda kalmamak için enerji üretiminin özel sektöre devredilmesi istedikler. Bu, "çözüm yolları"ndan biri. Bir diğerini ise, toplantıda konuşan İstanbul Ticaret Odası Başkanı Nuh Kuşçulu şöyle dile getirdi:

"Örfi İdare komutanlarına belli yetkiler verilmeli. Geceleri kararmaya yapılmalı. Televizyon yayınlarına son verilmeli. Ya da elektrik böyle pahalılandırılmalı ki, kimse kullanmasın, yani caydırıcı hale getirilsin..."

Yalnız Nuh Kuşçulu lafı niye bu kadar dolandırmış onu anlamadık. Kestirmeden deseydi: Halka, fakir fukaraya elektrik kullanmak yasak... Kullanılan doğru siyasetine...

Korkmayın tutmaz

Ocak südüren Turgut Özal'ın partisi ANAP'ın mitingleri Cunta'nın öteki mitinglerine göre biraz daha kalabalıklı geçince 24 Ocak karartılarının mimarı, emekçi halkın tenceresinden açılan hisarların başta Turgut Özal gevşeyiverdi ve şöyle dedi: "Maya tuttu, 7 Kasım'da ikidardayız".

Adamın ağzı torba değil ki büzesin. Der. Desin demesine de dediği yere dikkat etsin. Özal bu lafları Konya'da söyledi. Nasrettin Hoca'nın memleketinde. Hani Konya Akşaray'ın göle yığort mayası çalıp "ya tutarsa" diyen Hoca'nın memleketinde...

Dünyanın en pahalı öpücüğü!

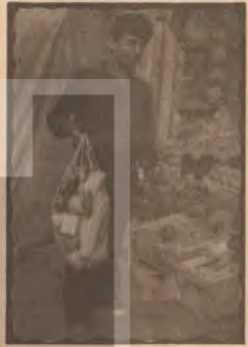
ÖNCE ÖPÜSTÜLER Türk-İş Genel Başkanı Serhati Yılmaz ile TISK Genel Başkanı Halit Narin, dün Çarşamba Bektaş'ta yapılacak bir basın toplantısı için...

Oldukça heyecanlı bir "kayıkçı dövüş"nden sonra, yaklaşan seçimlerde işçi sınıfının oylarını "avlamak" kaygısı ağır bas ve zuladaki MDP'li Cunta Başbakanı Uluşu'nun bastımasıyla Yüksek Hakem Kurulu işçilere bir miktar zam vermeye razı edildi. Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz, pahalılığın işi ücretlerinin yüzde yirmisini geçtirdiği bir dönemde işçi başına 3 bin liralık bir "avans"ta, yani ortalama yüzde 12'lik bir zammına "evet" dedi. Anlaşılmadan sonra Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı, yani patronların temsilcisi Halit Narin'e Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz öpüştüler. Bu yağılı bali sahne sırasında Halit Narin "dünyanın en pahalı öpücüğü bu" demeyi ihmal etmedi.

Evet, çok pahalı! Ama bu pahalı öpücük "pahansı" işçiler ödüyor. Yutturduktan sarmasınlar... Ama unutmasınlar da... Bir gün de işçiler "öpecek"...

Sürücüler dikkat!

1984'ün bütçe gelirleri saptanırken, o yıl ne kadar trafik cezası kesileceği de belirlenmiş. Öyle şey olmaz demeyin, olmuş işte. 1984'de 7 milyar liralık trafik cezası kesilecek. Yani 5 milyar olursa bütçenin dengesi bozulabilir. O yüzden sürücüler her zamankinden fazla "keşfi ceza" yemeye hazır olsunlar.

Bu file 833 lira

Yüksek Hakem Kurulu, Türk-İş başkanı ve patronları işçilere verilen ek zam üzerine çok gürültü kopardılar. Hatta Maliye Bakanı Kafaoglu bu zammı karşı karşıya utandırmadan "Gecekondu halkı yi geçiyor. Beş kap yemekten azgı yok. Hepsinin televizyonu, videosu var" dedi. Ancak net 1650-1900 lira arası olan bu miktar, bir ailenin yalnızca iki günlük yiyecek masrafı. Hele hemen ek zammın ardından gelen ve daha da gelecek olan "azal zamlar"dan sonra bu "berber arışı" bir günlük yiyecek masrafına eşit olacak!

30 Ekim

● İstanbul'da yayınlanan ve Türkiye'nin büyük tirajlı gazetelerinden birisi olan Günaydın Gazetesi, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından süresiz olarak kapatıldı. Kapatmaya ilgili olarak hiç bir gerekçe gösterilmedi.

● Erzurum ve Kars çevresinde meydana gelen şiddetli deprem can ve mal kaybına neddi oldu. Yapılan ilk belirlemelere göre, büyük ölçüde insanın yaşamını yitirdiği bildirildi.

● Bursa'nın Mustafakemalpaşa ilçesinde yayınlanan Mustafakemalpaşa Gazetesi'nin üç mensubu 10 ay 15'er gün hapis cezasına çarptırıldı.

31 Ekim

● SODEP'in İstanbul Zeytinburnu'nda 30 Ekim tarihinde yapmak istediği açık hava mitingine izin verilmeli.

● Doğu Anadolu bölgesinde meydana gelen şiddetli depremde yoksulları yitirenlerin sayısı 813'e yükseldi.

Türkiye Postası

Türkiye Postası 15 günde bir Cuma günleri çıkar. Hesusgeber: Vereinigung für Völker Verständigung und Solidarität, 1000 Berlin 44, Donaustr. 1. Verantwörtlicher Redakteur: Ahmet Kardam Zentralredaktion und Anschrift aller Verantwörtlichen: 1000 Berlin 44, Donaustr. 1. Tel: 624 60 92 Herstellung: Eigenvertrieb Druck: Henkel Löffelstift, 1 Berlin 48, Sanktstr. 49, Banka Hesab: Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postcheckkonto 461432-100, BLZ 100 100 10 Post-scheckkarte Berlin-West-Alte Postkassen: F. Almansa ve Baiterlin'de 6 aylık (12 sayı) 30.-DM, 1 yıllık (24 sayı) 60.-DM Teleschrift: Frans: Paris, Tel: 01-258 26 90, F. Almansa; Frankfurt, Tel: 0611-68 41 98, Belçika: Brüksel: B.P.83 Holland: Amsterdam, Tel: 020-942323 İngiltere: Londra, Tel: 01-801 7046, Danimarka Kopenhag, Tel: 01-707 506 İsveç Stockholm, Tel: 08-367 576

TKP'nin 4. Kongresi 51 yıl önce 1932 yılında toplanmıştı

Türkiye Komünist Partisi'nin 5. Kongresi toplandı

Batı Avrupa'daki çeşitli komünist partilerinin gazetelerinin bildirdiklerine göre, Türkiye Komünist Partisi (TKP) Merkez Komitesi 1 Kasım 1983 tarihli açıklamasında partinin 5. Kongresi'nin toplanıldığını duyurdu.

1932 yılında toplanmış olan 4. Kongre'den 51 yıl sonra toplanabilen 5. Kongre'nin polisin sürekli saldırısı, döneklerin, oportünistlerin yıpratıcı çalışmalarını sürdürdüğü zor koşullar altında toplandığı belirtilerek, bu olayın 1981 Mayıs ayındaki ağır kayıplara, polisin sürekli saldırılarına rağmen TKP'nin

her koşul altında çalışmalarını sürdürmeyi ve parti yönetiminin sürekliliğini sağlamayı başaracak güce ulaştığını kanıtlandığı vurgulandı.

Açıklamada 5. Kongre'nin yeni bir parti programı ve parti tüzüğü kabul ettiği ve bütün kararların oybirliği ile alındığı duyuruldu ve Kongre delegelerinin yüzde 42'sini işçilerin, yüzde 58'ini aydınların oluşturduğu, Kürt delegelerin oranının yüzde 22, kadın delegelerin oranının ise yüzde 11 olduğu açıklandı.

Cunta, tekeller ve Türk-İş yönetimi anlaştılar ve...

İşçilere zam diye borç verildi

Türk-İş'in yüzde 20'lik ek ücret zammı isteği, Yüksek Hakem Kurulu'na (YHK) sonuçlandırılarak, 1 Kasım 1983 tarihinden geçerli olmak üzere işçilere ayda brüt üç bin lira avans verilmesi kararlaştırıldı. Üç bin liralık brüt avanstaki işçilerin eline ayda net 1,650 ve en yüksek 1,900 lira geçecek. Türk-İş yönetimi, Hükümet ve işveren çevreleri, YHK'nın kararını "Türk-İş'in yüzde 20'lik ek zam talebi kabul edildi" biçiminde yorumladılar. Boyalı basın da, YHK'nın

kararını manşete çıkararak, "İşçilerin aylık ücretleri üç bin lira artırdı", "Türk-İş'in ücretlere yüzde 20'lik ek zam isteği kabul edildi" şeklinde verdi.

Zam değil borçlandırma

Oysa, YHK'nın verdiği karar, işçi ücretlerine bir kuruluş kazandırmıyor, yeni toplu sözleşme dönemine kadar işverenlerin işçilere ayda net 1,650 ile 1,900 lira arasında borç vermelerini hükme bağlıyor. Çünkü, mevzuatı yasalara göre, işverenlerin işçilere ödeyecekleri avans borç niteliğindedir ve işverenler, bu paraları toplu sözleşme döneminin ilk ayından itibaren kesebileceklerdir.

YHK'nın kararına göre, 1 Kasım 1983 tarihinde avans almaya başlayacak işçilerin, yeni toplu sözleşme döneminin başlangıcı 1 ay ile 12 ay arasında değiştiğinden, bu uygulamaların yararlarına süresi de, en az 1 ay ve en çok da 1 yıl sürecektir. Sözgelimi, yeni toplu sözleşme dönemi Kasım 1983'de başlayan bir işçi, ancak bir ay ve Kasım 1984'de başlayan bir işçi de, bir yıl işverenlerden borç alabilecekler. Toplu sözleşmenin imzalanması ve yeni toplu sözleşme döneminin başlamasıyla bu uygulama son bulacak ve işçilere verilecek avansların (borçların) kaderi, toplu sözleşme dönümlerinde belli

tışını öngörmüyor, tam tersine önümüzdeki bir yıllık dönemde işverenlerin işçilere borç vermesi hükümlü getiriyor.

Bilindiği gibi, Eylül ayı içinde Türk-İş Genel Başkanı Sevkett Yılmaz, gerçek işçi ücretleri son iki yıl içinde yüzde 20 oranında düştü gerekçeyle Başbakan Ulusu'ya başvurdu ve aynı oranda ücretlere ek zam yapılmasını istedi. Görüşme ardından Türk-İş'in Genel Başkanı yaptığı açıklamada, "Başbakan isteklerini 'miz yerinde buldu' şeklinde konuştuk. Ancak, her nasılsa Başbakan'ın emrindeki iki kuruluş, Maliye Bakanlığı ve YHK Türk-İş'in talebini reddetti. Bir ay süren tartışmalardan sonra, Başbakan Ulusu YHK'na 12 ay içerisinde bir kere daha görüşülmesi direktifini verdi. Ek ücret zammını isteğini yeniden görüşen YHK, daha önce oybirliği ile reddettiği öneriyi, bu defa oybirliğiyle kabul ederek, işçilere ayda üç bin lira avans verilmesini kararlaştırdı.

Ancak, kamuoyuna YHK'nın kararı, Türk-İş'in yüzde 20'lik ek ücret zammı istemi kabul edildi şeklinde çarpıtılarak açıklanmış. Türk-İş'in yönetimi, tekelci sermaye ve Cunta işbirliği çerçevesinde, bir taşla birkaç kuş birden vuruluyor. Birleşmiş güce sona eren YHK "tu kaka edilecek". Cunta'nın basbaskı altında

OYA BAYDAR Yorum

Beladan bile öğrenememek...

"BİR müsabit bin nasihatten iyidir" derler ya, kimilerine müsabitler de yeterli değil. Son günlerde cunta karşısında oldukça kararlı görünen burjuva muhalefeti, Türkiye'nin tarihsel-toplumsal koşullarında burjuva muhalefetinin sınırlarını nereye kadar varıp nerede duracağını ve kendisi için faşizmin bile yeterince öğretici olmadığını bir kez daha göstermekle meşgul.

BIRAKALIM AP ve Demirel uzantılarını bir yana, "demokrat" ve görece ilerici görünümde ortaya çıkan kendisine sosyal demokrat adını yakıştıran akım; daha da ötesi, SODEP'i demokrat bulmayan, soldaki boşluğu dolduramayacağını iddia ederek seçimler sonrasında gerçek sosyal demokrat yeni bir parti kuracağını açıklayan Halil Tunç sözcülüğündeki Ecevit'çi akım, son günlerde anti-komünizm yapmakta, komünizmi engelleyecek asıl gücün kendileri olduğunu anlatmakta, komünist gözdelemleri anlayan ve tüm seçim propagandasını anti-komünizm üzerine kurmuş olan Sunalp'te yanlış halindeler. En önemlisi de, bu yanlış komünizmin kapıda olduğu bir ortamda değil, faşizm koşullarında yapılması.

SODEP Genel Başkanı, tüm aşırı sızmalara karşı uyanık olduklarını, komünistlerin fırsatları yararlanmasına izin veremeyeceklerini ve nereden çıkarmışsa komünistlerin en çok korktukları gücün kendileri olduğunu söylüyor. Seçimler sonrasında kurulacağı ilan edilen, SODEP'e rakip olarak ortaya çıkacak olan yeni partinin "has sosyal demokrat" sözcüleriyle, komünizmle asıl kendilerinin mücadele edebileceklerini ve partiyi komünistlerin sızmasına azami dikkat göstereceklerini ilk açıklamalarına ekleyiveriyorlar.

Bu sözleri duyup da son on yılı hatırlamamak, 12 Eylül'ün gelişinde, şimdi kendileri de faşizm altında ezilen ve temsilcisi o zamanlar Ecevit'te bulmuş olan kanatların ağır payını düştüğümek olanaklı mı? Faşizm örgütlenirken, gerillik kendi cephesini kurup faşizm canavarını koruyucu kanatları altında büyütürken, bu gelişmeleri engellemeye yönelik tüm cephe önerilerini, tüm işbirliklerini "Milleti cephele böldürmeyiz" diyerek reddeden; faşizme karşı tüm güçlerin, ortak düşmana karşı birlikte yürüyecekleri bir yıl bulunduklarını asla görmek istemeyen bu anlayışın bugünlere gelmesini kolaylaştırdığını unutmak olanaklı mı?

TARİHTEN ve müsabitlerden öğrenememenin bu son açlı örneklerinin temelinde, işçilerin subjektif niyetlerinden ve eğilimlerinden çok objektif nedenler yattığını görmemiz; Türkiye'de burjuva muhalefetinin sınırlarını, faşizme karşı olan burjuva kanatlarının nereye kadar yürüyüp nerede duracaklarını iyi saptamamız gerekiyor. Ama sorumlu ve doğru olan, cephe taktiklerimizden, faşizme şu veya bu nedenle, şu veya bu ölüme karşı tüm güçlerin birliğini sağlama çalışmalarından ve cabalarından asla vazgeçmeden, burjuva muhalefetinin sınırları ve gerçek kimliği konusunda da hayallerle kapılmadan...

CUNTAYA karşı bir görünümde ortaya çıkan bu güçlerin kendilerine taban olarak seçtikleri işçi sınıfı ve geniş emekçi yığınlar, onların tarihten

Ecevit yeni bir sosyal demokrat parti kurdurtuyor

● Halil Tunç'un yaptığı açıklamaya göre yeni parti "komünizme karşı etkin ve demokratik bir güvence" olacaktır

Türk-İş eski Genel Başkanı Halil Tunç, İstanbul Sanayi Odası Baş-

Türk-İş eski Genel Başkanı Halil Tunç, İstanbul Sanayi Odası Başkan vekili Murtaza Çelikel ve CHP İzmir eski il başkanı Sedat Akman 27 Ekim günü aynı ayı basın açıklamaları yaparak yeni bir Sosyal Demokrat parti kurulacağını açıkladılar. Hatırlanacağı gibi CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit doğrudan doğruya hareket eden Halil Tunç, Partiler ve Seçim yasaları çıkıktan sonraki parti kurma çalışmalarını başlatmıştı, mevcut koşullarda sosyal demokrat bir partinin kurulamayacağına söyleyerek SODEP'in kuruluşunu eleştirmişti.

Halil Tunç, basına yaptığı açıklamada Ecevit'in görüşlerini yansıtarak, "partileşmede acele edenler, demokrasiyi umursamaksızın partiliçliğe ve politikacılaşma özenlerini karıştırdıkları engeller ve muameleler bir demokratik sol parti kuruluşunu seçim sonrasına ertelemekle haklılığı açıkça göstermiştir" dedi. Politika sahnesinde kanattakitelikli bir boşluk olduğunu belirten Tunç, bu boşluğu "hakça bir düzeni amaçlayan" demokratik sol bir parti tarafından doldurulması halinde bundan bir takım "sorunsuz" ve "yüksek" güçlerin yararlanacağını da sözlerine ekleyerek, kuracakları partinin "komünizme karşı etkin ve demokratik bir güvence" oluşturacağını söyledi.

Sedat Akman'da yaptığı açıklamada sol güçleri ve komünistleri "demokratik sol hareketi başka amaçlar için aşama gibi kullanmaya kalkıştıkları" iddia ederek sol ve demokratik güçlerin Cunta karşısında ortak bir cephe oluşturulması görüşüne karşı olduklarını açıkladı.

SODEP Genel Başkanı Cezmi Kartay da, aynı gün partisinin Erzurum il binasının açılışında yaptığı konuşmada, SODEP'in "komünizmin en çok iktidarı, en çok karşı olduğu parti" olduğunu iddia ederek partisinin komünizme karşı bir kale olduğunu söyledi. Böylece, "sosyal demokratik" konusunda birbirleriyle yarışan bir kuruluşun il partinin üzerinde birleşikleri tek konunun şimdilik sol güçlerle eylem birliği yapılmasına karşı çıkmak olduğu görüldü.

çilere verilene avansları (borçları) kadi, toplu sözleşme görüşmelerinde belli olacaktı.

Oysa, Türk-İş'in yüzde 20'lik ek ücret zammı isteği, 1982 ve 1983 yıllarında gerçek ücretlerin yüzde 20 düşüşüne gerekçesine dayanıyordu. YHK'nun kararı ise, görüldüğü gibi geriye dönmek bir ücret ar-

du. Birincisi, görevi sona eren YHK "nu kaka edilecek" Cunta'nın başbakanı akla-nıyor ve "soğuk" işverenlerimizle birlikte işçilerin "dosta" pozuna sokuluyor. Böylece, ciddi bir seçim yatırım yapılmış oluyor. İkincisi, Türk-İş'in tabanındaki tepkiler kınlanır, Türk-İş yönetimi ak-lanmak isteniyor.

Cunta askeri yardım pazarlığında

Ekim ayı sonuna doğru ABD'yi ziyaret eden Savunma Bakanı Bayülken, Washington'da ABD Savunma Bakanı C. Weinberger ile görüşmesinde ABD diplomatik çevrelerini sevindiren ve ilgilie karışılardan bir açıklamada bulundu. Lübnan'daki "Çokuluslu Barış Gücü"nü nınyarlarına inandırıyor beliretcek, Türkiye'nin Lübnan'daki "Amerikan Barış Gücü"ne "yardımı olacak" bir tutum içinde olduğunu bildirdi.

Türkiye'nin ABD hava kuvvetleri uçaklarına ve Barış Gücü'ne yardım konusunda herşeyi yapacağını söyleyen Bayülken, özellikle Amerikan uçaklarına Türkiye tarafından inış hakkı verildiğini, Türkiye'nin Arap ülkeleri ile ilişkileri bozulmamak kaydıyla, Amerikan hava kuvvetleri uçaklarına ve Barış Gücü'ne yardım konusunda herşeyi yapacağını açıkladı. Türkiye'nin bir NATO müttefiki olduğunu, Türk silahlı kuvvetlerinin NATO itfaki içinde de görevlerini yerine getirmekte olduklarını, sonbahardan itibaren Türkiye ye NATO çerçevesi içinde AWACS uçaklarını yerleştirildiğini ve askeri manevralar yapıldığını da vurguladı.

Bayülken'in sözünü ettiği ilk AWACS uçağı Ekim ayı başında Konya'ya gelmiş olup, Hava Hareket Merkezi ile iribat içinde devriye uçuşlarına başladılar. NATO'nun, Varşova Paki ülkelerine karşı hava istihbaratını güçlendirmeyi amaçlayan "erken uyanı ve kontrol" programının Türkiye bölümü, 25 Ekim'de Konya Askeri Havaalanı'nda düzenlenilen bir törenle resmen işletmeye açıldı. Bu programın başlaması ile hava ihbar sistemini güçlendireceği ve olası bir saldırının çok önceden anlaşılabileceği Genel Kurmay Başkanlığı tarafından yayınlanan haber bülteninde belirtildi.

Washington'daki basın toplantısında Bayülken'in ABD'nin Lübnan politikasını destekleyen ve Türkiye-

Washington'daki basın toplantısında Savunma Bakanı Bayülken, Türkiye'nin, Amerikan hava kuvvetleri uçaklarına ve ABD "Barış Gücü"ne her türlü yardıma hazır olduğunu söyleyerek, Lübnan için ABD'ye destek olma konusunda yeşil

ışık yaktı

nin her türlü yardıma hazır olduğunu açıkça ortaya koyan sözleri geçtiğimiz günlerde Dişişler Bakanlığı tarafından yapılan açıklamalarda örtbas edilmeye çalışıldı. Dişişleri yetkilileri bir taraftan "Bayülken'in sözlerine açıklık getirmek istedik, ayrıca herhangi bir görüş ayrılığı yoktur" derken, bir taraftan da Bayülken'in söylediklerinin tersine, Türkiye'nin Lübnan'da ABD yanısı bir tutum içinde olmadığını ifade etmeye çalıştı. Ancak Dişişleri sözcüsü N. Akman, "bizim tutumumuz ABD'nin Lübnan'daki çokuluslu Barış Gücü'nün destekliyoruz ve başanlı olmasını istiyoruz" diye ekledi.

Türkiye'nin ABD'nin Lübnan politikasına ne kadar ve ne şekilde karşacağı ise ABD ile askeri yardım ve F-16 projeline ilişkin yapılan pazarlıkların sonucuna bağlı.

Savunma Bakanı Bayülken'in ABD ziyaretinin ana amacı da buydu. Bilindiği gibi 15 Kasım tarihine kadar dış yardım yasası Kongre'den çıkmazsa, Türkiye'nin alacağı askeri yardım 450 milyon dolarla sınırlı kalacaktır. ABD askeri yardım ise özellikle F-16 projesi açısından büyük önem

taşımaktadır. 4 milyar dolarlık bu projenin 2.5 milyar dolarlık bölümünü 10 yıllık süre içinde ABD'den karışılmasını öngörmektedir. Türkiye F-16 uçaklarını yapımı için ulusal kaynaklardan yılda en fazla 100 milyon dolar harcayması, bunun üzerindeki harcamaları ABD'den karışılması planlanmaktadır. Ayrıca ABD'den, kredilerin toplam miktarının ve hibelerin oranının arttırılmasını ve ödeme koşullarının iyileştirilmesini istemektedir.

Açığın ulusal kaynaklardan karışılamayacağı Bayülken tarafından 26 Ekim'de yaptığı görüşmede ABD Başkan Yardımcısı Bush'a iletilmiştir. Bayülken, yarıdan tasarrufların Kongre'den Reagan yönetiminin istediği şekilde çıkmasını halinde bundan en fazla F-16 projesinin zarar göreceğini de vurgulamıştır.

Bilindiği gibi Türkiye için ayrılan yardım miktarı, Türkiye ve Yunanistan arasında 10'a 7 oranını korumak amacıyla düşürülmüş olup, son zamanlarda Washington diplomatik kulislerinde dolayan hava, Türkiye'ye yardımın 560 milyon dolarla düşürüleceğidir. Bu durumda yardımın istendiği şekilde çıkması ABD'nin Türkiye'den istediğini elde etmesine ve Yunanistan'a Türkiye arasındaki ilişkileri bağdır. Görüşmelerde Lübnan konusu ve Kıbrıs sorunu bir çerçevede gündeme gelmiştir. Türkiye'nin askeri yardım sağlaması amacıyla ABD'nin Ortadoğu politikası da daha çok destek olması, hatta Lübnan'daki "Çok Uluslu Barış Gücü"ne asker vermesi sözkonusudur. Bayülken, Lübnan için ABD'ye destek olma konusunda yeşil ışık yakmıştır. Ancak bu politikayı, Arap ülkeleriyle ilişkilerine zarar veremeyecek biçimde, ABD ile kapalı kapılar arkaasında pazarlıkları çözümlemek isteyen Cunta yönetimi ve Dişişleri yetkilileri Bayülken'in sözlerinin üstünü örtmeye çalışmaktadır.

6 Kasım seçimleri için kampanya 16 Ekim'de açıldı ve "utanmazca" sürdürüldü

MDP'yi sadece "el çabukluğu" ve terör iktidar yapabilir

● Seçim kampanyasında en belirgin olan kitlelerin seçime ilgisizliği. Partiler miting alanlarını dolduramıyor ve üç beş bin kişilik mitingcileri "dev kalabalık" diye yutturmaya çalışıyorlar

"Televizyondaki açık oturumda Çam-İca'nın üç gülleri gibiydik. Makynaj yapılar, palyaçolar döndük..." Bu sözleri söyleyen Cunta'nın muhalefete görevlendirdiği Halıkpı Partisi'nin Genel Başkanı Calp'ti. 6 Kasım öncesindeki seçim kampanyası boyunca, seçimlerin ve seçime katılan üç partinin gerçek niteliğini en iyi açıklayanlar, bir örneği yukarıda görüldüğü gibi bu partilerin liderleri oldu. Cunta'nın iktidar partisi MDP'nin Genel Başkanı Sunalp, "Seçimleri kazanamamış önceden belli olmasaydı bu işe girmezdim" diyerek Cunta'dan aldığı güveneyi diğeri getiren, Özalp "Ne sağcıyız ne solcu, 24 Ocak 'çayır' diye demagogi yaparken ve "24 Ocakın mimarı" sloganını bu seçim sloganlarından biri olarak kullananlar, bilmeden ve istemeden 6 Kasım seçimlerinin nasıl bir komedi olduğu ve partilerin gerçek kimliğini açıklıyorlardı.

Cunta iktidari partiler için bile büyük propaganda kısıtlamalarının geçerli olduğu bir ortamda açılan seçim kampanyasının özelliği, Türkiye halkının bu düzmece seçimlere ve suni seçim ortamına karşı gösterdiği ilgisizlikti. Özellikle seçim mitinglerinin ilk günlerinde, liderleri panjere kapıracak bir tenhalkı, heyecansızlık ve ilgisizlik vardı. Daha sonraki günlerde bir harekellenme yaratılabildi, bu havayı biraz daha asışılan partiler sadece Özalp'ın Anavatan Partisi'ydi. Cuntanın iktidar adayı MDP'yiğünlerden en az ilgi gören cunta seçeneği olarak kaldı. İlk tahminlerin aksine, Halıkpı Partisi'nin

MDP'NİN SEÇİM MITİNGLERİ FİYASKO OLUYOR

di. Gönay seçmen kitlelerinin bu ilgisizliği ve donukluğu, Cunta'nın üç gülleriinden birsey beklememe ve tümüne "hahay" deme eğiliminin sessiz yansımalarından ibaretti.

Özellikle siyasal ilginin odak noktası kabul edilen İzmir'de düzenlenen MDP mitinginde İzmirli bir kaç yüz kişi ile mitingi izlemeleri ve çevre ilçelerden getirilen çokşusuz kuru kalabalığından "taş çatılsa" 6 bine ulaşmıştı bu ilgisizliğin en somut kanıtlarından biri oldu.

Seçim kampanyası döneminde, seçimlere katılma icazeti alan üç partinin ve liderlerinin siyasal kimlikleri daha açık olarak ortaya çıktı. Liderlerin her biri, TV'deki eski bir banka reklamındaki gibi, "Vok aslında birbirimizden farkımız, hepimiz Cunta yaratıklarıyız, ama biz en hasarıyız" diyorlardı. Cunta liderleri ve partileri arasındaki ayrıntıda kalan farklılıklar Sunalp'ın tam Cunta ağızıyla konuşması, örneğin anarşiyi "Diğr düşüncelerin tahrikine bağlayıp çözüm olarak sadece milletin çıkarını düşünmek" şeklinde

mesi, Calp ve Özalp'ın, anarşiyi yenmek için ekonomik ortamın da düzeltilmesi gerektiğine işaret etmeleri; ekonomi alanında ise, Özalp'ın, her türlü müdahaleye karşı çıkan sağ piyasaya ekonomisi bhermesi noktalarından öteye gitmedi. Seçim havasına kapılan ve zaman zaman Cunta'nın kendine çizdiği sınırı aşmayı bile göze alıp yoksulluk edebiyatı yapan "Holdingçilerin partisi değil" diyerek, eski CHP oylarına göz kırpan Calp, seçim kampanyası sırasında kendisinden ilk beklenenden daha iyi sonuçlar elde ettiyse de, üzerindeki Cunta yafasıını gizleyemedi.

Seçim propagandası döneminin en önemli ve en "utanmazca" açılmalarından biri yine Cuntabaşı Evren'den geldi-Evren, Alasçer'de yaptığı konuşmada "Sıkıyönetim seçimlerden sonra hemen kalkacak diye bir söylenti var. Sakın ola ki buna kanmayın. Sıkıyönetimin bir müddet daha devamına ihtiyac vardır" dedi. Böylece 6 Kasım seçimleri ve bu seçimleri sonrasında kurulacak parlamento için gösterilmek istediği halk

oyu ve ulusal egemenliğin yalanlardan ibaret olduğunu da açığa vurdu. Evren, Manisa'da yaptığı konuşmada da koalisyen istemediklerini tekrarladi ve "Koalisyen olmaması için ne gerektiğini siz takdir edin" diyerek açıkça oyların MDP'ye verilmesini istedi.

Seçime sokulmayanlar da seçim gezindiler

6 Kasım seçimleri katılmaları Cunta tarafından engellenen SODEP ve Doğru Yol Partileri de seçim kampanyası döneminde Cunta partilerine ilişkin görüşlerini seçmen yığınlarına duyurmak ve partisi varlıklarını göstermek için yararlandılar. İki partinin genel başkanları ve ileri temsilcileri, gezdikleri illerde üç partinin üstüne de verilecek oyları olmadıklarını söyleyerek, kimi zaman açıkça boykot önererek, seçmeni 6 Kasım seçimlerini boykota çağırdılar. SODEP Genel Başkanı Kartay ve SODEP ileri gelenlerinden eski Baro Başkanı Atilla Sav hakkında, bu nedenle soruşturma açıldı. Bu iki partinin çeşitli illerde yapmadıkları toplantılar da çoğunlukla engellendi. Kimi bölgelerde, SODEP ve Doğru Yol liderleri kentten içeri sokulmadılar.

...ve zekice bir slogan: Tak, tak, tak!

Eski AP'li çevrelerin ve Doğru Yol'un seçmen yığınları arasında yaygınlaştırdıkları, seçim pusulasındaki üç Cunta partisimin üçünü de dımlayarak oy iptal ettirme taktiği kısaca "Tak, tak, tak" diye ilade ediliyor. "Tak, tak, tak" sloganının yaygınlaştırdığı Sunalp'ın, "Siz tak, tak, tak diyenler bilmiyor" demesinden de anlaşılıyor. Seçimleri boykotlayan kimi dinci çevrelerin bu konudaki sloganları ise "Allah'ın emri budur". Böylece, üç partide de emniyetli bir şekilde oy iptal ettirilmesi amaçlanıyor. Türkiye Komünist Partisi ise seçmen kampanyasını "Cunta partilerinin üçüne de emniyetli sloganıdır."

6 Kasım 1983 günü Türkiye'de manzara

Son üç yılda politik nedenlerle idam edilener: 27 kişi
Cunta'nın onayını bekleyen kesilmiş idam cezası: 188 kişi
Sıkıyönetim savcılarının idam cezası istemleri: 6355 kişi

"Operasyonlar" da ve işkencede ölenler: en az 400 kişi
Son üç yılda politik nedenlerle sorguya çekilenler: 170 bin kişi
Politik suçlardan mahkum olanlar: 34 bin kişi

Politik nedenlerle arananlar: 6 bin kişi

Vatandaşlıktan çıkartılanlar: 78 kişi
Vatandaşlıktan çıkartılması istenenler: 1.200 kişi

Üç yıldan beri 68 ilde sıkıyönetim sürüyor.

Grev, toplantı ve gösteri yürüyüşleri yasak

Her türlü dernek kurmak ve örgütlenmek yasak

İşçi sendikası ve emekçilerin kendi siyasal partilerini kurmaları Anayasa ve yasalarla yasaklandı

Vatandaşların hayatları ve kaderleri sıkıyönetim makamlarının iki dudağı arasında

Bütün basın yekam tarihlerinin en ağır sansürü altında

Son üç yılda yargılanan gazeteciler: 103

Toplantıların kitapları: 1.123

Sorgulamadan geçirilen sanatçı ve yazarlar, kültür adamları: 217

Üniversitelerden uzaklaştırılan bilim adamları: 700

Seçim Yasası'nı kırkmasından sonra kurulan partilerden kapatılan ya da seçime katılmaları yasaklanan: 18 parti

Seçim kampanyası sırasında Cunta'yı ve Cunta dönemini eleştirmek yasak

Seçimlerde geçersiz oy kullanma propagandası yapmak yasak

6 Kasım günü 19 milyon 670 bin 934 seçmen işte böyle bir Türkiye'de oy kullanacak

en az ilgi gören cunta seçeneği olarak kaldı. İlk tahminlerin aksine, Halkçı Parti dahi MDP'den daha kalabalık ve daha canlı toplantılar yapmaya başladı.

Seçim kampanyası televizyonda odaklaştı

Seçim dönemlerinin alışılmış hareketliliğinin, heyecanının yaşanmadığı bu zoraki seçim ortamında, kampanya döneminin en ilgi çeken olayı üç parti liderinin televizyondaki açık oturumu oldu. Cunta iktidar partisi MDP'nin artık siyasal miraz tarihimizin başlıca tiplerinden biri haline girmiş bulunan genel başkanı Sunalip, bu açık oturuma katılmamak için uzun süre direttiikten sonra, Cunta zoruyla, televizyona çıkmaya mecbur kaldı. Günlere önceden reklamı yapılan, halkın ilgisi çekilmeye çalışılan bu açık oturumun seçim kampanyası döneminin en ilginç ve en seyirci toplayan olayı haline gelmesi bile, 6 Kasım seçimleri öncesi ortamın siyasal içeriksizliğinin ve donukluğunun bir göstergesiydi.

Gazetelerin kamuoyu yoklamalarını yayınlamaları yasaklandı

Seçim öncesinde yurttaşların siyasal eğilim ve tercihlerini yansıtmayı amaçlayan kamuoyu araştırmalarının yayınlamaları Cunta tarafından yasaklandı.

Bilindiği gibi gazeteler seçmenlerle ilgili olarak çeşitli yöntemlerle kamuoyu araştırmaları düzenlemişler, nabız yoklamaya çalışmışlardı.

Tüm gazetelerin yaptıkları araştırmaları aynı sonucu verdi ve hemen tümünde Cunta'nın has partisi MDP son sırada yer aldı. Hatta kimi gazetelere göre yüzde 10 barajını aşması bile tehlikeye girdi. Araştırmaların yayınlanması üzerine tetelanan Cunta, ilkin Günaydın ve Tan gazetelerini kapattı. Akal Milliyet ve Hürriyet de aynı sonuçlara varmaya başlınca bu tür araştırmaların tümü yasaklandı.

tehririne el atıp çizim olarak sadece polisleri önlemler, baskı önlemleri önce-

seçimleri süreci olarak kurala-
mentonun göstermelik olacağını, halk

seçmen kampanyasını. "Cunta partileri-
nin öüne de vur" sloganıyla yürütüyor.

934 seçmen işte böyle bir Türkiye-
de oy kullanacak

6 Kasım seçim sirkinden seçme saçmalar

Horozlar karakolluk oldu

MDP'nin seçim arabalarmın üzerine monte ettiği büyük horozlar, cuntadan çok cunctacı Kütahya Emniyet Müdürlüğü tarafından, seçim propagandası yasaklarına aykırı oldukları gerekçesiyle tutuklanıp Emniyet Amirliği'ne götürüldüler. MDP horozları, ancak Yüksek Seçim Kurulu'nun görüşü alındıktan sonra serbest bırakıldı.

Seçim kampanyasının ekonomiyeye etkileri

6 Kasım seçimlerinin Türkiye ekonomisine iki önemli katkısı olduğundan söz ediyor. Anavatan Partisi'nin toplantılarında bal yene yene bal tüketimi ki misli artmış, öte yandan MDP'ye nisbet olsun diye horoz yene yene de horoz neslinde belirgin bir azalma olmuş.

...Ve Sunalip yeni mizah şaheserlerini yaratmaya devam ediyor

"Ne saçıcıyım, ne solucuyum, çoğunlukla Atatürkçüyüm."
"Kırmızı benim ablak suratına ocağı da aldanmasın. Bal gibi akıllıyım. Hem de istihbaratçıyım."
"Sadet değilim ama genel affa keşanlılık kararıyım."
"Ben muhalefet olamam, bunu hissetseydim parti kurmazdım."

"Partimiz 21 gün içinde kuruldu. Bu bir dünya rekorudur. Bu kimsenin harcı değildir."
"Ben dürüstlüğü tercih ediyorum ama teşkilatım fazla dürüst olmaktan yakınıyor."

Seçim kampanyasının en önemli tartışması

(Tek perdelik seçim komedisi)
Başrollerde: Turgut ÖZAL, Necdet CALP

6 Kasım seçimlerine yakışır "ciddiyet"teki bir konu, seçim öncesi dönemin en önemli tartışması durumunda. Bu önemli tartışmanın TV'deki liderler açık oturumundaki bir bölümünü aşağıya aktarıyoruz:

Calp: Köprüyü kime satacaklar...Türkiye'deki üst düzeydeki gelirli insanlar alacak. Satamazsınız efendim!
Özal: Satarız, hem de çok iyi, bal gibi satarız, alan da çıkar.
Calp: Satamazsınız beyefendi, satamazsınız.
Özal: Satarız, satarız, gayet rahatlıkla satarız.
Calp: Kaç yitlik gelire satırsınız? İlanhiyaye mi?
Özal: İlanhiyaye...
Calp: O iyiyate mi, hadi efendim, güldürme benim!

"Bana sarıların heyecandan titrediklerini hissediyorum."
"Bir yabancı dergi benim için 'parlak şahsiyeti yok' diyor. Oysa ben silahlı kuvvetlerdeki en parlak şahsiyetlerden biriyim."
"Olmas, bu kadar da olmas. Baktım bir fotoğrafımda dişlerimin rengini bile değiştirmişler. Yeşil çıkmış bembeyaz dişlerim. Olacak iş mi?"
"Kası suratl diyorlar. Nasıl gülelim efendim, insan konuşurken gülemez ki. Düşünürken gülemez ki. Komik bir şey söyleyin de gülelim, ya da güldürsün."

Turgut Sunalip'ten politika bilimine katkı

Bir süre önce "Sandalyeli politika" dönemini açtığı ilan eden ve bunu "sandalye üzerine çıkarak konuşma yoluyla etkili olma" biçiminde ifade eden MDP Genel Başkanı'nın yeni buluşu "Parmak atlatma" yöntemli. İzmir mitinginde sadece 5 bin kişinin bulunduğu yuzaan gazetecilere kızan Sunalip, mitingde 30 bin kişi olduğunu iddia etti. Nasıl hesapladığı sorulduğunda da, yeni buluş ve katkısını şöyle açıkladı: "Ben askerim, parmak atlatma usulüyle hesapladım. Saymasını bilirim. Hem de istihbaratçıyım."

Bu da Turgut Özal'dan

"Gel canım içtim. Sana kazık atacağıma, gel kâr eden köprü gelirini satayım!"

makamı olarak görevimiz yapmamız mümkün değildir" diyerek mahkeme salonuna terketmelerinden sonra, Barış Demerçi yöneticilerinin "son sözleri" konusunda mediyi isteklerini de reddeden mahkeme, davayı karar için 14 Ekim'e bıraktı. Duruşmada söz alan Reha İsvan, "Savunma hakkımızın çok önemli bir par-

Türkiye Barış Komitesi Başkanı Mahmut Dikerdem

Dikerdem Nobel Barış Ödülü'ne aday gösterildi

İngiltere'nin en büyük barış örgütü Campaign for Nuclear Disarmament'in (CND) Genel Sekreteri rahip Bruce Kent, Türkiye Barış Komitesi Genel Başkanı Mahmut Dikerdem'i 1984 Nobel Barış ödülüne aday gösterdi.

CND Genel Sekreteri rahip Bruce Kent, İngiltere'de yayınlanan The Times gazetesinde bir mektup göndererek, 1983 Nobel Barış Ödülü'nün Lech Wallesa'ya verilmesinden sonra, 1984 Barış Ödülü'nün de Türkiye Barış Komitesi Başkanı Mahmut Dikerdem'e verilmesini gerektirğini söyledi. Bruce Kent, Mahmut Dikerdem'in uzun süre tutuklu bulunduğu ve kanser hastası olduğuna dikkati çekerek, yaptığı önerinin gerçekleşmesi halinde "Batı'da insanları Lech Wallesa'yı bu kadar iyi tanımlarken saygın bir diplomat olan Dikerdem'in başına gelenler hakkında bu kadar az haberler olmaları"nı yarattığı çelişkinin de ortadan kalkacağını söyledi.

Türkiye Barış Komitesi yöneticileri cunta mahkemesi karşısında...

cası olan son söz söyleme hakkını elinden almıştır" dedi.

Öte yandan Paris Barosu'nun 5 Ekim günü düzenlediği ve Türkiye Barış Komitesi genel sekreteri Enis Coşkun'un ve Mahmut Dikerdem'in yurtdışında bulunan oğlu Mehmet Ali Dikerdem'in de

katıldıkları basın toplantısında Paris Barosu başkanı De Granrut, "Bu davaya dava demek için bin tane gerek. Böyle sağa bir davanın uyarılmasına leke sürmesi ve tarihini 40 yıl sonra Türkiye'de tekrarlamanması için elimizdeki tüm ulusal ve uluslararası yetkileri kullanacağız" dedi.

İlhami Aras'ın ağır işkence altında olduğu açıklandı

Kurtuluş hareketinin önderlerinden İlhami Aras'ın Ekim ayı başında İstanbul'da yakalandığı ve bugüne kadar kendisinden hiç bir haber alınmadığı açıklandı. Yakınları'nın sikiyönetim komutanlığına ve emniyet müdürlüğüne yaptıkları başvurularda da bugüne kadar hiçbir bir sonuç alınmamıştır ve Aras'ın görüldüğü ağır işkenceler sonucunda yaşamını yitirmesi olabileceğinden endişe edilmektedir.

Kurtuluş taraftarlarına Wuppertal'da yapılan açıklamada, "Bütün ılerici ve demokrat örgüt ve kişilerin, İlhami Aras'a yapılan işkenceye son verilmesi ve hakkındaki açıklama yapılması için İstanbul Sikiyönetim Komutanlığı'na protesto telgrafı gönderilmesi istiyoruz" denildi.

Öte yandan Ankara Sikiyönetim Savcılığı, 16 sanıklı yeni bir "Kurtuluş" davası daha açtı. Görülmekte olan davada, 16 kişiden 4'ünün idam ve geri kalan 12'sinin de 3-15 yıl arasında hapse cezalandırılması isteniyor.

UPI Ajansı'nın Türkiye muhabiri İsmet İmset için soruşturma açıldı

Kapitalist dünyanın en büyük iki uluslararası haber ajanslarından biri olan United Press International'ın (UPI) Türkiye muhabiri İsmet İmset hakkında, "UPI'ye Türkiye'de insan haklarını çiğnendiği yolunda haberler gönderdiği" gerekçesiyle yeni bir soruşturma açıldı.

UPI'nin 24 yaşındaki Türkiye muhabiri İsmet İmset, geçtiğimiz Haziran ayında UPI'nin Londra'da yapılacak bir toplantısına katılmak üzere pasaport için Türk

makamlarına başvurduğunda Ankara'da gözetilme alınmış ve kendisine işkence yapılmıştır. Bunun üzerine ABD Kongresi'nden bir grup parlamentör, Türkiye'nin Washington Büyükelçisi Sükrü Elekdağ'a başvurarak İmset'in yurtdışına çıkışının niye engellendiğini sormuşlar. Büyükelçi de, "İmset'in yurt dışına çıkışının engellenmediğini, durumu ilgileneneceğini" bildirmiş ama yapılan girişimlerden bir sonuç çıkmamıştır.

Savaş Yolu Dergisi Yazışları Müdürü 7,5 yıl hapse mahkum edildi

Savaş Yolu Gazetesi Yazışları Müdürü Hikmet Güriş, yayın yoluyla komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle Ege Orlu ve Sikiyönetim Komutanlığı'nı Numaralı Askeri Mahkemesi'nce 7 yıl 6 ay ağır hapis cezasına çarptırıldı.

Böylece Savaş Yolu Dergisi'nin komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle 7,5 yıl hapse mahkum edilen yazışları müdürlerinin sayısı üçe yükseldi. Dergi yazılarının hakkında da toplamı yüzlerce yıla varan hapis cezaları isteniyor.

mik ve sinirlerin ölümlü bedeniyle riyile, salı bedeniyle ABD ölüm roketlerine karşı koyduğu o şanlı sonbahar günlerinden gelen bir kaç haber mi bunlar, diye düşünün: nizin vardır.

Hayır değil.

— Yoksa 6 Kasım günü noktalanacak olan seçim panayırından seçilmiş bir kaç haber mi? diyen varsa, yanıtımız gene aynı...

Sözü süründürüyeyim: Fethiye Çetin'i tanırsınız mı? Biz tanıyoruz. Ankara'dan bir yiğit kardeşimiz, bir yol arkadaşımızdır. Gençcektir ve faşistlere tutsak düşmüştür.

Tutsak düşmüştür. Ama teslim olmamıştır. Boyun egmemiştir. Mahkeme, hapisshane, hücrede, görüştü, tecritte, banyamda, zindanda boyun egmemiştir faşizme. İlk gününden bu yana onurlu başını dik tutmuş, ödünsüz bir devrimcinin inadıyla direnmıştır. Çıktığı her duruşmada faşizmin zindanlarındaki zorbalığı, işkencesi, ölümü ve haksızlığı çarpırmıştır. Cunta yargıcları'nın suratına. Her duruşmadan sonra Fethiye Çetin cezaevinde tek kişilik, kanarik ve ıslak tecrit hücreesine konmuş, incecek körpe bedeni faşist cellatların nalçalı postallarına hırpalanmış, örselenmiştir. Hücreden çıkar çıkmaz, katliamlı ilk duruşmada sesini gene yükseltmiştir Fethiye Çetin ve hasta ve sakat bedeniyle gene o ölüm hücrelerine tiki-lacığını bile bile boyun egmemiştir faşizme, faşizmin yargıcları'na, cellatlarına, gardiyanlarına...

Fethiye Çetin'in daha hapse girmeden yakalandığı ve bir tür kemik erimesi biçiminde beliren ağır hastalığı her işkenceden sonra daha da "deva bulmaz" hale gelmiştir. Ama Fethiye Çetin duruşmalara çıkamıyor ve incecek bedeninden yükselen o yiğit savasçılığı'nı Cunta yargıcları'nın suratına haykırıyor. Kardeşimiz, arkadaşımız hastadır, ciddi hastadır.

Mehdi Zana'yı tanırsınız? Biz biraz tanırız. 60'lı yıllardan kalma bir tanışıklık bu. Önemde,

hapse mahkum edildir. En ağır işkencelerde yitilmiş göstermiş Zana'nın suçu halkın oylarıyla Diyarbakır kentine Fethiye Başkanı seçilmek. Kürt halkının öder kadroları içinde yer almak ve bilimsel sosyallizme inanmaktır. Cunta yargıcları bu suça 24 yıl değer biçmişlerdir.

Mehdi Zana faşizmin zindanında tutsaktır ve 24 yılı hükümlüdür...

Buca Cezaevi'nde yatmanız mı hiçe Bizi yatsadık. Ama cezaevinde görüldüğü'nün ne demek olduğunu biraz biliniz. Haftada bir gün, bir kaç dakika görülen bir sevgili, bir eş, bir yavuklu... Yada eli öpülen bir ev ve eli öpülen ananın buruşuk yanaklarından yuvarlanan bir damla gözyaşları görüldü. Bazen da siz içerdikçe doğmuş beşbeşinim pembe elleri, ana sütü kokan dudakları...

Buca Cezaevi'nde faşizme tutsak düşmüş yurtseverler, devrimciler, 10 aydır (yanlış okudunuz on aydır, yani 300 gündür) analarıyla, karlarıyla, kocalarıyla, yavuklarıyla görüşemiyorlar, bebeklerini tel örgü aralığından da olsa öpmiyorlar... On aydır... 300 gündür Buca Cezaevi'ndeki devrimciler, demokratlar, yurtseverler faşizmin anti demokratik saldını karşılarında boyun egmemekle, tek tip tutuklu elbisesini giymeyi kabul etmedikleri için görüldüğü yamyamıyorlar. Avukatları da görüşemiyorlar. Allelelerin mektup almaları yasak. Mektup yazmaları da...

Bu haberleri yazışları masasından çekip aldık: Tirmik'e koyduk. Altlarını çizmeye gerek duyduk. Kanımızca alt çizili haberlerdir bunlar. Bugünlerde "İstüdü'nün çizilmesi"ni istemeyen herkes böyle "altı çizili haberler" atlamamalı...

Sıcak sonbaharda, Batı Avrupa Başkentlerinin alanlarını dolduran insan selleri arasında bu haberlerle ilgilenenler, bu haberleri izlememiz gereken çok sayıda namuslu insan olsa gerek...

Yani... Yani şimdiki siz sizde...

TÜSTAV

Bedelli askerlik Batı Avrupa'daki askerlik çağına gelmiş Türkiyeli gençler için ateşten gömlek. Ya işyerlerini kaybedecekler ya yıllar boyu ödeyemeyecekleri borç yükünün altına girecekler...Arkadaşımız HÜSEYİN MURAT DÖRTYOL röportajında konuya ışık tutuyor

Bedelli askerlik çağında dört oğlunuz olsaydı ne yapardınız?

Cuma akşamı Mainz'da Türkiyelilerin yoğun oturduğu Goethestrasse'deyiz. Emin Bakır izinden dönmüş. Dört oğlu, bir kızı, gelini, torunu, üç de biz, onbir kişi bir odadayız. Söz dönüp dolaşır bedelli askerliğe geliyor. Nasıl gelmesin? Dört oğlan. Dördü de askerlik çağında. Para demek bu. Heim de yüzbinlerce Mark. "Emin amca, işin işi" diye giriyoruz söze. "Dört çocuk. Yirmişer binden yüz yapar. Yirmibinin faizi 7 bin. Dört kere 7, 28 bin daha, etti sana 128 bin Mark. Sağlam hesap 150 bin Mark.

Yanıt şakacı:

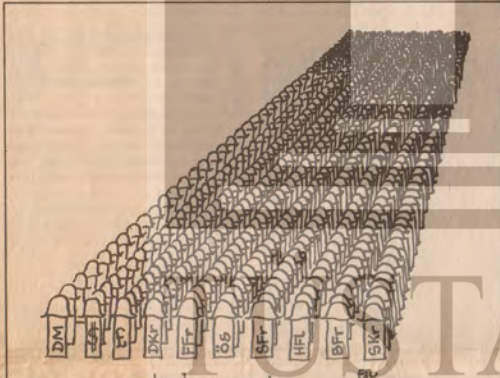
- Çalışsınlar, yapsınlar.
- İş bulamazlarsa?
- Gitsin iki yıl yapsınlar.
- Ondan sonra?

- Ne sıkıştırıp duruyorsun beni be kardeşim? Ne yapayım ben? Elden ne geliri? Bilmiyorum işte...Bilmiyorum, bilmiyorum.

Bizim de soracak bir şeyimiz kalmıyorsa. Ama konuyu derinleştirmekten yorulmaz.

İşte Emin Bakır'ın dört oğlu. Dördü de askerlik çağında. Bedel ödeseler toplamı 150 bin Mark yapar. Tam bir servet.

lerin birliğini sağlamalıyız. Eğer bizim birliği gerçekleştirebilir, yeni yeni eylem türleriyle istemlerimizi Türkiye'deki hükümete iletirsek, önerimizi kabul etmeseler bile geri adım atacaklardır.

"Öyle" diye onaylıyor içimizden. İkinci sırada Satılmış'a soru yönelmeye başlamadan önce "Hem" diye düştüyoruz. "ne de güzel bir olanak eylem birliği için". Satılmış 21'inde. İki yıldır çalışıyor. Amerikan fabrikasında tank tamir ediyor. Görüşlerini soruyoruz. Onun da vakti gelmiş.

- Ne diyeyim. Bir gençlerin sorunları, bunalmaları öyle çok ki Askerlik sorunu, onun getirdiği bunalımın önünde gelenlerden. Bir çok arkadaşım var, işsiz. Nasıldözerler bu kadar parası? O vurur, öbürü vurur. Federal hükümet de bir yasa çıkarttı, evleğirsın, hanımını yanına alamazsın...Bizi canımızdan bezdiriyorlar...

- Sen ne düşünüyorsun? Senin için bu bedeli ödemek kolay olacak mı?

Örneğin benim için değil, Çalıstığım

sında yığınla sorun yüklenmiş, bunalmının içine itilmiş gençce. Sıra Zeynel'de. Biliyor soru sırasının ona geldiğini. O da onaltısında. MBSE kurslarına gidiyor. Haydar'la ikizler. Sorularımız aynı. Yanıtlamak çok güç. İş bulabilecek mi? Yarin onu ne bekliyor?

Musa giriyor araya:

- Bir de bu paraların nereye gittiğini açıklamak gerek. Nereye harcanıyor bu paralar? Gençlerin geleceği için, işyerleri açmak için mi harcanıyor? Hayır. Türkiye'deki yetkililerin açıklamalarından öğreniyoruz. Bu paralar doğrudan savunma bakanlığının bütçesine aktarılıyor. Türkiye Postası'nda okudum. Bugüne dek yatırılan paraların tutarı 107 milyon Mark geçmiş. Bu milyonlar işyerleri için, geleceğimiz için, ulusal bağımsızlığımız için harcarsa...Yok, topa, tanka, uçakla...Topa, tanka; yani gene biz işçilere çevilecek, bizi öldürecek silahlara. Simdilerde olduğu gibi. Tariş direnişinde gördüğümüz gibi...

Son sözü Ermin amca veriyoruz.

Bizim de soracak bir şeyimiz kalmıyor. Ama konuyu derinleştirmekten yanayız. En büyükleri Musa'ya soruyoruz. 27 ya-şında, evli, iki çocuk babası Musa. Ame-rikan firmasında çalışıyor.

— En geç kaç yıl sonra askere gidecek-sin?

— En geç iki yıl sonra gitmem gerek.
— **Peki. İki yıl sonra 20 bin Mark'a zar edebilecek misin?**

Acı bir gülüşle yanıtıyor:
— Zaten 15 bin Mark kredi borcum var. Bu borcu bile iki yıl içinde bitiremem.

— **Kaç Mark masaf alıyorsun Musa?**

— 1400 Mark.
— **Hanım çalışıyor mu?**

— Çalışıyor.
— **Ne kadar alıyor?**

— 8000 liran...
— **Aylık masrafın ne kadar?**

— Ev kirası, yiyecek vs, 1500 Mark kre-di, araba, telefon 2500 Mark. Yani her ay yüz, ikiyüz içerdiyiz.

Musa önce 15 bin Mark krediyi öde-mek zorunda. Tabii eğer işyerini elinden almazlarsa. Şimdilerde işyerini kaybet-memek de öyle zor ki. O zamana dek as-kerlik çağı gelip geçecek. Haydi gene bankaya. Eğer kefil bulunursa, bankaya "ever" dedirtebiliriz ki, hepsi bugünün koşullarında öylesine zor. 20 bin Mark kredi çekecek, faiziyle 27 bin.

Emin amca söze giriyor:
— Bütün istikbalini kurtaracak parayı buraya yatırıyor.

Musa devamla:
— Zaten bizler buraya gelirken işsizdik.

Yani Türkiye'de geçimimizi sağlayama-dığımız için buraya geldik. Maalesef bu-rada da durum açık... İş olanağı, para bi-riktirme olanağı yok. Hele son zaman-larda işsizlik belimizi büküyor. İşsizlik nedeniyle biz çalışanların da durmadan ücretlerini düşürüyorlar. Bizleri özelli-le düşük ücretli yerlerde çalıştırıyorlar. Askerlik bedelini ödemeye çalışırsak eğer, bizim için en az sekiz yıl demektir. Türkiye'ye dönsük... Zaten Türkiye'-nin durumu belli. İşsizlik milyonlarla sa-yılıyor. İşimiz olsaydı buralara gelmez-dik.

— **Peki bu çalıştığınız işyerinde beş-altı yıl çalışacağna dair güvencen var mı?**

— Orası hiç kesin değil. Şimdiden söy-lentiler dolayısıyla personel kısıtlamasına gidilecek diye.

— **Musa, sen Mainz'daki Türkiye'li iş-çilerin yığın örgütü MTİD'in başkanı-sın. Hem kendin, hem de temsil ettiğin kişiler adına bu konudaki önerin ne?**

— 1980 öncesindeki hükümet bu yasayı

— İÇTİMAAAA !!

çıkarttı. Cunta geldikten sonra 10 bin Mark olan bedel iki katına çıktı. Türki-ye'nin dövize gereksinimi var. İki aylık temel eğitimle gençler askerlik görevini yapmış oluyor. Diğer onaltı ay için bedel ödeniyor. O zaman şöyle bir soru sormak gerek. Türkiye'de askerlik 18 ay. Eğer iki aylık eğitim yetiyorsa, geri kalan 16 ayı Türkiye'deki bir işçinin asgari ücreti üze-rinden ödeyemez miyiz? Örneğin, Türki-ye'de bir işçinin asgari ücreti 11 bin lira, hadi biz bunu 20 bin liraya çıkartalım. 16 ay, 20 binden hasapla, 3 bin Mark bulmuyor. Bu demek ki, 3 bin Mark ve iki aylık temel eğitim yetiyor. 3 bin Markın dışındaki 17 bin Mark amansız-ca bir sömürdür. Hem de bizlerin gele-ceğini karartma pahasına bir sömür.

— **O zaman yani bu önerin kabul edil-se gençler için bir yıkım olmaz askerlik.**

— Elbette... Üç bin Mark yıkım olmaz. Ama bu 20 bin Markı da 30-35 bin ola-rak hesaplamak gerek. Yıkım ki, hem ne yıkım. Zaten Federal Almanya'da biz gençlerin yarısı işsiz, çalışanlar ancak ka-rınlarını doyurabilecek kadar ücret alı-yor. Bu gençlerden yeni evlenenler, ev-lencecekler, ev-bark kuracaklar var. Tüm bunlar binlerle sayılan parayla olacak şeyler. Gençlerin çoğu ne yapacağını bil-mez bir durumda. Bunalmış içinde.

— **Bu öneriyi kabul ettirmek için ne yap-malı?**

— Başta demokratik örgütler, gençler askerliğini işsizliğini analara, babalara gençlere iyice anlatmalıdır... Anlatılma-yız. Tek tek sesler çıkartmakla değil... Geniş çapta yığılsal eylemler yaparak, yığılsal sesler çıkartarak önerilerimizi kabul ettirebiliriz. Bu konuda tüm genç-

— **Sen ne düşünüyorsun? Senin için bu bedeli ödemek kolay olacak mı?**

— Örneğin benim açımdan... Çalıştığım halde bu bedeli ödeyebilmem imkansız.

— **İşsizlerle bu konuda hiç konuşuyor musun? Düşünceleri ne?**

— Düşünmek bile istemiyorlar. Korku-lu bir düş gübi. Ne yapacaklarını bilmi-yorlar.

— **Ne yapmanız gerek?**

— Çok uğraşır sesimizi sağır kulaklara duyurmamız gerek...

Haydar üçüncü sırada. 16'sında, Mes-lek okuluna gidiyor. İhtiyarlamış gibi. Bakışları yere çakılı konuşmuyor hiç.

— **Haydar, sen üçüncü sıradasın, sen ne diyorsun?**

— "Bilmiyoruz" diye yanıtıyor cılız bir sesle.

— **Haydar, dört yıl sonrasını hiç düşün-dün mü? Yani 20 yaşında olacaksınız. Ev-lenne çağına gidiyor. İhtiyarlamış gibi. Ya-nanmış. Tüm bunları düşündüğün olayo-ru mu hiç? Düşüncene ne hissediyorsun?**

— Sorma abi, düşünmemek daha iyi. Söyleyecek sözümüz kalmıyor, onaltı-

Şimdilerde olduğu gibi... Tarih direnişin-de gördüğümüz gibi...

Son sözü yine Emin amcaya veriyoruz. Bu akşam sohbetini fazla uzatmamak ge-rek. Yarn erkenden işimiz var. Çocuk-larımızın korkusuz, barış içinde yaşama-sı için, Federal Almanya'ya yerleştirile-cek roketlere karşı yaşam için yarn er-kenden milyonların içinde yerimizi al-mamız gerekir.

— **Türkiye'ye gitsinler, 2 yıl yapsınlar, diyor gene Emin amca.**

— **Sonra? diye yineliliyor sorumuzu.**

— **Gurbet ellerde yıllarını yitirmişsin. Dört erkek bir kaç yetmişmişin. Yok mu baba olarak, yurttas olarak bir isteğin?**

Gülüyor:

— Evren Elmadaga'nda konuşuyordu, ben de oradayım. Bir kadını bağırır "Pa-sam iş istiyorun, açmı" diye. Paşa "vere-ceğiz, vereceğiz" diye yanıtladı. Verecek-lermiş. Tanta'nın tüfekten atla para kalır-sa ver. Ben bunlardan ne isteyeceğim bile olur.

— **Event, ne istenirdi bu eli kanlı uşaklar-dan?**

20 bin marka kutsal görev!

Leyleğim kuşa döndü
yolum yokuşa döndü
Evren çıktı koltuğa
Askerlik Mark'a döndü

Satılmış gurbetteyiz
Raus'larla dilediye
Çocukken unutulduk
Şimdi Mark'a askeriz

İşim yok, pımez aşım
Yıkılır evim barkım
Paralı askerlikle
"Ami" den nedir farkım

Mark'lar fazla tatlıdır
Bu ticaret farkıdır
Bu nasıl kutsal görev?
"Mark Mark" diye satılır!

Bıktım gayri gurbette
Mark nereden delik çepte?
Paralı asker ol da
ki ay NATO'yu bekle

Weinheim Türkiye
Postası görevlisi

Bakar ailesi bir arada: Bir anca, bir baba ve aslan gibi dört delikanlı

TÜSTAV

Neo-faşistlerin Türkçülere ait kahve duvarına çizdikleri Nazi işaretlerini yerli ve yabancılar birlikte siliyorlar

Kaiserslautern'de neo-faşistlere karşı yerli-yabancı işbirliği güçleniyor

Kaiserslautern'de neo-faşistlerin yabancıları karşı saldırılar artıyor. Geçen yıl bir Türkiyeli ailenin evinde dört kişiyi yaralayan neo-faşistler, Goldener Stern adında Türkiyelilere ait bir kahveye son biray içinde üç kez saldırdılar.

Birincisinde 200 kişilik bir grup belinde lokale saldırarak kapı ve camları kır-dılar. Lokal sahibinin polise yaptığı şikâyet rağmen polis hiç bir önlem almadığı gibi, "bu sizin sorununuzdur" dedi.

**Avusturya-
televizyonunda
Türkiye'deki**

İkinci saldırıda ise neo-faşistler Adil Yurtsever adlı 24 yaşındaki bir genci ağır yaraladılar. Yurtsever 20 gün bütisel hayat yaşadı.

İrşakların bu saldırıları ve Federal Almanya'da artan yabancı düşmanlığına karşı Kaiserslautern'de, içinde CDU dışında ki partilerin, sendikaların, Kaiserslautern İşçi Birliği'nin, din adamlarının yer aldığı bir Destük Girişimi kuruldu. Girişim, Federal Almanya'daki "Yabancılar Haftası" dolayısıyla geçtiğimiz ay Kaiserslautern'de de bir dizi etkinlikte bulundu. Haftanın doruk noktası 300 kişinin katıldığı "Halklar İçin Barış" Gecesi oluyordu. Gecenin sonuna doğru salona, Goldener Stern'e yeni bir saldırı olduğu haberi geldi. Gecenin koptuğu an, henüz birikte lo-

yaşmanın gösterisi olarak SPD, FDP ve Yeşiller'den milletvekilleri, lokaline duvarlarına çizilmiş gamalı haçların üzerlerini boyadılar.

Destük Girişimi daha sonra yayınladığı bildiriler ve yaptığı basın toplantısıyla neo-faşistlerin saldırısını ve polisin konuya ilişkin tutumunu şiddetle protesto ettiler. Olay günü tesadüfen oradan geçmekte olan Türkiyeliler, saldırıdan haberi olan polis arabasının lokalin önünde durmayarak geçtiğini ve dolayısıyla bilerle geçi müdahale etmiş bildiriler. Hazırlanan polis raporunda ise "bir kaç Punk'un" saldırıyı yaptığı yer aldı. Gerçekte kendileri de neo-faşistlerin saldırılarına uğrayan "punk" adlı grubun neo-faşist örgütlerde hiç bir ilgisiz olmadığı eibl, polisin bu

Otomasyon 1985'de uygulamaya konacak

OPEL'de robotlar 12 bin işyerini daha yutacak

Büyük gelişmiş kapitalist ülkelerde olduğu gibi Federal Almanya'da da otomasyon yüzünden fabrikalardan işçi çıkarmaları sürüyor. Bu işçi çıkarmalarından en önce etkilenenler yabancı işçiler, özellikle de yabancıların çoğunluğunu oluşturan Türkiyeliler oluyor.

Yerel basında geniş şekillerde yer alan bir habere göre 1985 yılına kadar Opel-GM, tüm işletmelerinde 12 bin işçisine çıkış verecek. 7 bin işçi yalnız Rüsselsheim'daki fabrikadan çıkarılacak. İşten çıkarmaların nedeni işyeri temsilcilerinin yaptıkları açıklamaya göre: otomasyon. 7 binin üzerinde Türkiyeli işçinin çalıştığı Opel fabrikası daha önceki yıllarda da çeşitli kerele otomasyon sonucu binlerce işçisine çıkış vermişti.

Belçika'da yabancı düşmanlığı özellikle Türkiye'lilere yöneliyor

Tüm Batı Avrupa'da olduğu gibi son yıllarda Belçika'da da bilinceli bir şekilde hükümet çevrelerinde körüklenen yabancı düşmanlığı giderek saldırılara dönüştü.

Belçika'da bulunan faşist örgüt VMO şimdiye dek birçok saldırı eylemi gerçekleştirdi. Anvers'te iki camiye yakmak istediler, iki Türk kahvesini kurşun yağmuruna tuttular. Bu saldırıda bir yurttaşımızı ağır yaraladılar. Gent'te geçen yıl Türk kahvelerine silahlı saldırıda bulunan faşistler, sokak ortasında Veli Kahraman'ı vurdu. Bu vatandaşımız felç oldu.

Son günlerde Brüksel'de de bu gibi olaylara rastlanıyor. Örneğin 17 Ekim günü Anvers Ökidesinde bulunan bir Türk Futbol kulübü lokaline yapılan saldırının VMO taraftarları tarafından yapıldığı söylentileri yoğunluk kazanıyor. Gece saat 02 sıralarında beyaz bir arabadan içeriye bir el ateş edenler yakalanmadan kaçmayı başardılar. Ancak olay yerinde yaralanma vs. olmadı.

19 Ekim günü yine Brüksel'in Laeken semtinde Belçikalı bir grup faşist, Türkiyeli bir genci döverek komaya soktular. Olaydan hemen sonra 5-6 arabaya boy gösterisi yapan faşistler, polis zelmenden kaçmayı başardılar.

Türkiye'deki seçimler tartışıldı

24 Ekim Pazartesi günü Avusturya televizyonunda "Boğaz'da Hasta Bir Demokrasi" adlı bir program yayınlandı. Ulrike Möhring tarafından hazırlanan bu belgeselde, diktatörlerin demokrasiye geçme niyetlerinin olmadığı, parlamentonun 6 Kasım'da generallerin kurdukları partilerin, generallerin kuklası milletvekillerine dolacağı belirtildi. Kendilerine "Demokrasi istiyor musunuz? Nasil bir demokrasi istiyorsunuz?" soruları sorulan çeşitli kişiler çeşitli yanıtlar verdiler. Boğaz'dakiyalından Rahmi Koç bu vesileyle yabancı sermayeyi bir kez daha davet ederken, esnafın da korku ve tereddüt gözleniyordu. Aydınlar ve köylüler ise sorunlarını daha açık ortaya koydular.

Programın en büyük olumsuzluğu işçi önderleri ve sendikacıların programda hiç yer almamalarıydı. Demirel, Ecevit ve Naci Nadi ise başkılan gerekçe göstererek sorulara cevap vermediler. Programda, cuntanın zenginlerin dostu olduğu belirtilirken, komünistlikle suçlanan Banş Demireli yöneticileri ve diğer mahkemeler, toplumu en geniş katmanlarına uygulanan baskı ve teröre, gılgide artan yozlaşma ilgisin haberler aktarıldı. Ne yazık ki işçi ve halk muhalefetine gerekçelerine bu programda yer verilmemiştir.

Hollanda'da iş yavaşlatma eylemi sürüyor

17 Ekim Pazartesi sabahı başlayan ve tüm Hollanda'yı saran demerolunması iş yavaşlatma eylemi, hayati felce uğrattı. Ayrıca ülkelerin birçok yerinde şehirlerarası otobüs şirketlerinde çalışan yollar da dayanışma amacıyla eyleme katılınca, tren ve otobüs trafiği tam bir kaosa döndü.

Bu eylem, gerek hükümetin yaptığı tüm memur ve sosyal yardımı ödenen alana kapsayın kıstamlan protesto amacıyla düzenlendi. Hükümet kökünde olunan ekonomik durumu kurtarmak, işyerlerini güvence altına almak, sözde yeni iş alanları yaratmak istediğini belirlerken işçinin emekçinin cebinden alınan para silahlanmaya yatırıyor.

ner Stiem'i bir saldırdı olduğu haberlerine, geceye katılanlar her birliğe lo-kale gittiler. Yabancı hemşhirlileri da-

"punk" adlı grubun birliğe örgütlere birliğe, birliğe birliğe birliğe birliğe tavn ne-faşistleri yürekleridir oldu.

Türkiye'de bir genci döverek komaya soktular. Olaydan hemen sonra 5-6 arabayla boy gösterisi yapan faşistler, polis gelmeden kaçmayı başardılar.

SENDİKACI GÖZÜYLE

Sendikalar, barış ve silahsızlanma

54 milyon insanın ölümü, 90 milyon yaralanması, 28 milyon insanın sakat kalması ve Avrupa'nın üçte birinin yerle bir olmasıyla sonuçlanan İkinci Dünya Savaşı, aynı zamanda "soğuk savaş"ın da başlangıcıdır.

Barışın kalıcı olması, dünya halklarının sosyal sistem farklılıklarına rağmen barış içinde yan yana yaşayabilecekleri tarzı, savaşların bir daha geri gelmemek üzere tarihe gömülmesi istemi ve "savaş hayır" belgileri, daha o zamanlar sendikacıların başında yer almaktaydı.

Birlik sendikamız DGB'nin 1949 yılında Münih'te yapılan savaş sonrası kuruluş kongresi, yukarıdaki istemler doğrultusunda alınan kararlara doludur. Daha önceye gidecek olursak, 1914'te, zamanın Almanya'sının silahlanma kararlarına ilk bası kaldırın, bunun için yer yer grevleri giren Alman işçi sınıfı ve onların sendikalarının eylemleri bugün de hatırladardır.

O zamandan bu yana çok şeyler değişti. Barışçı güçler gelişti, aşırılaşmaz. Değişmeyen işçilerin, emekçilerin ve onların sendikalarının barış yolundaki kararı tutmıyandı.

Bunların yanısıra, silah üretimi, teknoloji ve silahların kitlesel yokedici gücü de büyük boyutlara ulaştı. Silahlanmadan büyük riskler varanlar sürüşmelerini körükleyip ve yer yer olayların çıkmasına etkili olabiliyorlar. Bunun çıkarılması silah tekelcileri, ölüm ticareti yapıp-kanlıdır. Bunların hepsinin isimleri belli, suratları açıktır.

Herşeyi rağmen dünya halklarının, emekçi ile peçinen tüm insanların en büyük özlemi olan barışın gerçekleştirilmesi ortamı bugün de vardır. Bu özlem günümüzde barıştan yana olan

tüm insanların, onların sendikali örgütlerinin, partilerin, demokratik örgüt ve kuruluşların güncel görevi haline döndü. Bunun için bu bu güçler ve dünya görüşü ne olursa olsun barıştan yana tüm insanlık bugün, dünyamızın bir numaralı sorunu olan silahlanmaya karşı, barış için bu zamana kadar olduğundan daha yoğun bir uğraş veriyor. Çünkü insanlığın tek seçeneği vardır: Silahlanmaya "DUR" demek, başka bir gerçekleştirmek, veya her birliğin yok olmak. Zira yeni bir dünya savaşının yeneli veya yenileni olmayacağı gün gibi ortadadır.

Silahlanmanın durdurulması, kalıcı bir barışın sağlanması günümüzde de sendikali hareketin kopmaz bir parçasıdır. Sendikalarımız barış hareketi düşünlüme, çünkü sendikalar aynı zamanda barış hareketinin bir parçasıdır.

Zira bilinmektedir ki:

- Silahlanma insanlığın toplumsal gelişmesini engellemektedir.
- Silahlanma işyerlerini, kazanılmış sosyal haklarımızı ortadan kaldır-maktadır.

Silahlanmanın ekonomik ve sosyal fa-turası tüm çalışanlara ödetilmektedir.

Silahlanma savaş tehlikesini, yok olma-yı her geçen gün daha da yaklaşı-tırmaktadır.

Bunlara sayılmayacak kadar örnek verilebilir. İste 20. yüzyıl Federal Almanya'sında savaş ve kalitece yeter-siz olan sosyal kuruluşlar. İste böylece her yıl artan silahlanma giderlerine karşın Federal hükümetçe budanmak istenen işsizlik parası, analık zindan-ları, iş konut sıkıntısı. Ve işte bilim ve meşlek eğitiminde her türlü olanağı yoksun kırılıp sonunda "krizmin" diye denetlenen gençleri-mizin durumu.

Bu gerçeklerden çıkarak, 9-15 Ekim 1983 tarihleri arasında Münih'te yapı-lan 14. IG-Metall Kurultayı'nın ağır-lık noktalarından birini de, haftalık çalış-ma süresinin 35 saate indirilmesi ve işsizliğin ortadan kaldırılması yanında barış ve silahsızlanma konusunu oluşturd-u. Kurultay öncesi Üyelerce fabrika-lardın subeler kanalıyla Kurultay'a ulaştırılan 933 karar tasarrufları, 100'e yakının barış, silahsızlanma, alternatif üretim ve bu yılın sonunda Batı Avrupa ve özellikle Federal Almanya'yı yerleştirilmesi kararlaştırılan atom baş-lık roketler oluşturmaktadır.

Karara bağlanan tasarılar sevindiricidir. Bunlardan biri, Cenevre'deki ABD-Sovyetler Birliği silahsızlanma görüş-meleminin sonuca bağlanması veya olumsuz sonuca bağlanması halinde dahi atom başlıklı roketlerin Federal Almanya'yı yerleştirilmesinin IG-Metall tarafından otomatik olarak kabul edilemeyeceği yolunda Kurultay'ın aldığı karardır.

Sendikali kuruluşların aldığı kararların ağırlığı, Federal hükümetçe alınan kararlar ağırlığında olmamasına rağmen, yine de sendikaların barış savaşında üyelerine taban hazırlama, ılık tutma açısından büyük önem taşımaktadır.

Kızgın Sonbahar'a, diğer eylemlerin yanısıra, DGB'nin tüm çalışanlara yaptığı uyan nöbeti çağrısına girdik. 5 dakı-kayı küçümseyenler, kanmazca, bunun başlangıcı olduğunun farkında değiller. Çünkü yine DGB'ce yapılan 22 Ekim 1983 barış eylemleri de bu yolda atıl-mış önemli adımlardır. Ayrıca, yapılanların yeterli olduğu iddiasında da değiliz. Zira, 1945'de atom silah-larının görünün, 1945'de Hiroşima'ya atılan ve 280 bin insanı öldüren bom-banın, 2 milyon 300 bin kat olduğu bir ortamda barış ve silahsızlanma 24 saat de, 25 saat de uğraşı versek yine de yeterli değildir.

Ümit KÖSEÖĞÜ

Barış ve silahsızlanma konusunda ulus-lararası alanda da görüş birliği olu-maktadır. Örneğin İngiltere Maden İş-çileri Sendikası, tüm dünyası sendika-ların silahlanmaya karşı somut eylemlere geçmesini önermektedir. 2 milyon üyeli İngiliz Taşma İşçileri Sendikası, nükleer silahlanmaya karşı çıkmının görev ve sorumluluk olduğuna işaret etmektedir. İtalyan, Japon ve diğer ulusların sendikaları aynı yönde görüş-leri savunmaktadır. Federal Almanya'da birlik sendikamız DGB ve üye sendi-kaları silahlanmaya, savaş ve atom başlıklı füzelemleri yerleştirilmesine "hayır" diyorlar ve 50 milyarkı yatırım programının acilen hayata geçirilmesi-ni öneriyorlar.

Görevlerimiz henüz başlıyor. Silahlan-manın durdurulması, soğuk savaş yıla-rına dönüşü kesinlikle önleme, yuymu-sa politikaşının sürdürülmesi, kalıcı ve sağlam bir barışın gerçekleşmesine katkı, sendikaların diğer önemli görev-leri yanında, günümüzde sendikali ha-reketin en başta gelen, en yakıcı görev-lelerinden. Çünkü savaşlar işçileri, köy-lüleri ve tüm emekçi halkı, daha doğ-rusu insanlığı tehdit etmektedir.

Konuyu Finlandiya Sendikalar Birliği Merkezi Örgütü'nün hazırladığı "Silah-sızlanma ve Tam İstihdam" sonula araştırmanın dünyası kamuyuna açıl-ması nedeniyle Başkan Pekka'nın da-ha Mart 1980'de soylediği sözlerle bağ-lamak istiyoruz. Pekka şöyle diyor: "Bütün dünyadaki bir çok halklar gibi, biz Finliler de, savaşın ve onun ağır sonuçlarının ne olduğunu çok iyi biliyoruz. Savaş sonuçlarının ağır yök-lünlü her zaman işçiler ve emekçi halkı taşımaktadır..."

Bu düşündüğü sözlerin önünde eğili-yori ve yürekten katılarak bir cümle ekliyoruz: "Bu nedenle, dünyada barıştan daha önemli hiç bir şey yok-tur..."

Duvarı basamak edinmek

E.GÖLCÜKLÜ

Halklar kimi evlatlarıyla övünür, kıvanır. Türkiye halkı **Nazım Hikmet**'le ne kadar övünse yeridir. Tipki Şili halkının **Pablo Neruda** ile, İspanyol halkının **Pablo Picasso**, **Federico Garcia Lorca**, **Luis Bunuel** ile, Fransız halkının **Luis Aragon** ile, Alman halkının **Bertold Brecht** ile övünüp kıvanması gibi. Böylesi sanatçılar yetiştiren halkların elbet hakkıdır övünç, kıvanç.

Ama bu halkların sanatçıları için konunun bir başka yanı var mı dersiniz? Şiire bağlayan, hatta şairlik alanında epeyce iyi olmuş bir Türkiye'nin, bir Şilili'nin, bir İspanyol'un, Fransız, Almanın karşısında ağızlamak duvarları gibi durmuyor mu **Nazım**, **Neruda**lar, **Aragon**lar, **Brecht**ler? Sinemacılıkta kalıcı ürünler vermek isteyen bir İspanyol delikanlısı sırtında **Bunuel**'in taşınmaz ağırlığını duymuyor mu dersiniz?

Yıllar önce Türkiye'de hem de şair olarak ününü söke söke edinmiş bir dostumuz yakınmıştı:

"Daha iyi, çok daha iyi olablirdim gibi geliyor bana, demişti, çok daha iyi olablirdim eğer **Nazım Hikmet** karışmasaydı. **Şilili** kurdum dilin en glizl lezzetlerini, benden önce ve benden daha ustaca bulup tüketmeseydi **Nazım**... çok, çok daha iyi olablirdim..."

Hakkı mıdır böyle düşünceler?

Bir başka türlü soralım: Geçerken birer engeli midir bu anıt-sanatçılar? Yeni yetilerini önü kapatan birer **duvar** midirler?

Bir zorluk olduğu aşikar. Yıllar yılı Türk glirinde yaşanan ve yaşanan gelenikliklerde **Nazım Hikmet** "faktör"nden söz etmek

Gurbetteki Sanatçılarımızla söyleşiler: İşçi-yazar **Fethi Savaşçı** sorularımıza yanıtladı

İşçi olmak, işçilerin içinde olmak halkımın kültürünün ortasında olmak demek...

Türkiye Postası: Siz sanatçı geçmiş **Federal Almanya**'ya gelmeden başlamış bir yazarınız. Göçmen işçi-sanatçı olduktan sonraki ürünlerinizde, daha çok Türkiye'deki okuyucuya ulaştı. Bu bilinçli bir tercih mi, yoksa **Federal Almanya**'da bir okur kitlesi oluşmadığından doğan bir zorunluluk mu?

Savaşçı— Çağımızın yazarı bildiklerini yazmak zorundadır. Eğer toplumuna, toplumlara karşı, kendine karşı sorumluluk duygusu taşıyorsa öyledir.

Uzun yıllar, yurdumun özlemini taşıdım durdum buralarda. Düşüncelerimdeki kahramanlar, yani işçiler, köylüler, daha da billurlaştı. İlk beş yıl onları yazdım durdum. Ama yazdıklarım hepsini yayınlama olanağı bulamadım. Kendi deyimimle kimilerini mayalandırmaya bıraktım. Böylesi daha iyi! Nedeni de şu: Kimi bize has sandığım davranış, gelecek, görenek, kültür ayrımları, işsiz kalma korkusu, hele savaş, ölüm korkusu, acıma duygusu, kısıncılık, ataklık, korkaklık, iki yüzlülük, yalan, kumar, içki düşkünlüğü, küfür, dedikodu, kadımı hep geri plana atma, hep geride görme eylemi diğer ulusların bireylerinde de varmış. Yalnız bu kadar mı? Herseyi para gözüyle gören, milyonlarca işçi, çocuklarının eğitimini umursamayıp, onları, o carım çocukları asimilasyonların canavar ağızına atıtlar.

Şimdilerde de ikinci, üçüncü kuşağın kültür gerçeksini ağız altında bu toplum içinde eriyip gitmeye kalkıyız. Konularımızdaki değişikliğin bir kısmı yukarıda söylediklerime dayanıyor. **Federal Almanya**'ya başlangıcı iyi anlayamadığımdan, iyice değerdendirmediğinden yazmak istemedim. Kimileri yazdı seçti. İçlerinde öyleleri oldu ki

Fethi Savaşçı, **Ödemiş**'in bir köyünde doğdu.

Çocuklukundan itibaren çalışmak zorunda kaldı. İnşaat "ameleli" olarak başladığı

işçilik yaşamını şimdiki **Federal Almanya**'da "sanayi işçisi" olarak sürdürüyor.

Sanatçılığı da neredeyse işçiliği kadar eski olan **Fethi Savaşçı**, özellikle şair ve öykü yazarı tanınıyor. Hemen

hepsi **Yedigöze**de Yayınları arasında çıkan kitaplarında genellikle işçi yaşamından kesitler sunuluyor.

kültürlerini, sanatçıları birlikte getirdiler. Buradaki Türk toplumu kendi sanatçısını çıkaramadı. Bu henüz çok erken, bizim buradaki toplumumuzda bir durmuşluk, bir oturmushluk yok... Bu şu anlamda söylüyorum: Henüz buradaki Türk toplumunun kendi kültür değerlerine sahip olma gücü yok... Öyle oluncu, yani yetişen, yetişecek olana yeni bir şey verme olanağı da yok. Kendinden öncekinin bilimsel yazdığını hangi te-

natçılar var. Sızce yazımsal dallarda (roman, öykü, şiir) aynı doyuruculukta sanatçılar var mı? Neden?

Savaşçı— Var, var ama yalnız şiir, öykü dalında var. **Romanda** yok. Roman daha çok soluk, daha çok üstalık isteyen bir dal. Bu genç kuşak öykücülerden **Vehbi Bardakçı**, **Ali Yörük**, **Yavuz Aközcel**, **Özkanlar** da **Levent Aktoprak**, **Kazım Doğan**, **Gökten Emre**, **Özgür Savaşçı**, **Mehmet Bayraktar**, **Semra Akal**'i titizlik-

gün geçtikçe çoğalıyor. Şimdilik pek do yurucu değil. Ama ileride olacak! Buna inanıyorum.

Türkiye Postası— **Batı Almanya**'daki sanatçıları arasında sanayi üretiminde yer alması, yani hem işçi, hem sanatçı niteliği taşıyan gelibite tek yazarınız. Bunun sanatınız üstündeki etkileri nedir?

Savaşçı— Milliyet, din ayırımı gözetmeden işçiler arasında yaşamak, işçiyi, giderrek işçi sınıfının sorunlarına yaklaşmayı öğretiyor insana. Hele fabrikada, yurttarda, dinlence günlerinde onlarla birlikte olmak, yeni düşünce ufukları açıyor. Biri durup dururken sövse "Filan yazar da 'bir işçi, sövmeden konuşamaz' demişti" diye murlandıyor. Bir istihla birsey yerse, bilmem hangi romanda, "Dünyada bir işçinin yemek yemesi kadar güzel bir şey yoktur." cümlesini anımsıyorum. Düşünderde, nisanlarda, anma günlerinde, onlarla birlikte yemek, içmek, kalkan harmandan oynamak, şiirler okumak onları göndendiriyor. Hepsini milyonlar olmak istiyor. Milyarder olanlar bile var. İyi yaşamak istiyorlar. Düzeni değiştirmek değil, sömürü düzenleriyle bütünleşip kaynaşmak istiyorlar. Ama çocuklarının eğitimlerini, olansaksızlıklarla yüzünden, çarçur etmişler, umurlarında bile değil. Ama az bile olsa sömürü düzeninin karşısına dikilen, sınıf bilincine erişmiş işçilerimiz de var. Kendi erklerini görmek isteyen, geceli gündüzlü karnaca gibi çalışanlar var. Ama etkinlikleri şimdilik çok az. İleride çoğalacaklar. Kimbilir ne güzel savaşacaklar, egemen sınıflara karşı. Şimdilik bunların içinde devrimci maskesi altında, burjuva radikalizmini bastıracı edender de var. İçtüzürlük işiğna ciktıkça, ortaklıktan siliniyorlar.

Kıscacı işçilerle birlikte olmak yitirdi. Konu olay, davranış, eylem, deyim, atasözü (revresel), yeni buluşlar, söz zenginliği, masla destan, eşanelerinin içinde yazıyor duruyor. Çoğu olarak halkın

gelen tikandırlıklarda Nazım Hikmet "faktör"lerinden söz etmek abartıma olmasa gerek. Ahmet Arif dığında bir çok şairin "Nazım'ın etkilerinden kurtulmak" için yalpa-ladıkları, kimilerinin handiyse şair bu ityle şaşa doğru savruldıkları biliniyor. Bugün politik tericilerle bir Turgut Uyar'ın, Edip Cansever'in, İsmet Özel'in, Oktay Rifat'ın, hattâ Melih Cevdet Anday'ın şifinde geldikleri yer "gerici" değil- dir ama "devrimci" de değildir ar- tık.

İşte bu noktada yukarıda andığır- mız evrensel değerde sanatların çağdaşları, ardıları, öğretileri için "duvar" değil, "basamak" ol- malan, olabilmeye koşulan önem ka- zanıyor.

Bu koşul hiç kuşkusuz ki "taklidi" değil, Türkiye'de "Nazım gibi" şair yazan bir çok şair vardı, var ve va- rılacak. Ama hiçbirinin için kalıcı, so- lüklü bir edebiyat yaşama mümkün görünmüyor. Taklidi değilse "red" dir diye düşünülmez de oldu. Ama Nazım Hikmet'i reddetmeye yöne- lenler ister istemez gerici ufuklara yelken açtılar.

Canlılığı sorunun ortaya konması, yitikonması gerek: **Nedir bu sanat- pların ortak nitelikleri?** Onları ev- rensel kılan, haklarını, emekçi kit- lelerin, çok genis kitlelerin gözün- de, gönlünde, yüreğinde, bilincin- de yaşatan nedir? Soyul sanatçı seçtiği neyi ateslemektedir? Si- nemacı **Bunuel'e**, şair **Nazım Hi- kmet'in** buluştukları ver neresidir?

Eğer bu sanatçıların sömürüye, ez- giye, savşa, faşizme, emperyaliz- me karşı kocaman, solmaz bir du- var ördüklerini, her birinin bu koca duvarın bir tuğlasını koyduğunu, harcı- nı kârdığını görebilsek şayet kendiliğinden gelir. Her sanatçı Nazım'ın, Neruda'nın, Picasso- nun, Bunuel'in, Lorca'nın kendi yolu- nu "tikayan bir duvar" olma- malıdır için onların ördüğü duvara bir tuğla eklemeye yönelmeli, har- cın karlımsında kürek sallamalı- dır. O zaman duvar basamak ola- caktır...

gimden istemedik. Kimileri de- nince kılınç. İçlerinde iyelerli oldu ki açışık Alman düşmanlığı yaptılar. Oysa uluslar birbirine düşman olamaz. Böyle bir şeyi yazan kişi, çağımızın çok gerisin- dedir. Nasıl bugün yabancı düşmanlığı- nı kınıyorsak, Alman düşmanlığı ya- panları da kanıyalız. Hem de tez eden!

Federal Almanya'ya çok az bile olsa, bir okur kitle var... Olmasıydı birçok kitabevi ayakta kalamazdı. Ama yeterli değil Bekleyelim, acelesi yok... Biz tüce- rar değiliz. Bugün az okunuyoruz. Ama işçiler bilincinde, okur sayımız her geçen gün çoğalacaktır. Öyle de oluyor.

Türkiye Postası - Sızce Federal Alman- ya'daki göçmen işçiler kitlei "kendi" sa- natlarının yaratılabil- mi, yaratılabil- mi? Neden?

Savaşçı - Üç önemli sorunuza çekino- rek karşılık veriyorum. Kimi genç sanat- pların gücündemki istemem! Kesenes matematisel bir şey söylemek doğru olmaz. Ama şöyle demek, en iyisi gi- bime geliyor:

Tarihin en büyük göçlerinden biri Batı Almanya'ya oldu. Buraya gelenler kendi

şey verme olanağı da yok. Kendinden öncekinin bilimeyi, yazdığını hangi te- meleli oturtacak? Böyle olunca da işin ko- layına kaçıyor. Ya sloganların arkasına saklanıyorlar, ya da modası çoktan geç- miş naturalizmin, varoluşçuluğun yü- kumak tembelliğine sığınıyorlar. Her iki amaç da bireysel anarşizmi körükledi- ğinden, genelde "toplumsal gerçekçilik" akımına, giderek bu akımın yazarlarına karşı da birleşiyorlar. Böyle birleşio- lar. Ama yazıldıkları Nazım Hikmet, Atilla İlhan, İlhan Berk, Fazıl Hüsni Dağlarca, Ahmet Arif, Enver Gökçe et- kilerini silmeden, şöyle ataklıklar yapıyorlar ki, gülp geçiriyor insan. Etkisiz sanatçı olmaz. Olmaz ama, sanatçı da etkileri silebilir, etkileri kendi yaptığı içinde eri- ten insandır bir bakıma... Buradaki işi yığınları, henüz işi sınıfının bilincine kavuşmadığı, onun bilimsel dünya gö- rüşünü bilemediği için, kendi sanatları- nın aialarından çıkıyordu, bu bir za- man sorunudur. Daha çok erkendir.

Türkiye Postası - Görsel (resim, heykel, foto vb.), sessel (müzik vb.) dallarında Fe- deral Almanya'da değeri kanıtlanmış sa-

Doğan, Gütekin Emre, Özgür Savaşçı, Mehmet Bayraktar, Semra Akal'ı tıttizlik- le izliyor, beğeniyor. Öykücülerin ile- ride romana geçeceklerine, kalıcı yapılar vereceklerine inanıyor. Genç ozanla- rın hemen hepsinde bir okuma, araştır- ma sevgisi var. Anadillerini çok iyi kulla- nıyorlar. Bu sevgi onları daha çok ütle- ri gütecektir. Kimbilir gelecekte ne güzel şiirler yazıp gelecektir. Güzel, kalıcı di- zeleri okudukça, kendim yazmı- gi- bi seviyorum.

Türkiye Postası - Yazar olarak göçmen işçiler okurlarımla ilişkizin nasıl? Sızce du- yurucu bir okur kitlei var mı?

Savaşçı - İşçilerimiz toplantılarda yazdıklarını okuyoruz. Önce kendile- rinden biri olduğunu için dinliyorlar. Kı- tıplarmı alıp imzalatıyorlar. Özellikle sendikali işçilerimizin bilinc düzeyleri daha yüksek, sorular soru, konuyu açı- yorlar. Almanya içinde on bir yerde ki- tıplarmı satılıyor, birinci basıkları çok- tan bitti. DGB'ye bağli birkaç sendika da eylem yürüttüğünden ilişkilerim gün geçtikçe yoğunlaşıyor.

İşçilerimiz arasında kitap okuyanlar

söz (çevresel), yeni butaflar, söz zen- giniği, masal destan, efesalerine içinde yüzüp duruyor. Canlı olarak halkınm kıldırıldın ortasındaym. Her şeyi zen- giniği içinde taşıdığından oturup ya- zıyorum.

Türkiye Postası - Kendinize bir soru so- run ve yanıtlayın.

Savaşçı - Olur. Önce Soruyum: Fethi Savacı yazdıklarında, konuşlarında konferanslarında, çeşitli toplantı- ey- lemelerinde, biraz daha özentili, biraz da hoşgörülü olmayı ne zaman öğrene- ceksin?

Şimdi de yanıtlayayım: Bu soruyu kaç kez kendime yönelttim bilmiyorum: Ama şöyle diyeyim: Fabrikadan işçi e- mekisi olduğuün eün. sanırsam çok za- manın uacağı. Uzun soluklu romanlara geçebileceğim gibi, daha düzensi daha dikkatli yazılar yazmaya, konuşmaya özen gösterebileceğim. O zaman biraz daha kocamızı almamız ama, deyişimiz. kalenimiz, düşüncelerimiz, gözlemler- miz biraz daha derinleşir, bilimsel ola- caktır.

Nobel ödüllü romancı Marquez'e ABD için vize verilmedi

● Ünlü romancı, Kansas Üniversitesi ta- rifından davet edildi ama ABD yöne- timi bunu engelledi

1982 Nobel edebiyat ödüllünü kazanan Güney Amerikalı romancı Garcia Mar- quex'in ABD'ye girmesine izin verilmedi. Kansas Üniversitesi'nin davetlisi olarak konferans vermek üzere ABD'ye gime- ye hazırlanan Marquez vize alamadı. La- tin Amerika'nın ünlü ulusal kurtuluş sa- vıncısı Simon Bolivar'ın doğumunun 200. yıldönümü dolayısıyla düzenlenen tören- lerde konuşması beklenen Marquez'e izin verilmesinin üzerine, Kolombiya Devlet Başkanı, ABD yönetimini protesto eder bir mektup gönderdi.

Bütün yapıtları Türkiye dahil çok sayıda dile çeviren Marquez "Yüz Yıllık Yalnız- lık" romanı ile ününün doruğuna çıkmış ti. Anti-faşist yazar 1983 Cannes film şenliğinin en ilgi çeken filmlerinden bir olarak tanınan *Erendira*'nın senaristliği de üstlenmişti.

Avrupa Konseyi üyeleri ülkelerin sinemacları Yunanistan'da toplandılar

● Delphi adasında düzenlenen toplantı- da Türkiye'yi Profesör Alim Şirif Onaran ile Nejat Gökpçe temsil ettiler

Avrupa Konseyi'ne üye ülkelerin si- nema uzmanları Ekim ayı sonunda Yunanistan'ın Delphi adasında uluslararası bir sinema konferansında buluşular. Sinema sanatının "sanatsal" sorunlarından çok da- ğıtım ve bilgi alışverişini gibi konularda ele alındığı toplantıda Türkiye'yi Profesör Alim Şirif Onaran ve Nejat Gökpçe temsil ettiler.

Dört gün süren toplantıda ayrıca si- nema-TV ilişkileri ile video piyasasının si- nema sanatına olumlu ve olumsuz et- kileri üstünde duruldu. Devletin sinema sanatında koruyucu görevleri üstlenmesi isteği de konferansa katılan tüm si- nema adamlarınca benimsendi.

DSF'nin dayanışma broşürü:

"Türkiye'deki faşizmi durdurun!"

Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF) Türkiye üstüne bir broşür yayınladı. İngilizce ve Fransızca basılan broşür Türkiye'deki Faşizmi Durdurun adını taşıyor. Fotoğrafla kapamı bulunduğu broşür Türkiye işçi sınıfı ile ve Türkiye halkıyla dayanışmayı yükseltmek amacıyla taşıyor. DSF Genel Sekreteri İbrahim Zekeriyâ'nın önsözünü yazdığı broşür 50 sayfalı oldu.

Broşürde 12 Eylül ösüne Türkiye tanıtıldıktan sonra, askeri darbe aktarı- lyor ve DSK davası ele alınıyor. Ayır- ca çeşitli tarihlere Türkiye'ye gözle- mci olarak gelen hukukçuların, doktor- ların ve sendikacıların duruşmalarına, hapisanelere ve işçilere ilişkin gözlemleri ve tankların da broşürde ayrıntılı olarak okuyucuya sunuluyor. Türkiye'deki faşist rejim konusunda bilgi edinecek isteyen Avrupalılara öne- rilebilecek bir el kitabı niteliği de taşıyan broşürden edinecek isteyenlerin su adrese başvurmaları gerekiyor:

İsteme adresi: World Federation of Trade Unions, Vinohradska 10, 12147 Prague 2, Czechoslovakia.

ABD'nin, 110 bin kişinin yaşadığı, küçüküçü aday işgali protestolara yolaçtı

Grenada halkı direniyor

ABD, 1979 yılında Grenada'da halktan yana bir yönetimin işbaşına gelmesinden bu yana bu ülkede başarısızlıkla sonuçlanan en az beş darbe girişiminde bulundu. 1981-1982 yıllarında Karayip denizindeki manevralarda ise son saldırının provalarını yaptı.

ABD askeri birliklerinin 25 Ekim Salı günü sabaha karşı, uluslararası yasaları çiğneyerek, Karayip Denizi'nde küçük bir ada devleti olan Grenada'ya saldırının direniş karşılaştığı, 2 bin kadar işgali askeri ile adaya savunun yörteverler arasında yoğun çatışmalar olduğu bildiriliyor. ABD birliklerinin kullandığı modern silahlara ve savaş tekniklerine karşın, güneydeki *Pont Salines Havalanı* çevresinde ve adanın batı kesimlerinde yoğunlaşan çatışmalarda, Grenada'nın Moskova Büyükelçiliği'nden yapılan açıklamalarına göre 1200 kadar istilacı ve 700 kadar Grenada askeri öldü.

Ayrıca işgal birliklerinin Küba Büyükelçiliği'ne saldırırdıkları, sayısı tam olarak saptanamamakla birlikte onlara Kübalıyı öldürdükleri, adada bulunan 300 kadar Sovyet vatandaşının ise tutsak alındığı bildirildi.

Yavuz hırsız: Reagan

Reagan yönetiminin ilk açıklamalarına göre işgal, Grenada'da meydana gelen politik kriz ve yönetim değişikliği sırasında adadaki Amerikan vatandaşlarının can güvenliğini korumak amacıyla gerçekleştirildi. Oysa, adadaki ABD vatandaşlarının hiçbir tehditde karşı karşıya olmadıkları Grenada yetkili organları tarafından garanti edilmiş olup, son olaylarda bir tek Amerikan vatandaşının burnu bile kanamıştı.

İsgalden dört gün sonra ise Reagan, dünya kamuoyuna yükselen ısıdelli tepki karşısında, saldırı politikasının haklı gösterilemek için Küba'ya ve Sovyetler Birliği'ni suçladı. Küba'nın bu ülkeden işçilerini karıştırdığı, adada askeri birlikler

alabilmişti. Yanıtta ABD, Kübalıların isterlerse adayı terkedebileceklerini söylüyordu. Daha sonra Küba'ya gönderdiği bir başka nota ile ise ABD, bir ikiyüzlülük örneği vererek ABD askerleri ile Kübalılar arasındaki çatışmadan *"teessir ve gışıklılık"* duyduğunu açıkladı.

Öte yanda Küba'nın adada askeri birlikleri yoktu. Grenada'da sadece Kübalı inşaat işçileri, sivil uzmanlar ve ad sayıda askeri danışman bulunmaktaydı.

Bağımsızlıktan, ABD işgaline

Yaklaşık 400 yıl boyunca ilk önce Fransa, daha sonra İngiliz sömürgesi olan 344 kilometrekarelik bu küçüküçü ada, 1974 yılında, bu ülkede 1950 yılından beri gelenici bir diktatörlük sürdürdren, başta İngilizler olmak üzere emperyalistlerin kuklası olan Eric Gairy'nin yönetimine bırakıldı. Böylece kağıt üzerinde bağımsızlığına kavuştu.

13 Mart 1979'da, *Yeni Cevher Hareketi* (burada "cevher", refah, eğitim ve özgürlük için birlikte baba harcaması anlamını kullandılar) önderliğindeki kansız bir darbe ile genç bir avukat olan Maurice Bishop iktidara geldi. Grenada'da bağımsızlık ve toplumsal ilerleme yönünde yeni bir dönem başladı. Yeni yönetim, adanın ekonomik ve toplumsal bir çok sorununu çözüme yönünde başlatır elde etti. Tarım reformu, birtence yeni işyerinin açılması, sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesi, okur-yazarlık, kadın eşitliği yönünde önemli adımlar atıldı.

Öte yanda yeni yönetimin izlediği bağımlı politikası sonuçları ülkeler ile kurduğu iyi ilişkiler, özellikle Küba'nın bu küçük ülkeye ekonomik ve kültürel açıdan sağladığı yardım ABD yönetimi tarafından bölgede "komünizm tehdidi" olarak gösterildi.

Bu arada ABD'ye kaçan eski başkan Gairy ise Reagan yönetiminin desteği ile Mafra, CIA çevreleri ve Kübalı eski müteferrika olan bir çevre oluşturdu. Bu çevreye de kulanarak ABD, Sil'de denediği Kredo'daki yönetimi bu ülkede de denedi. Kredo'daki kayınlara kuruttuk, iş karışıklıkları yaratmak, ilkeli politikalar kurtulma-

Dünya kamuoyu "Amerika, kanlı ellerini Grenada'dan çek" diyor.

sızlıkları sonuçlanan karşı-devrimci darbe planlarından sonra ABD, bu sefer de Grenada hükümetine karşı "soldan" saldırıya geçti. Bishop hükümeti hakkında sosyal demokrat bir hükümet olduğu söylentisi yaygınlaştırmaya başladı. 1980'de devrim önderlerine karşı düzenlenen bombalı suikast da başarısızlığa uğradı. Ardından ABD, 1981-1982 yıllarında Karayip'de başlattığı deniz manevralarında son saldırının provalarını yapmaya başladı. 1983'ün Mart ayında da yine CIA tarafından planlanan bir darbe planı açığa çıkarıldı.

Ekim ayı içinde ise *Yeni Cevher Hareketi* önderliği içindeki bazı görüş ayrılıklar ve bölünmeler Grenada'da ciddi bir politik krize yol açtı. 14 Ekim'de yönetimdeki anlaşmazlıklar nedeniyle M.Bishop evinde gözetti alınma oldu. 19 Ekim'de Bishop'un taraftarlarının kendisini gözettiinden kurtarmak istemesi üzerine, ordu olaylara müdahalede bulundu, Bishop ve üç bakanı öldürüldü. General H.Austin yönetiminde 16 kişiden oluşan "Devrimci Askeri Konsey" yönetime el koydu. Bishop'un bağımlı, bağımsız ve halkın çıkarlarından yoksun ekonomik politikasıyla aynı noktada aynı bir politika sürdürmesini açıklayan yeni yönetim sivil idareye geçeceğini de belirtti. 23 Ekim'de Grenada'nın devrimci anlıklarının

Türkiye Postası

15 GÜNLÜK GAZETE SAYI: 17 KASIM 1983

Milyonlarca kişinin protestosuna rağmen NATO atom roketlerini yerleştirme kararını değiştirmiyor

15-22 Ekim barış eylemleri haftası içinde Avrupa gösteriler Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde olduğu gibi Federal Almanya'da da çoğunluğu yeni ABD roketlerinin yerleştirilmesine karşı olduğunu gösterdi. Buna karşın Kohl hükümeti bu eylemlerde yükselen talepleri hiçe sayarak, 22 Kasım tarihine kadar Cenevre'de bir sonuç alınmazsa, 22 Kasım'da roketlerin yerleştirilmesine başlanması yönündeki kararlılığını sürdürüyor. 24 Ekim günü Federal Almanya parlamentosunda Savunma Komisyonu'nun dinlendiği oturumda Savunma Bakanı Wörner, roketlerin kararının uygulanmasını NATO'nun savunma politikası açısından gerekli olduğunu savundu.

Federal Almanya'da roketlerin yerleştirilmesi konusu, Parlamento'nun 21 Kasım'daki oturumunda karara bağlanacak. Aynı gün barış hareketi de Bonn'da bir gösteri düzenlemek için planıyor.

Ayrıca 28 Ekim günü Kanada'nın Montebello kentindeki toplantısı sonucunda, NATO Nükleer Planlama Grubu da, Avrupa'ya yeni roketler yerleştirilmesi kararının 1979'da planlandığı gibi uygulanacağını açıkladı.

Sovyetler Birliği'nin yeni önerileri

Öte yanda Sovyetler Birliği Cenevre'de bir anlaşmaya varılmasını sağlama yönündeki önerilerini geçtiğimiz hafta içinde de sürdürdü. 27 Ekim tarihli *Pravda* Gazetesi'nde yer alan bir mülakatla Sovyetler Birliği Devlet Başkanı ve SBKP Genel Sekreteri Andropov, Cenevre'de anlaşmaya varılabirise, Avrupa'da sayıları 200 kadar olan SS-4 roketlerinin tümünü 1984-1985 arasında sökeceklerini, SS-20 roketlerinin de önemli bir bölümünü imha edeceklerini açıkladı. Avrupa'da orta menzilli atom silahlarının alın-

Amerikan politikasına karşı çıkarken, yeni Sovyet önerilerini de Cenevre silahsızlanma görüşmelerinde olumlu bir zemin oluşturmaya açısından destekliyorlar. 28 Ekim'de Bonn'da yaptıkları bir basın açıklamasında SPD'nin üst düzeydeki politikacılarından Wischnewski, Ehmke ve Bahr, Cenevre'de Andropov'un yeni önerilerinin ciddiyeyle ele alınması gerektiğini açıkladılar.

Öte yanda Moskova'ya ziyaret eden Yeşiller den bir delegasyon, 28 Ekim'de yaptıkları bir basın açıklamasında Sovyetler Birliği'nin yeni önerilerini "Cenevre'de sonuca ulaşma yönünde yapıcı ve somut teklifler" olarak değerlendirdiler. Yeşiller, roketlerin yerleştirilmesi kararına çoğunluğu karşı olduğunu söyleyerek, bu konuda bir halk oylamasına gidilmesi gerektiğini de belirtiyorlar.

Bu arada roketlere ve ABD'nin çatışma yanlısı politikasına karşı eylemler, geçtiğimiz hafta içinde de devam etti. Federal Almanya'da roketlerin yerleştirilmesi planlanan askeri tesislerin abluka alınması eylemlerinin yanısıra Den Haag'da 500 bin, Kopenhag'da 100 bin ve Leningrad'da 400 bin kişinin katıldığı büyük barış gösterilerinde de roketler protesto edildi.

...kurulduğunu, birada asgiri bir us meydana getirmek ve adayı istila etmek istediğini ileri sürdü.

Öte yanda, 28 Ekim günü ABD, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde veto hakkını kullanarak, Grenada işgali konusunda ABD'nin diğer ülkeler tarafından kınanmasını ve mahkum edilmesini engelledi. Ancak, Grenada'nın işgali, dünya kamuoyunca, ABD'nin yeni gerilimleri yaratma ve özellikle Orta Amerika'yı bir çatışma merkezi durumuna getirme politikasının bir ürünü olarak değerlendirildi. ABD'nin, NATO'daki müttefikleri tarafından bile eleştirilmesine yol açtı.

Küba yalanları

ABD'nin Grenada konusunda Küba'yı suçlaması, Küba Devlet Başkanı tarafından kanıtlar gösterilerek reddedildi. Grenada'daki son politik kriz döneminde eski Devlet Başkanı Bishop ile dostluklarına rağmen Küba, bu ülkenin işçilerine kanışmamıştı. Küba, 22 Ekim günü ABD'ye bu ülkeye karşı zorbalığa başvurumaması yolunda bir nota vermisi, ancak bu notaya yanıtı 25 Ekim saldırısından ve Küba valı vatandaşların öldürülmesinden sonra

...1979 Ekim'i ve Kasım aylarında ve 1980 yılında CIA'nın Grenada'da giriştiği, başa-

...tandirleri süz edilmeye başlandı. ve 25 Ekim'de ABD askeri birlikleri adaya çık-

Tam iki yıldır Grenada'yı istila için bahane arayan ve hazırlıklarını sürdüren Reagan yönetimi, istilacı askerlerin sayısını geçtiğimiz hafta sonu 6 bine çıkardı. 344 kilometre kare olan küçücük adanın işgaline toplam 15 bin Amerikalı askerin katıldığı açıklandı.

atom başlığına sahip olmaksızın istediklerini daha önce açıklamış olan Sovyetler Birliği, yeni önerisinde roketlerinin atış rampalarının sayısını da 140'a indirmeye hazır olduklarını söyledi. Bu durumda Sovyetler Birliği, Avrupa'da sayısı 162 olan İngiliz ve Fransız roketlerinin atış rampalarından daha azına sahip olmaya hazır olduklarını da böylece belirtmiş oldu.

Öte yanda, Sovyetler Birliği, DDR ve Çekoslovakya, NATO kararının uygulanacağı ve Avrupa'ya yeni roketler yerleştirildiği koşullarda DDR ve Çekoslovakya topraklarına yeni atom sistemlerinin yerleştirilmesi yönünde hazırlıkları yapıldığını da açıkladılar. Roketler yerleştirildiği takdirde NATO ve Varşova Paktı arasındaki stratejik silah dengesinin bozulması ve bu durumda da ABD'nin elde edeceği üstünlüğün savaş tehlikesini artırmaması, sosyalist ülkelerin de yeni önlemler almaya zorluyor.

Sosyal demokratlar ve Yeşiller destekliyor

Federal Almanya'da Sosyal Demokrat Parti yöneticileri, Kohl hükümetinin

ABD Lübnan'daki birliklerini arttırıyor

Beyrut Uluslararası Havaalanı'na yerleşik ABD ve Fransız birliklerinin bulunduğu yer yapılan saldırı sonucunda, patlayıcı madde infilakının 200'den fazla ABD ve Fransız askeri'nin ölümüne yol açmasının ardından Reagan, bölgeden çekilmelerinin söz konusu olmadığını açıkladı. ABD'nin Lübnan'daki askerlerinin sayısını bir kaç hafta içinde 10 bine çıkara- cağı ve yetkilerini arttıracağı bildiriliyor. Böylece olay, bir tarafta yüzlerce askerin Vietnam'da olduğu gibi ABD'nin hegemonyacı politikasının kurbanı olmasına yol açarken, öte yanda da ABD'nin bölgede daha da yerleşmesi, Lübnan bunalımına daha çok kanışması için bir bahane oluştura- cak.

Lübnan'da, Eylül ayı sonunda ateskes ilan edilmesine rağmen ulusal uzlaşma konferansının toplan- maması, bir süre önce ABD Kongresi'nin Lübnan'daki deniz pierlerini 18 ay daha kalması yönünde karar alması ve ABD'nin yerinde çatışma- nı sürdürmesi sonucu süren gergin- lik, son saldırı ile bütübsüzür trman- dırılmış oldu. Olayın sorumluluğu- nun "Özgür İslam Devrimcileri" Ha- reketi'ni adına ilk kez rastlanan bir hareket tarafından üstlenildiği Fransız Haber Ajansı tarafından du- yuldu.

Olayın sorumluların henüz açığa çıkmamakla birlikte, ilk günün itibaren İran'ı ve Suriye'yı sorumlu tu- tan Reagan yönetimi, misilleme ya- pabileceklerini açıkladı. Öte yanda olayın sorumlusunu İranlılar istedi- bileceği, bunların Lübnan soru- nuna Fransa ve ABD'yi daha aktif olarak sokup, Lübnan'daki güçler dengesini kendi lehlerine çevirmek istedikleri de yapılan yorumlar ara- sında yer alıyor.

Grenada kimin sorunu?

110 bin kişinin yaşadığı, sadece 2 bin askeri olan küçücük Orta Amerika adası Grenada'nın ABD tarafından işgali, Reagan yönetiminin maceracı, hegemonyacı dış politikasının dünyayı neğibi bir tehli- keye sürükleyebileceğinin yeni bir kanıtı olus- turdu. ABD'nin, uluslararası sorunları yapıpı diyalog- lar yerine, "güç rekabeti" ve askersel üstünlük po- litikasıyla dayanarak çözmeye, uluslararası jandarma- lık görevini sürdürme niyetini bir kez daha ortaya koydu.

İkinci Dünya Savaşı'nın sonundan bu yana ABD, dünyanın dört bir yanında yüzlerce kez çeşitli ül- kelerin egemenliğine saldırdı. Daha geçen gün Ni- karagua, dün Lübnan, bugün Grenada... Ya yarı- nı? Ya öbürünü? Ve her saldırdı aynı gerekçeler: "**Ba- nı ve huzuru yerleştirmek. ABD'nin yaşamsal ci- karlarını 'komünizm tehdidi'nden korumak.**" Evet, nerede ilerçi güçlerin bir kazanımı varsa, ne- rede anti-empyalist, halkın çıkarlarına hizmet eden bir rejim varsa, nerede bir toplum bağımsız, bağılantısız sosyalist ülkelerle dost bir politika yü- rütmek istiyorsa bu durum ABD'nin çıkarlarına ters düşmekte ve ABD binbir bahaneyle müdahale ko-

şullarını yaratmaktadır.

Grenada adasının ABD tarafından işgali, Avrupa kıtasında milyonlarca insanın yerleştirilmesi atom roketlerine karşı harekete geçtiği günleri rastladı. Geçtiğimiz ay içinde, Grenada gibi bir Orta Ame- rika ülkesinden, yıllardır halkın ABD destekli dikta- törlere karşı dış mücadele ettiği El Salvador'dan savaşın tüm sıcaklığı taşıyan bir ses yüksel- mişti: "**Avrupa'ya ABD roketlerinin yerleştirilmesi bizim de sorunumuzdur!**"

Şimdi de Avrupa'dan ve dünyanın dört bir yanından milyonlarca insan, bu küçücük ülkede ABD'nin giriş- tiği barırlığa karşı protesto seslerini yükseltiyor- lar: "**Grenada bizim de sorunumuzdur!**"

Gerçekten de Grenada tüm insanlığın sorunu, tipi- ki Avrupa'ya yerleştirilmiş atom roketleri gibi. Bu- nun Sovyetler Birliği'ni ve Küba'yı suçlayarak Gre- nada'yı işgal etme çılgınlığını gösterenler Reagan yönetiminin, yarı- n "komünizm tehlikesi" bahane- siyle Avrupa'ya yerleştirildi atom roketlerinin düğ- mesine basmayacağını kim garanti edebilir?

Böyle bir şey olduğunda, bunun sorumlusu ABD em- peryalizmiyle birlikte bu maceracı politikayı payla- şan, kendi güvencili politikalarını ABD'ye bağlayan Kohl hükümeti, Thatcher hükümeti ve benzerleri olacaktır.

Bunlardan biri de Türkiye'deki faşist cuntadır. Fe- deral Almanya ve İngiltere hükümetleri Grenada olayı karşısında, yarım açış olsa bile, protesto ses- lerini yükseltirken Türkiye cuntası susuyor. Sov- yetler Birliği'nin uluslararası hukuk temeli üzerinde Afganistan'a yardımı karşısında "**İgal!**" çılgın- lıkla yükselten Türkiye boyalı basını susuyor. Çünkü cun- ta için ve onun boyalı basını için şu anda önemli olan ABD yönetimiyle yapılan F-16 uçaqlarının ve askeri yardımların pazarlığıdır. Cuntanın Reagan yönetiminin maceracı politikasına doğrudan kanış- ması ve Lübnan'da ABD'nin sözde "**barış güçleri**" içinde yer alması bile söz konusudur. Sirtını bu de- recede ABD'ye dayanmış olan cunta için Grenada işgal edilse de, Avrupa'ya yeni atom roketleri yer- leştirilse de, bütün bir dünya uzak bir kivilcim ale- vley tutuşsa da "**kıyamet kopmayacaktır.**"

Filiz KARDAM

1983: Büyük Ekim Devrimi'nin 66., Türkiye Cumhuriyeti'nin 60. yıldönümü

Kuzeyden gelen tehlike (!)

Kafkasya'da, Kars'ta, Sarıkamış'ta, Kasım ayı karla, dondurucu soğuklarla gelir...

1917 sonbaharı da öyleydi. İttihatçıların Kafkasya cephesine sürdükleri Osmanlı askerleri ağıltan, soğuktan, yarıldır bitmeyen savaşın acılarından kırılıyorlardı. Biraz ötede, bir sigara içimlik mesafede gözle görünecek kadar yakında Çar'ın askerleri, yani "düşman" vardı. Sonra bir gün, kanlı bir Kasım sabahı, o askerler ellerinde beyaz mendillere sarınlı birer somun asker ekmeği ve bir tutam tuzla Rus siperlerine doğru, dostluk işaretleri yaparak ve silahlarını atmış olarak geldiler.

Tuz ve ekmek eski Rus geleneklerine göre barış ve dostluk demektir. Emperyalist güçler tarafından savaş sürdürmüş ve savaktan yorulan düşmüş iki ordunun askerleri, o gün orada gözyaşlarıyla kucaklaştılar. Rusya'da Ekim (bugünkü takvime 7 Kasım) devrimi olmuş, Çarlık ordularının askerlerinin büyük bölümü devrim tarafına geçmiş ve Sovyet Hükümeti'nin ilk kararnameyi, sürüp giden savaşa son veren "Barış Kararnamesi" yayınlanmıştı. 1917 yılında, Doğu cephesinde sallar bir süre sustu.

"İstanbul'a Çarizta derler"

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 60. yılında, faşist bir diktatörlük altındaki sözde "seçimlere" diktatör, "Kuzey'den gelen tehlike" propagandası hem ile, hem dış politikaya kanak olmuş durumda. Yalnızca komünizm düşmanlığı değil, Sovyet düşmanlığı da devlet politikası haline geldi. Cunta'nın iktidarı adına MDP, bütün bir seçim propagandasını terörün Sovyetler tarafından kışkırtıldığı, Sovyetler'in Türkiye üzerinde her zaman süren toprak talepleri olduğu noktasında toplamış durumda.

Kurtuluş Savaşı yıllarında Ankara'da Sovyet Rusya hükümetleri ve önemli diplomatlarıyla temsil ediliyorlardı. Resimde Mustafa Kemal ve bir Sovyet diplomatı

den Kurtuluş Savaşı'nın sürdürülmesi, işin yardım alınmasıyla sınırlı görmek, sorunun özüni gözden kaçırarak olur. Devrimin ertesi günü yayınladığı Barış Kararnamesi'yle, Kafkas Cephesi'nin rahatladığı, karşılıksız silah ve kılıçta olan yardımıyla Rusya Savaşı'nın mali yükünün üçte birinin, kendisi de büyük mali sıkıntı içinde bulunan genç Sovyet Hükümeti'nden sağlandığı, bugün artık resmi tarih kitaplarının bile atıfta bulunduğu gerçektir. Ancak çok daha önemli si 1917 Büyük Ekim Devrimi'nin, sadece Türkiye halkı için değil, ezilen ve emperyalizmle sömürgeleştirilmiş karış ulusa' başmızlık işin savaşım veren tüm halklar için açmış olduğu geniş ufuk ve olanaklardır. Ulusal kurtuluş işin savaşın halkların devrimini gerçekleştirmiş proletaryada bulunduğu destek ve ittifaktır.

Evren Cuntası'nın iktidar partisinin başı Sunalp, kaba ve ikel bir Sovyet düşmanlığıyla, "Onlar İstanbul'da zaten Çarizta derler. Bu, Çar'ın karsı demektir. Onların emeli İstanbul'u almaktır," diye düşürsün. Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'

SOVYET RUSYA'NIN KURTULUŞ SAVAŞINDA YAPTIĞI ASKERİ YARDIMLAR (1920-1922)

Para yardımı: 11 milyon altın ruble. 100 bin Osmanlı altını, **Tüfek:** 45.181 adet, **Süngü:** 9.520 adet, **Piyade cephanesi:** 52.599 sandık, **Makinelik tüfek:** 310 adet, **Makinelik tüfek cephanesi:** 1.123 sandık, **Top:** 96 adet, **Top mermisi:** 166.910 adet, **Top mermisi harıu:** 55 adet, **Top kamasi:** 22 adet, **Top nişangahı:** 22 adet, **Top harıu:** 15.656 adet, **Top kapsülü:** 150 adet, **Bomba:** 200 adet, **Bomba:** 123 sandık, **Mayın:** 350 adet, **Dikenli tel:** 500 kantal, **Cephane arabası:** 2 adet, **Uçak motoru:** 3 adet, **Süvari kılıcı:** 60 adet, **Daniz Motorgambotu:** 1 adet, **Gaz maskesi:** 19.359 adet, **Piyade mermi fabrikası aletleri:** 18 adet, **Dumansız barut:** 10 sandık, **Ham pamuk:** 20 puval, **Telsiz telgraf istasyonu:** 2 adet, **Dürbün:** 4 adet, **Aydınlatma tabancası:** 22 adet, **Aydınlatma mermisi:** 351 adet, **Çeçitli ilaç:** 10 sandık, **Yatak parçası:** 3.692 adet, **Yastık kılıfı:** 3.761 adet, **Don:** 3.440 adet, **Gömlek:** 3.496 adet.

Kaynak: Stefanos Yeranosmos, Türk Sovyet ilişkileri - Ekim Devriminden "Milli Mücadele"ye, Gözlem Yayınları.

ulusal kurtuluşçu güçlerin tek dayanağı ve tek güvencesi Doğu'daki "büyük komşu" oldu.

Savunma Bütçesi kadar

23 Nisan 1920'de ilk Büyük Millet Meclisi'nin kurulmasından üç gün sonra Lenin'e gönderdiği ilk resmi mesajda Mustafa Kemal "Türkiye'nin emperyalist hükümetlere karşı Sovyet Rusya ile birlikte savaşması'nı önkümlükünü saydığını ve emperyalist düşmanların Türkiye'ye giriştiği saldırıların neden olduğu savaşta Sovyet Rusya'nın yardımını umduğunu" belirtti-yordu. Sovyet Hükümeti'nin ve Lenin'in buna cevabı, istenen yardımı göndermek ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin resmen tanıyan ilk devlet olmak oldu.

Bütün bir Kurtuluş Savaşı boyunca sağlanan piyade tüfeklerinin dörtte biri, bu tüfeklerin mermilerinin yansından çoğu, makinalı tüfeklerin dörtte biri, topların üçte biri Sovyet Rusya'nın askeri yardımlarıyla sağlandı. Doğrudan silah yardımı dışında Sovyet Rusya Kurtuluş Savaşı'na 11 milyon altın ruble ve 100 bin

de yeni ufuklar açmış, öte yandan savaşın kazanılması için her türlü maddi katkıyı yapmış, her türlü dostluk ve dayanışmayı göstermiş, diplomatik savaş sırasında da genç Türkiye'nin yanındaki tek büyük güç olmuştur.

1930'lerde, Karadeniz kıyılarından, ay ışığında Anadolu içlerine doğru giden kağıtlar, samanların altında, üzerinde Rusça yazılan olan büyük sandıklar taşırdı. 1930'larda ise, Karadeniz'i aşan gemiler, Kafkaslar'ı aşan arabalar, bu defa ekonomik savaşın silahlarını, büyük devlet fabrikalarının araçları, makinalarını, uzmanlarını taşıdılar.

1930'lara gelindiğinde, ulusal ekonomiyi kurmaya cabalayan Türkiye, bu yolda büyük güçlüklerle karşılaşmış, hemen hemen hiçbir gelişme kaydedememişti. Dünya ekonomik bunalımı Türkiye'nin ekonomik bunalımını daha da ağırlaştırıyor, genç Cumhuriyet'in ticaret açığı, alandan kalkılmaz rakamlara varıyor, sanayinin kurulması, ekonominin kalkındırılması için gerekli birikim bir türlü sağlanamıyor, ülke ekonomik geriliğe ve yoksulluktan kurtulmakta

dolar tutarında bir Sovyet kredisi alacak, bu kredi 1935'de 10 milyon dolara çıkacaktır. 1934'ten itibaren, makine ve teçhizat biçiminde alınan bu krediyi, Türk hükümeti 20 yılda ve faizsiz olarak ödeyecekti. 1934 yılında, Türkiye, büyük ölçekli Sovyet planlarından esinlenen 1. Beş Yıllık Ekonomik Plan'a başladı. Bu plan 43,9 milyon Türk lirası değerinde yatırımları öngörüyor ve bu toplamın üçte biri Sovyet kredileriyle finanse ediliyordu. Bu dönemde, her biri Sovyetler'in teknik ve mali yardımının ürünü olan, bugün hala en önemli Devlet işletmeleri durumuna koruyan bir dizi işletme kuruldu. Kayseri ve İstanbul'daki tekstil kombinasyonları, kağıt, cam, çimento, porselen, kürtür işletmeleri bunlardan bazılarıydı. Birinci beş yıllık plan ve ilk sanayileşme atılımı, Sovyet yardımı ve kredileriyle başarıya ulaştı. Tüm bu dönem boyunca, Türkiye'nin, bağımsız bir ulusal ekonomik kalkınma hamlesine girişmesinde, Sovyetler Birliği'nden başka destek olan tek bir ülke dahi yoktu.

Boğazlar ve Kars-Ardahan

1936'lardan sonra, Türkiye egemen burlavazisi emperyalizmle iştirakli ve böylece emperyalizme yeniden teslim olma yolundaki adımlarını sıklaştırdılar. Artık İkinci Dünya Savaşı'nın ortamı oluşuyor, emperyalist güçler yeni bir paylaşım savaşına hazırlanıyorlardı. Sovyetler Birliği ile Türkiye arasında, Ekim Devrimi'nden 1936'lara kadar süren yakın dostluk ve komşuluk ilişkileri, Türkiye'nin emperyalist Batı'ya yaklaşma ve teslim olma adımıyla gevşeme ve sona erme eğilimleri gösteriyordu.

İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminde 17 Aralık 1925 tarihli Türk-Sovyet Dostluk Anlaşması'nın yenilenmesi gündeme geldiğinde, belgesiz, kanıtı bir "Sovyet Tehdid" yaygarası kopartıldı. 7 Haziran 1945 günü Türkiye'nin Moskova elçisi

Bu kadar ilkel bir anti-komünizm ve Sovyet düşmanlığının hortlatıldığı günümüz Türkiye'sinde, 1917 Sosyalist Ekim Devrimi'nin 66. yılında ve Kurtuluş Savaşı'nın zaferle ulaşıp Cumhuriyet'in ilan edilmesinin 60. yılında şu soruları sormak hiç de yersiz olmayacaktır:

"1917 Ekim Devrimi olmasaydı Kurtuluş Savaşı başanya ulaşabilirdi mi? Türkiye'nin bağımsız bir ülke olması sağlanabilir miydi? Cumhuriyet kurulabilirdi mi?"

Uzun yıllar Türkiye halkına unutturulmak istenmiş, hatta unutturulmuş bile olsa, Büyük Ekim Devrimi'nin Ulusal Kurtuluş Savaşı ve bu savaşın kazanılması üzerindeki doğrudan etkilerini anırtmak emek mümkün değildir. Bu ekti ve katkılar, sadece Kafkas Cephesi'nin rahatsızması ve yeni Sovyet Hükümeti'nin

Onların İstedi İstanbul'u almaktır." diye-dursun, Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin ilk kararnamelelerinden biri olan, 3 Aralık 1917 tarihli "Rusya'nın ve Doğu'nun bütün müslüman emekçilerine" başlıklı çağrıda şöyle denmektedir:

"İstanbul'un alınması konusunda, devrik Çar'ın yaptığı, yıkılan Kerenski'nin de onayladığı gizli anlaşmaların yapıldığını ve yokedildiğini ilan ediyoruz. Rusya Cumhuriyeti ve Halk Komiserleri Konseyi, yabancı ülkelerin teklifine karşılık, İstanbul Müslümanları'nın elinde kalmalıdır. Türkiye'nin bölünmesinin ilişkin anlaşmanın yapıldığını ve ortadan kaldırıldığını ilan ediyoruz. Sizi buzdurmak altına alacak olanlar Rusya ve onun devrinci hükümeti'dir. Avrupa emperyalizminin haydutları, yurdunuzun sınırlarını gezecekler, yağma eden ve soyanlardır."

Boylece, Kurtuluş savaşı başladığında,

Yarımın dışında Sovyet Rusya'nın Savaşı'nı 11 milyon altın ruble ve 100 bin osmanlı altını para yardımı da yaptı. Bu günkü fiyatlarla 80 milyon Türk Lirası yardım demekti. Bu miktar Türkiye'nin 1920 ve 1921 yıllarındaki savunma bütçesinin tamamına eşitti! Kısacası Sovyet askeri yardım, sıradan ek bir destek değil, bütün bir Kurtuluş savaşının askeri gücünün temeli oluşturmuştu.

16 Mart 1921'de Sovyet Rusya ile Türkiye arasında imzalanan Dostluk ve kardeşlik anlaşması, Kurtuluş Savaşı'nın bu en zorlu, en kritik yıllarda, savaşın sonucunu belirleyen birkaç önemli etkenin biri sayılır. Kısaca, Ulusal Kurtuluş Savaşımızın başlayışa bilmesi ve zaferle başlamasında, Ekim Devrimi'nin, Lenin'in önderliğinde, Sovyetler'in etkisi ve sadece yardımcı değil belirleyici olmuş, dönemin tüm ulusal kurtuluş savaşları gibi Türkiye ulusal kurtuluş savaşının önün-

bir türlü sağlanamayan, ekonomik gerilik ve yoksullukla kurtulmakla adım atamıyordu.

Silahlardan fabrikalara

Özel sermaye, özel teşebbüs eliyle kalkınma çabalarının sonuç vermediği, dünya ekonomik bunalmının güçlüğüleri daha da ağırlaştırdığı böyle bir dönemde Sovyetler Birliği'nin kalkınma planı ve hamlelerinden de esinlenerek "devletçilik" bir model olarak benimsendi. Ama büyük devlet işletmelerinin kurulması, kaynakların devlet tarafından işletilmesi için gerekli para, teçhizat ve teknoloji nereden bulunacaktı?

Dönemin başbakanı İnönü'nün Sovyetler Birliği'ne yaptığı ziyaret sırasında bir ekonomik yardım ve işbirliği anlaşması yapılması kararlaştırıldı. 8 Mayıs 1932 anlaşmasına göre Türkiye, 8 milyon

1945 yılında Türkiye'nin Moskova'da elçisi Selim Gökçe ile Molotov arasında Dostluk Anlaşması'nın imzelenmesi konusunda yapılan görüşmede, Sovyetler Birliği Türkiye'den "İstanbul boğazında askeri üs vermesinin ve Kars ve Ardahan'ın Sovyetler Birliği'ne bırakılmasını" istemiş. Bugüne kadar "Kuzeyden gelen tehlike" iddialarına gösterilen kanıt budur: "Molotov Selim Serper'e demişti ki... İnönü'ye güveniyordum, Sovyetler Birliği'nin Türkiye'den üs ve toprak istediğine ilişkin tek bir resmi belge yoktu! Tersine, o tarihte alınan içinde olan ABD'nin resmi Dışişleri belgeleri, Sovyetler Birliği'nin Türkiye'den böyle bir istekte bulunmadığını kanıtlıyor.

İkinci Dünya Savaşı, emperyalist plan ve kıskırtımlar, Türkiye egemen güçlerini emperyalizme işbirliği içinde yığınlarında sürekli köriklemeye çalıştığı anti-komünizm ve anti-sovyetizm, yalana dayalı propaganda 1940 ve 1950'li yıllarda sürdü gitti. Yakın tarihin gerçekleri kadar, Anadolu'da tüten en büyük fabrika bacalarının da kimin yarımlarına kurulduğu unutturulmaya çalışıldı. ABD sermayesi emperyalist tekeliler Türkiye'ye çiklet ve kokakola fabrikaları yapıp bir dolarlık yatırıma karşılık üç dolar getirirlerken, ülke kalkınmasına doğrudan katkı, faizsiz ve tarım ürünleriyle ödenek kadar kredileri hangi devlet ülenin verdiği, bunca devlet fabrikasının kimin yarımlarının eseri olduğu adeta unutuldu.

Bugün hala bu fabrikaların ve daha sonra 1960'larda aynı elverişli koşullu Sovyet kredi ve yardımlarıyla yapılmış devlet işletmelerin bocalan tüyüleri Anadolu'da. Seydişehir Alüminyum tesisi, Iskenderun'daki dem bcombina, pekçok benzerleri, çiklet, otomobil, meşrubat fabrikalarının çok farklı olarak, ülke sayının temel taşlarını oluşturmuyorlar.

Daha da önemlisi, böylesine karmışık dengeler üzerinde, bir kıvılcımın dünyanın sonu demek olan bir atom savaşına yol açabileceği bir dünyada, Ortadoğu'nun bugünkü ateşleri içindeki durumunda, Türkiye'nin en güvenli sınırları, dış dünya gibi bugün de sosyalist ülkelerle olan sınırları oluyordu.

Emperyalizmin, işbirlikçilerin, onları faşist yarıdıkları'nın bıkıp usanmadan tekrarlardıkları "Kuzeyden gelen tehlike" yalanının, terörün kaynağının Sovyetler Birliği olduğu yalanının karşısına tarihin ve günün gerçekleri inatla dikiliyor.

Üç güncel soru, üç somut yanıt

karşılamakla kalmıyor, ayrıca petrol de ihraç ediyor. Sovyetler Birliği hiç bir zaman herhangi bir ülkenin zenginliklerine el koymaya kalkışmamıştır. Ortadoğu'daki petrol bölgesini "kendisi yaşamasın çıkar alansın" ilan eden Sovyetler Birliği değil, ABD'dir. Bu bölgedeki ilkeler ABD altında oldukları doğrudur ve bu tehlikeyi tehdit savası filosu ve ABD Çevik Kuvvetleri yaratmaktadır.

Sovyetler Birliği bu bölgede patlamaya her zaman hazır durumun normalleştirilmesi için 1980 Kasım'ında ABD'ye ve müttefiklerine yapıp bir program da sunmuştur. Bu programda, bölgedeki askeri üslerin kaldırılması, nükleer silahların ve diğer kritik silahların bu bölgeye yerleştirilmemesi önerileri yer almaktaydı.

- Sovyetler Birliği başka ülkelerin topraklarında, zenginliklerinde gözdi olmasında iddia ediyor. O zaman "Afghanistan" meselesine ne demeli?

Sovyetler Birliği Afganistan'a, iki ülke arasında 5 Aralık 1978 tarihli anlaşma temelinde ve Afganistan hükümetinin isteği üzerine, dışardan gelecek borsalardırın önlemek amacıyla yardım etmiştir. Bu durum Birleşmiş Milletler tüzüğüne bir ülkenin savunmasının kolektif olarak da yapılabileceği konusunda 51. maddede de uyandırır. Oysa ABD, bu yasal yardımı "yasadışı" ilan etmekte, bir işgale karşı koymak için yapılan yardımı "işgal" diye nitelendirmektedir.

Emperyalizmin Afganistan konusunda açtığı bilinci kampanya, Afganistan halkının bağımsız bir devlet ve yeni bir yaşam kurmasını engellemek ABD tara-

fından desteklenen güçlerin Afganistan'ın içişlerini karıştırdığı gerçeğini saklamak amacıyla sürdürülmektedir.

- Sovyetler Birliği "uluslararası terörizmin" arında olduğu iddialarını sürekli reddediyor. Terörden Sovyetler Birliği hiç mi yarar sağlanıyor?

Sovyetler Birliği dünyanın neresinde olursa olsun bütün ileri hareketlerle dayanasıya içindedir. Oysa "uluslararası terörizmin" hangi maskesi taşırsa taşırsın, amacı ne olursa olsun, dünyanın her yerinde ileri hareketlere zarar verdiğini açıktır. İşte bundan ötürü de Sovyetler Birliği terörizme her zaman karşı çıkmakta ve onu lanetlemektedir.

Emperyalizmin ve gerici güçler, "terörizm" kavramını kasıtlı olarak yanlış tanımlamakta ve bu yanlış tanıma dayanarak Sovyetler Birliği'ni suçlamaya çalışmaktadır. Emperyalizm ve gerici ulusal bağımsızlık hareketlerini de "terörizm" olarak gösteriyorlar. ABD yönetimi, uluslararası terörizmi ile halkların ulusal ve sosyal kurtuluş savaşlarını aynı kefeye koymaktadır. ABD mantığına göre, sömürgeciliklerin kurulması için verilen savaşlar sömürölenlerin izni olmadan yapıldığı için "yasadışı" olmaktadır. Olaya böyle bakınca, Asya'da, Afrika'da ve Latin Amerika'da bağımsızlıkların kazanması pek çok devlet "yasadışı" ilan edilmiş oluyor. Sovyetler Birliği ulusal kurtuluş hareketlerini destekliyor ve desteklediğini de hiç bir zaman gizlemiyor. İşte bu yüzden de Sovyetler Birliği'nin "uluslararası terörizm" desteklediği iddia ediliyor.

- Amerika Birleşik Devletleri Ortadoğu bölgesindeki petrol yataklarını Sovyet işgaline karşı korumak için bu bölgeye, bu arada Türkiye'ye de Çevik Kuvvetler yerleştirmeyi planlıyor. Sovyetler Birliği'nin petrol bölgesi üzerinde emeller beslediği, bu bölgeyi tehdit ettiği yalan mı?

Tehdit ile bu ülkelerin petrollerine el koymak bir yana, bunun düşüncesi bile Sovyetler Birliği'ne yabancısıdır. Ayrıca Sovyetler Birliği'nin petrol ihtiyacı yoktur ki, petrol için herhangi bir ülkeyi tehdit etsin. Sovyetler Birliği'ne her gün 12 milyon varil petrol ve ayrıca yılda 600 milyon ton doğal gaz üretiliyor. Bu üretimle Sovyetler Birliği kendi ihtiyacını

Gazetemizde yeralan değerlendirmeler doğrulanıyor: F-16 projesinin, uçak yapımının sınırlarının çok ötesinde bir kapsamı var

ABD tekelleriyle yapılan ortak yatırım anlaşmaları açıklandı

● Son iki hafta içinde, F-16 projesine paralel olarak birçok ABD tekeli ile yerli ortakları arasında, başta tarım kesimi ve silah endüstrisi olmak üzere ekonominin bütün sektörlerine ortak yatırımlar konusunda proje bazında anlaşmalar imzalandı ve böylece, ABD tekellerinin Türkiye ekonomisinin bütün sektörlerine fiili olarak girmeleri kesinlik kazandı.

Kesin anlaşmaya varılan ortak yatırım projeleri

ABD TEKELİNİN ADI	YATIRIM ALANI	YERLİ ORTAKLAR
1. Philip Morris	Sigara Fabrikası	Tekel ve Sabancı Holding
2. ITT	Santral sistemi fabrikası	PTT-Sezai Türkşev-Fevzi Akkaya, Aselsan ve D.Kuv.Vakfı
3. ITT	İki otel	Mengerler A.Ş.
4. ITT	Milli Savunma el. gereçleri ve santral	Mistaş-Bir Emek-Ordu Vakıfları
5. Sun Diamond	Fındık işleme ve paz.	Fiskobirlik
6. Usatec ve Land O'Lakes	Tarımsal üretim	Bakırli Ziraat İşletmeleri
7. Serahim, Salem and Khella	Benzin ve dizel motor üret.	Ege Mosan
8. Tompkins Industries	Su boruları	Standart San.ve Hiropar A.Ş.
9. Foreign Exchange Man. Asgrow	Entegre siğircilik, seracılık tohum geliştirme	Açıklanmadı
10. Atamed	Hastahane	Açıklanmadı
11. Tomkins, Stemco ve Çağlı	Tarıma dayalı sanayi projeleri	Alarko Holding
12. Usatec	Tarıma dayalı gıda san.	Profilo Holding
13. General Dynamics	F-16 uçakları ve bazı savaş araçlarının yapımı	OYAK ve Ordu Vakıfları (Aselsan)

F-16 projesi olarak anılan, ancak uçak yapımından çok daha geniş kapsamlı olan ve 8 Eylül tarihinde ABD ile Türkiye arasında imzalanan anlaşmanın, Türkiye'nin "kalkınma" ve "sanayileşme" modelinden dış politikasına kadar "köklü" değişiklikler öngördüğünü ve Türkiye'yi her anlamda ABD'nin "sırcama tabası" yapacak olan bir anlaşma olduğunu, Türkiye Postası'nın son iki sayısında anlatmıştık. Son iki hafta içinde, F-16 projesine paralel olarak birçok ABD tekeli ile yerli ortakları arasında, başta tarım kesimi olmak üzere ekonominin bütün sektörlerine ortak yatırımlar konusunda proje bazında anlaşmalar imzalandı ve birçok proje konusunda da prensip anlaşmasına varıldı.

Böylece, ABD tekellerinin Türkiye ekonomisinin bütün sektörlerine fiili olarak girmeleri kesinlik kazandı. Ancak ilgililerin yaptığı açıklamalara göre, anlaşmanın önünde bir tek engel bulunuyor. Proje bazında imzalanan anlaşmaların hayata geçirilebilmesi, ABD tekelleriyle ortak yatırımların başlatılabilmesi için, ABD Kongresi'nin "F-16 Anlaşması"nın onaylaması gerekiyor. Bu konuda bir açıklama yapan ve F-16 projesinin organizatörü olan OPIC'in Başkanı Craig Nalen, "Bu iş bitmiştir, Kongre 2-3 hafta içinde anlaşmayı imzalayacaktır" derken, Milli Savunma Bakanı Haluk Bayülken de, anlaşmanın Kongre'den geçmesini sağlamak için geçtiğimiz hafta ABD'ye gitti.

ABD tekelleriyle proje bazında imzalanan ve geçmişimiz günlerde açıklanan ortak yatırım anlaşmaları, F-16 projesiyle neyin amaçlandığını açık seçik ortaya koymakta ve bu "yeni model" in sonuçları şu ana noktalarda toplanmaktadır:

● İmzalanan yatırım anlaşmaları, ABD tekelleriyle yerli tekelleri, büyük toprak sahipliğini, OYAK ve Ordu Vakıfları (Ordu üst yönetimi) ve Kamu İK-

kaya kadar Türkiye'de militarizm her alanda güçlenmesine hizmet ediyor. Türkiye'nin silahlanma harcamalarını çok daha büyük boyutlara yükseltiyor, bölgede güvenliğini ve barışı tehdit ediyor. Bu anlaşmalar, Türkiye halkı ve bölge halkları açısından, Pentagon ve Cunta'nın eskiye oranla çok daha tehlikeli yeni bir girişimi oluyor.

● Bu anlaşmalar, sonuç olarak, her anlamda Türkiye'yi ABD'nin bölge ülkelerine "sırcama tabası" yapıyor. Çünkü, ortak yatırımların amaçlarından birisi, ABD tekellerinin Türkiye üzerinden bölge ülkelerine açılmasıdır. Ayrıca, Türkiye kanalıyla bölgedeki rejimlerin korunması ve ilerici rejimlerin de yıkılması, yapılan bu anlaşmanın en temel

amaçlarından birisi oluyor.

Kesin anlaşmaların yapıldığı açıklanan bu yatırım projelerine ek olarak, başta General Dynamics ve ona bağlı şirketler olmak üzere, birçok ABD tekeliyle ortak yatırımlar konusunda prensip anlaşmasına varıldığı açıklandı. Sözgelimi, General Dynamics firması ve işbirliği yaptığı ABD tekelleriyle birlikte 13 Ekim'de Türkiye'den ayrılırken, prensip anlaşmasına varılan ve turizmde elektronik, madencilikten tarıma kadar ekonominin her alanını ilgilendiren birçok projeyi beraberinde ABD'ye götürdü. İlgili projelerin kesin anlaşmalarının, "F-16 Anlaşması"nın ABD Kongresi tarafından onaylanmasından sonra imzalanacağı belirtilti.

ÖZLEM ÖZGÜR Gündem

KİT'ler ve bürokrasi

İkinci Büyük Savaş'tan bu yana, ABD sürekli iki noktada Türkiye'den şikayetçi oldu. Kamu İktisadi Teşekkülleri (KİT'ler) ve bürokrasi... ABD yönetimi, Pentagon ve ABD patentli emperyalist finans odakları, sürekli olarak Türkiye'den KİT'lerin özel sektöre devredilmesini, devletin alt yapı tesisleri, enerji ekonomisi, liman, baraj yapımı ve benzeri alanların dışında kalan ekonomik girişimlerden elini-eteğini çekmesini istedi.

İkinci istek, bürokratik engellerin kaldırılmasıydı. Ve bu talep, KİT'lerin yönetiminde, devletin üst bürokrat kadroları içinde varolan direnç noktalarının kırılması, ilericiler, demokrat ve yurtsever kişiler yönetim kademelerinde temelli uzaklaştırılması istemini dile getiriyordu.

İşbirlikçi tekeli sermayenin KİT'lerden ve bürokrasiden yakınması, aynı oranda siddetlidir ve şikayeti tarihi de, 1950'li yılların başına kadar uzanmaktadır. Ne var ki, bütün bu iç-iç dış şikayetlere rağmen, hiçbir burjuva hükümeti, 12 Eylül cuntasına kadar KİT'leri elden çıkarmaya cesaret edemedi. Çok istemlerine rağmen, DP ve AP'nin

BATI AVRUPA'DA 15-22 EKİM BARIŞ EYLEMLERİ HAFTASI'NIN SON GÜNÜ HEMEN BÜTÜN BAŞKENTLERİ

Batı Avrupa'da milyonlar A “ama”sız, “fakat”sız, “eğer”

22-23 Ekim Cumartesi, Pazar günleri San Francisco'dan Tokyo'ya, Helsinki'den Madrid'e, üç kıtada savaş sonrasının en büyük barış gösterileri yaşandı. Gösterilerde, Komünistlerden, kimi burjuva partilerinin üyelerine kadar çeşitli politik parti ve gruplar, kiliseler, sendikalar, kadın ve gençlik örgütleri, hiçbir örgüte dahil olmayan kişiler, bir tek amaç için, savaşa ve silahlanma yarışına karşı barışı savunmak için birleştiler. Milyonların yükselttiği temel talepler, Batı Avrupa'ya Pershing-2 ve Cruise roketlerinin yerleştirilmemesi, Avrupa'da atom silahlarından arındırılmış alanlar oluşturulması, ve dünyada atom silahlarının dondurulması talepleri oldu. Bu talepler, Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkeler tarafından uzun süredir ileri sürülen barış önerilerine de denk düştü. Barış gösterilerine Türkiye'lilerin katılımının, ilerici örgütlerin eylem birliğinin sağlandığı ve örgütlerin birarada katıldıkları yerlerde daha güçlü ve yığıncaı olduğu izlendi. Öte yanda Federal Almanya'da 15-22 Ekim Barış Eylemleri Haftası içinde bölgelerindeki çeşitli örgütler ile birlikte ortak çalışmalar yürütebilmis olan yerel örgütler de, son eylemlerde daha aktif ve yaratıcı bir biçimde yer aldılar. Türkiye'deki Barış Savaşçılarına Özgürlük belgisini ve Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışma talebini yükselttiler.

BONN

İzlenimler / Mehmet ÜNAL

Hop, hop hop!

Atom roketleri stop!..

22 Ekim 1983 Cumartesi, saat 05.00 suları. Bonn Hofgarten'e geldik. Çotuk, çotuk. Zifiri karanlıkta götmebilisliklerin

lerine kulak verilmesini dile getiren ve “Krefelder Appel” için tekbaşına onbin üstünde imza toplayan Etti Gineold “Yaşam ve ölüm arasında tartışılıyorsa, bizi ayıran konulardan çok, bizi birleştiren yanlarımızı kuvvetlendirmeliyiz” diyor ve yüzbinlerin alkışını topluyor.

Birleşten yanlardan söz ederken; işçi hareketi ile barış hareketini birleştiren yanlardan da söz etmek gerekli. Bu konuda DGB Genel Yönetim Kurulu üyesi bavyan Ilse Brusis ve HDW Hamburg Tersa-

Hannes Wader Nazım Hikmet'len uyarladığı “Yaşamak/bir ağaç gibi/tek ve hür/ve bir orman gibi/kardeşesine/bu hasret bizim” türküsünü okuyor. Nazım Hikmet'siz barış hareketinin düşünülemediği bir kez daha yüceliyor bizi, biz Türkiye'li...

Bir hüznü çöküyor üstümüze, tatlı bir hüznü... Vaktimiz yok. Yerki emizde milyonların içinde biz de sesimizi katıyoruz. Hayır diyoruz, Amerikan Atom Bombalarına HAYIR!

STUTT GART

İzlenimler / Soner GÜRLER

**Bir zincir ördük:
Etten, kemikten...
yani insandan...**

Sabahın erken saatleri Stuttgart'ta miting alanında, erken geldi. Standlar yerini kuruyor. Dünyanın en uzun zinciri olacağı söylenen Stuttgart ile Neu-Ulm kentleri arasında kurulacak insan zincirinin kurulmasına henüz iki saat var.

Karşılaştığımız her arkadaşımız birçoğuyormak hevesinde, fakat dudaklar kehelennmiş, sadece gözler soruyor, biz de aynı soruyu sorarak işlediğimizden, gözlerdeki soruları ilanılayabiliyoruz.

— “Zincir karılabilecek mi?” Kalpler göğüslerimizden fırlayabileceğimiz gibi vuruyor heyecanla.

Stuttgart kentinin en büyük alanlarından biri olan Schlossplatz'da mitingte öz-

Rotatifler, ekranlar, antenler yalan söylüyor

Federal Almanya'daki son barış gösterilerini düzenleyen barış komiteleri, basın-yayın araçlarında eylemlere ilişkin sayıların bilgilil olarak düşürüldüğünü söyleyerek, Federal Almanya ikinci televizyonu (ZDF), Federal Almanya birinci televizyonu (ARD) ve diğer ajansları protesto ettiler. Barış girişimcileri, 22 Ekim günkü eylemler için verilen sayılar düşürülürken, CDU-CSU'nun Mühli'te düzenlediği savaş yanlısı mitinge katılan 9 bin kadar kişinin de 15 bin kişi olarak inanılmaz biçimde büyütüldüğünü belirttiler.

Barış komiteleri yaptıkları açıklamada teleklerden ilk geçen sayıların katılan 100 kişiden 80'ini saymadığını, 400 bin kişinin katıldığı Stuttgart mitinginin ilk haber ajanslarında 80 bin, geç saatlerde doğru ise ilk önce 180 bin ve daha sonra da 200 bin olarak verilmeye başlandığını, aynı oyunun Bonn yürüyüşü için de yapıldığını hatırlattılar.

Tarazsa, ancak deneyimli kişiler de sayılar üzerinde sorunsuzca oynamış oldukları Berlin'den, Westdeutscher Rundfunk-Köln üzerinden yürütülen Türkiye yayında da Stuttgart-Neu-Ulm arasındaki insan zincirinin hem 100 bin kişiden oluştuğu, hem de hiç bir yerinde kesinti olmadığının çekilinde çalkıştı bir haber veril-

Neu-Ulm ile Stuttgart arasında 100

her tarafımız ama her tarafımız insan seli halinde, kapıları açıp dışarıya çıkabilmek mümkün değil.

Saat 12.45. Tıkamak kaldığımız yerde, insan zinciri bitti değil, ikili halka çekilmedi tamam, aralarda bırakınız bir kopukluğ, eylemciler sırtları sırtlarına yapışık duruyorduk. Serce, serce, rükraklar, yanyan-

lan. Bonn Högarten'e geldik... Çoluk, çocuk... Zifiri karanlıktı, otomobiller ışıklarından yararlanarak ana sahnedeki konuşmaları tamamlıyorlar. Diğer alanlara doğru yürüyorlar. Etrafta kendiliğinden hazırlanmış meşgul olan, yaşlı-geçmiş siste farkettiği herkese selam veriyor. "Günaydın" dediği, güneşli bir sonbahar gününü müjdelere gibiler. Bu enerji, bu güçlüklü, bu umut yüzyılı insanı; Bonn ve o gün orada bulunanlar başına basıyor herkesi... Yürümeyi sürdürüyorsunuz, her yer insan. Rengarenk giysileri ve bir bayram yerine gider gibi hazırlıklarıyla, Bonnentine bambaşka bir renk katıyorlar. Daha sonra, Alman dostlarımız, şimdiye dek Federal Almanya tarihinde böylesini görmediklerini fısıldıyorlar kulağıma...

Karımız renk ile işi hareketi, mavî ile birleşerek, menekşe renk ile hristiyan inancı barışseverler, eflatun renk ile de kadın barışseverler somutlaştırılmış... Gülmüşümüz yerden bir başka yöne gitmek istiyoruz. Daha çok konuşmak arzumuza bu tarihi gündün. Tüm sokak ve meydanlar insan dolu... Gelenler, çeşitli yönleri göreve gidenler, otobüslerden, trenlerden inenler... Herkesi herkeli selamlıyor... Selam kelimesi kulağımda barış der gibi geliyor...

Ve saat onbir. O büyük meydan dolmuş ve ön program başlıyor. Çeşitli gruplar barış için yaptıkları yerel çalışmalarından örnekler sunuyorlar. Bu program bitiyor, ikinci ana program başlıyor.

İle bu ana program hoparlörler aracılığı ile tüm Bonn kentine aktarılıyor. Böylesine örgütlü bir girişim... O insanların arasında olmak, birlikte o anları yaşamak, bunları kaleme almak çok zor, anlatılması simdilik çok zor is... Bambaşka bir duygu. Bu denli insan arasında bulunabilmek... Bu kararlı yüzbinlerin yanında yer almak... "Biz hayır dedik ve ayağa kalktık" kararlı sözlerini dinlemek... Ve bu kararlı tavırın tüm Federal Almanya'ya dağıldığını görmek heyecanlandırıyor...

CDU parti üyeleri arasında oluşturulan barış yanlısı grup, hükümetin politikasını eleştirerek, 6 Mart'ta yapılan seçimlerin, Atom bombası yerleştirmeyi değil, ekonomik kalkınmayı söz verdiğini hatırlatmaya çalışıyor. Bu kadari ile de olsa akışılıyor bu grup... Daha sonra SPD Başkanı Willi Brandt söz alarak, SPD içindeki düşüncelerin Atom bombalarının yerleştirilmesinden yana değiştiğini belirtiyor. Daha sonra Brandt'tan sözü alan Yeşiller'in milletvekili Petra Kelly, "acaba diye düşünmeden bir hayır demenin gerekliliği" üstünde duruyor. Tüm bu tartışmaların yanı sıra, yaşlı anti-faşistlerin tecrübeleri

da DGB Genel Yönetim Kurulu üyesi başkan Ilse Brusis ve HDW Hamburg Tersane işçi temsilcisi Andreas Müller'in konuşmasını hatırlayabiliriz.

Bonn'da bulunanlar için başka bir kazanım da, sanat ve sanatçıların barış hareketine olan katkıları paylaşmaları. Yüzbinlerin içinde, "We shall overcome" (Biz yeneceğiz) türküsünü söylerken, bu heybetli günde gözyaşlarını tutamayanlar da oldu. Sevinçten, mutluktan... Yüzbinlerce yürek barış için çarpıyor, yüzbinlerce ışık, bir kararlılıkla ortaya pırlırlar saçıyor...

Sabahtan Bonn'da hükümet binalarının bulunduğu semte gittim. Saat onikiye beş kala yüzbinlerce başka insan elele tutuşarak insanlardan oluşan onbir kilometrelik bir zincir oluşturuldu. "Hop, hop, hop Atom raketleri stop".

Daha sonra Amerikan elçiliğinin önünde yapılan açılış konuşması yapıyor. Elbise Nika'nın "dan çek" Başkanlığının önünde açılan transparantten söz ediyor: "Raket değil, işsizler!"

Ana sahneye doğru yola koyuluyoruz. Sahnedeki, bu kez ünlü Alman sanatçısı

Stuttgart kentinin en büyük alanlarından biri olan Schlossplatz'da mitinge özgü sesler yok, sadece hoparlörlerden yükselen ayar sesleri ikidebirde yankılanıyor meydana. Daimler Benz fabrikasındaki işçiler bir köşede hazırlıkları yürütürken biraz yanında FIDEF stantının çalışmaları izleniyor. Bu standın yanında bir minübüs, her iki yanında asılı büyük pankartlarda "Türkiye başkalarına özgürlük" sloganı ve beyaz güvercinleri ile dikkati çekiyor. Bu minübüs az sonra 120 km.'lik insan zinciri boyunca onurlu bir görevi yerine getirmek üzere alandan ayrılacak, insan zincirinin kurulacağı güzergah üzerinden Neu Ulm istikametine doğru yola devam edecek. Yüzbinlerin beklentili yol boyunca havayla akan minübüs geçecek: "Türkiye'deki Barış Savaşçılarına Özgürlük".

Biz de minübüste yerimizi aldık. Stuttgart kentinin son evlerini geride bırakarak polislin insan öbeklerinin toplandığı her yerde yolları kapamaya başladığını izleyebildik. Şık sık yolculara polise kesiliyor, uzun tartışmalar sonrasında minübüsümüz mitali alanlarına bırakılıyor. Bad

tinge, hem de hiç bir yerinde kesinti olmadığı şekilde celsilikli bir haber verildi. Oysa ki yapılan hesaplara göre 120 kilometrelik bir yol boyunca kesintisiz bir insan zinciri kurulmak için en az 140 bin kişiye gereksinim vardı. Kalda ki zincirin pek çok yerinde elele tutuşmaları işleri, diğer halka oluşturdıkları da gözlenmişti.

Canstatt, Esslingen, Ober- ve Untertürkheim daha sonra Zell miting alanlarında işleri, pankartları gören eller sallıyor ve ağızlar hep birlikte Almanca-Türkçe haykırıyor "Türkiye'deki Barış Savaşçılarına Özgürlük".

Yollardaki kalabalık kesifleşiyor, ilerlemek zor hale geldi. Kendi kendimize düşünyör, acaba daha devam edelim mi? Fakat minübüsü kullanan arkadaşımız üzerine aldığı onurlu görevin bilincinde, gitmek olanaaksız oluncaya kadar ilerleyecgiz. Altbach köyünün girişindeydi. Kalabalığın içlerine girebilmek ve yolu izleyebilmek son derece zorlardı. Bir arkadaşımız minübüsün önünde giderek yol açıyor. Önümüz arkamız, sağımız ve solumuz

ğu, eylemleri sırtları sırtlarına yapıp duruyorlar. Ses yok, yürekler çarpıyor, herkes birbirine soruyor:

"Zincir tamam mı acaba?" Gözler Neu Ulm istikametine, gökyüzü izleniyor. Birden alkışlar ve bağırışlar... Neu Ulm istikametine doğru yükselen rengarenk balonlar birer çizgi halinde gökyüzünü doldururken, zincirin tamamladığını anlaşıyor artık. Hep bir ağızdan haykırılıyor: "Hop, hop, Atom raketi stop!"

250 bin kişinin katıldığı insan zinciri barış için canlarını verenler adına yapılan Söğüt köyü girişinde duruyor. Yaklaşık 200 bin kişinin yaşadığı Stuttgart meydanı, akşam erken saatlerinde itibaren artık insan almaz hale geliyor.

Bots grubunun barış şarkıları ile bağlayan miting daha sonra DGB eyalet başkanı Siegfried Pommerneke, Protestan kilisesi yürütme kurulu üyesi Herard Eppler, Yeşiller'in parlamentodaki temsilcisi Marie Louise Beck, Amerikan barış hareketinden Debbie Hejli, SWAPO örgütünden bir temsilci ve diğer barışseverlerin konuşmalarıyla devam etti.

Pershing-2 raketlerine benzer bisküvilerinin dağıtıldığı alanda barışseverler, bisküvileri dişleri arasında ezerek yerken, raketlere karış vererekleri diye diğ mücadelelerini kararlışlıklarını canlandırmaya çalıştılar.

BATI BERLİN

İzlenimler / Gülseren SAYGI

Barışı savunmak meslekten politikacıların tekelinde değil

22 Ekim 1983, Batı Berlin, saat 13.30. Kapalı, yazın insanın içine işleyen soğuk bir sonbahar gününe rağmen kentin değişik kesimlerinde dört ayrı U-Bahn istasyonuna çevresinde toplanan insan kalabalığı civil civil, samsacak...

Saat 14.00 civarında kentin Fehrbelliner Platz, Yorkstrasse, Walter-Schreiber Platz, Wittenbergplatz U-Bahn istasyonlarında toplanan her yaşta, her meslekten, çeşitli politik ve dinsel gruplardan ve değişik

Fransa'da Türkiye'deki iller için örgütler Türkiye'deki barış yürüyüşüne ortak katılıma çağırıldılar

TÜRKİYE

ERDE GÖSTERİLER MİLYONLARIN YENİ ABD ROKETLERİNE KARŞI OLDUĞUNU BİR KEZ DAHA KANITLADI

ABD roketlerine "siz hayır dedi!"

100 kilometreyi aşkın yolda 250 bin barış savaşçısı "insandan bir zincir" ardı...

uluslardan insanlar, toplanıp meydan olan
ek. Rathaus Schöneberg yönünde akmaya
başlıyorlar. Yürüyüş kolları yol kenarları-
nında duran, pencerelerden sarkan Batı
Berlinli'ler tarafından ilgiyle izleniyor.
u- Kimi evlerin balkonlarına, ya da pencere-
lerine yerleştirilmiş hoparlörlerden barış
şarkıları, işçi marşları yükseliyor. Bir yü-

rikası işçi temsilcisi Rainer Knirsch ise
aynı görüşü şu sözlerle dile getiriyor:
"Barış bizim var olup olmama sorununuz-
dur; bundan ötürü, barışı elimizle tutabil-
mek için biz kendimizi mücadele etmek zo-
rundayız. Bu işi başkalarına bırakamayız."
Çoşkulu konuşmasında Knirsch, BMW-
Motor fabrikasında çalışanların bir daha

Avrupa'da tarihin en büyük gösterileri

Avrupa şimdiye dek bu denli yığ-
ınsal gösterilere tanık olmadı.
Bell başlı kentlerdeki katılım şöy-
leydi: **Bonn**'da 500 bin, **Hamburg**
400 bin, **Stuttgart** 300 bin, **Batı**
Berlin 150 bin, **Roma** 400 bin,
Paris 150 bin, **Londra** 400 bin,
Viyana 100 bin, **Stockholm** 80
bin, **Brüksel** 400 bin, **Madrid**
200 bin. Ayrıca aynı günlerde
ABD'de 150 kentte, **Kanada**'da
50 kentte, **Japonya**'da, **Finlan-**
diya'da, **DDR**'de, **Bulgaristan**'-
da ve **Sovyetler Birliği**'nin çe-
şitli kentlerinde büyük barış
gösterileri yapıldı.

yürüyüş toplumun en güçlü hareketi du-
rumuna geldiğini kanıtlamış oldu.

23 Ekim yürüyüşünü destekleyen örgüt-
lerin bileşimi de çok geniş bir politik yel-
paze oluşturuşunu. Fransızca ve Fele-
mekçe konuşulan bölgelerdeki barış yan-
lısı örgütlerin kendi aralarında oluştur-
dukları iki ayrı koordinasyon komitesi

mayaya yetkili olabileceğini açıklıkla belirt-
mişti.

Ne var ki, hükümet üyesi Felemekh Sos-
yal-Hristiyan partisinin önemli yönetici-
lerinin yürüyüşü katılması, gösterilerin
dev kitlesel boyut almaları, bu parti yöneti-
minde bir tutum değişikliğine yol açtı. Parti
başkanı F. Swaelen 23 Ekim gösterileri-
nin göz ardı edilemeyeceğini söyleyerek fü-
zeler sorununun mecliste tartışılmasından
yana olduklarını belirtti. Bu durum karşı-
sında partilerin parlamento gruplarının
başkanları arasında yapılan bir toplandı
bu konunun 8 Kasım günü mecliste
tartışılmasına karar alındı. Böylece 23
Ekim gösterileri 24 saat gibi kısa bir süre
sonucunda ilk başansını elde etmiş oldu.

LONDRA

Yıldız TULGAR

Yurtseverlik barış için savaşmaktır da...

22 Ekim Cumartesi... Londra'da piri piri
bir öğle vakti. İnsanlar, köprüleri aşarak
barış gösterisinin yeralacağı Hyde Park'a
doğru iki koldan ilerlediler. Beklenmedik
kalabalık nedeniyle iki kol olarak tasarla-
nan yürüyüş üç kol olarak devam etti.
pankartlar ve flamaların renk cümbüşü
içinde "Türkiye Barış Komitesine Özgür-
lük" flaması da göze çarpıyordu. Bu fla-
man arasında yerlerini alan Türkiyeliler
dağıttıkları binlerce bildiri ile kamu-
oyunu Türkiye'de süregelen meclis Barış
Derneği davası konusunda bilgilendirdi-
ler.

Hyde Park'taki mitingde konuşanlar
arasında İngiliz İşçi Partisi'nin yeni baş-
kanı Neil Kinnock da yer almaktaydı.
Kinnock alana toplanan 400 binlik kitleye
şöyle seslendi: "Gerçek yurtseverlik barış
için savaşmaktır da..." Kinnock konuş-
masında adanın bir ABD üssüne dönüş-
türülmekte olduğu, yerleştirilecek olan ö-
lüm füzelelerinin düğmelerine basılmanın bi-
le kontrol edilemeyeceği konusu üzerinde
durdu... Daha sonra bir konuşma yapan
CND (Nükleer Silahsızlanma Kampanyası)
Genel Sekreteri Rahip Bruce Kent
"Cruise ve Pershing'ler yaşam hakkımızı
yansımakta" dedi. Kent, "tüm ABD üsleri-
ni tahlikaya alacağız, füzelelerin önüne önün-

sa'nın diğer on büyük kentinde onbinlerce
kişi yürüdü. Fransız Barış Hareketi'nin
çağrısıyla gerçekleşen barış eylemlerini
aralarında FKP ve CGT'nin de olduğu
39 ulusal örgüt destekledi. Saat 15.00'de
J.Jeures alanında başlayan Opera Meyda-
nı'nda son bulan yürüyüş, kaldırımlarda
biriken onbinlerce kişi büyük ilgi göster-
di. Öte yanda "Barış İstiyoruz" belgisi taşı-
yan bir grup askerin üniformaları ile ba-
nış eylemlerine katılması özellikle dikkat-
leri çekti.

22 Ekim Barış gösterisine eylem birliği
çerçevesinde katılan Türkiyeli ilerici ör-
gütler çıkardıkları ortak bildiri ile tüm
Türkiyelileri eyleme ortak katılmaya çağır-
dılar. Anadolu Der., ATT, Birlik Yolu,
Emeğin Birliği, FİB, FTİB, Gerçek, İşçi
Gerçeği, KİÖB, proleter Dayanışma örgüt-
lerinin katıldığı ve KKWK tarafından de-
stenklen çağrı bildirisinde, "Barıştan, si-
lahsızlanmadan ve demokrasiden yana olan
güçlerin silahlanma ve savasın hiçbir za-
man çıkarı olmamıştır ve olamaz" denildi.

Yürüyüş sırasında FTİB üyeleri Türkiye
Barış Derneği yöneticileri ile dayanışma-
nın yükseltilmesi için basılan kartpostal-
ları dağıttılar. Türkiyeli diğer örgütler de
benzer faaliyetlerde bulundular. Bu arada
TKP Merkez Komitesi'nin barış mücade-
lesine ilişkin olarak Türkiyeli işçi ve aydın-
lardan yaptığı çağrının da gösteride dağı-
tıldığı izlendi.

kısa...kısa kısa...

●MANNHEIM ve yöresinde Sıcak Sonbahar

"Steak Sonbahar" eylemleri Mann-
heim'de 15 Ekim Cumartesi günü
4 bin barışseverin eline vererek kent
merkezinin enine ve boyuna kesen büyük
bir gağ oluşturmaya başladı. Aynı gün
öğleden sonra ABD tarafından
yeraltına depolanmış yüzlerce
ton zehirli gağ bulunan Kärfertalt orma-
nına bisikletli bir gösteri yapıldı.
Bu arada ormanın içine kurulumuş olan
Amerikan askeri tesis bin kadar
barışsever tarafından bloke edildi.
Mannheim'daki barış eylemleri
DGB, kiliseler, gençlik örgütleri, barış
işçin halk girişimleri, SPD, DKP,
FDP ve Yeşiller tarafından örgütlen-

yacak mı?

Her sabah aynanın karşısına geçmişi taraymaya "çıktıkızda, aynada kendimi değil, Aydın Engin'i görüyorum, hep onu hatırlıyorum. Aydın Engin de baştan çok söz etmiş, çok yazılar yazmıştı. Yazının birinde şöyle diyor: Aynanın karşısına çıkıp kendimden hesap soruluyuz!"

Başarı nasıl koruyacağız? Silahlanmaya nasıl karşı çıkacağız? Evde aşkına kadar özgür zamanımı mahpus ederek mı, yoksa hanımın kavga dövüş yaparken mi? Köşe başlarında sürmekte mi, yoksa kalvelerde kumar oynamakta mı barış savışına katkida bulunacağız?

Bir çok ülkede sayısız barış yürüyüşleri oldu, toplantılar düzenlendi, seminerler hazırlandı. Eğer bunların hiç birine katılmamışsak, tabii ki barış talebi savunulamaz. İnsanlık "yararına" nükleer silahlar yapıyor. Acı çektilerinden öğrenilebilecek silahlar. En azından buna "karaçırım" demeliyiz.

İşte Aydın Engin ağabeyciğim, aynaların karşısına dikilmeye gerek yok. Nükleer silahlar insanı aynasız da düşündürüyor. İki gözüm varsa, bir bence giden engelli yollara bakacak, iki elim varsa bir barış bağrını dalgalandıracağım.

Ercan Özdek/Fransa

Başkanı iktidarda. DİSK Sosyal İş Genel Başkanı vekili Zeki Kılıç, Avrupa Parlamentosu Üyesi ve İşçi Partisi milletvekili Roland Böyes ve milletvekili Margeret Beckett, İngiltere'nin en büyük sendikası olan Genel Ulaşım İşçileri Sendikası'nın Başkanı Walter Greendale ve Dayanışma Komitesi sekreteri Cahit Baylav da konuşmacı olarak katılacaklardı.

Toplantı yeri Eylül ayı başında yapılacak İşçi Partisi Kongre Yan Faaliyetleri kitapçığında yer almıştı. Ayrıca 2 Ekim günü İşçi Partisi'nce düzenlenen barış eyleminde de binlerce bildiriyi ilan edilmişti.

Fabrika ortak mı?

İzmirde memleketim olan Ankara'ya gittim. Ankara Belediye Reisi yayı emekli bir generaldir. Bu adam Evren paşanın bir numaralı adamıdır. Ankara'da bir karar almış. Bütün ilker çöplerini bundan böyle bidonlara koyacaklar, sokakları çıkaracaklar. Bidon kullanan aileler büyük para cezalandırılacaklar. Onun için herkes bidon almak zorunda. Bu bidonlar önce tenekeden yapılmış, bir kaç ay sonra bidon kırılıyor, yenisini almak zorunda kalıyor herkes.

Aydın'ın açıklanmasını istemeyen bir okur/Büksel

nin olay çıkarmışa meydan vermemek amacıyla toplantı yerini terk etmeye yoldıkları sırada küfürü ve gıderlek fişin salırdı dönüştü. Ama gereken yanıt hemen aldılar ve Türkiye'iler tarafından püskürtüldü.

İşçinin Sesli'nin "Brighton'da Türkiye'deki demokratların kayırdı ugradı" dediği olay işte budur.

Aydın'ın açıklanmasını istemeyen bir okur/Londra

İlan bız, bu acıları çekmeye nasıl dayanıyoruz. Türkiye Postası gazetemizi de sabır, inanca, düşümana inat her gün bir gazete daha fazla satılabilecek, satılmıyorsa okutabileceğimiz acılarımız, derterimizi dindirebileceğimizi bilelim.

M.Atilla Çetiner/Göppingen

Burg'a kadar, Hamburg'dan Avrupa'ya, tüm dünyaya kadar bu ölüm roketlerine karşı bütün barışseverlerle birlikte "hayır, istemiyoruz" diyoruz.

Son söz bir başlangıçtır her zaman, başka kayırdı olay ordu ile teslim almak için.

Aydın'ın açıklanmasını istemeyen bir okur/Baden-Württemberg

Balık baştan, Cunta Evren'den kocar

- Başın sağolsun demeye geldik, bir otomobil kazasında kardeşin vefat etmiş galiba.

- Sağolsun, geride kalanlar sağolsunlar.

- Nasıl olmuş, suçlu kimmiş? Arkadaşımız, arkadaşın geçirdiği bir kaza sonu komada olduğu haberi gelir gelmez Türkiye'ye çmak zorunda kalmıştı. Kendisiyle iyi görüşürüz, eski bir CHP'lidir. Yalnız Evren'i de tutardı, hatta bir keresinde kendisiyle kavga edersene tartışmıştı. Geçtiğimiz yılbaşında sırasında izlendiydi, bizimle tartışırken hep o izinde gördüklerini, Türkiye'ye sükur geldiğini, Evren'in Türkiye'yi kurtardığını anlatırdı.

Aradan fazla geçmedi, en fazla 10 ay. Kardeşinin geçirdiği otomobil kazası nedeniyle arkadaşımız yine Türkiye'de ve yine bizim karışımızda.

- Sizlerden ötür dilemek lazım, sizlerin söyledikleriniz doğrudur.

- Biz ne demistik, birakalım o konuyu şimdiki, senin acın var, bu acıyı seninle paylaşmaya geldik biz, o konuları sonra tartışırız, olmaz mı?

- Hayır olmaz. Dedim ya siz haklıymışsınız.

Arkadaşın sinirleri susmasına müsait değil, kendini tutamıyor.

- Eğer gölgen olmasa peygamber olurdu. Ama ne yazık ki gölgen var. Nereden bilsin de ben gidip görerek Türkiye'de olanları izleyemeyen sen bana şu son bir haftada görüldüklerini anlatıyor.

Kardeşine araba vurmuş, her tarafı kırılmış, kırılmadık yer yok denacek kadar az. Arabanın şoförü kaçmış. Koma halinde hastahaneye kaldırılmış. Güdüldüğü sadece aldığı serum içisine konan ilaç olarak 30 bin lira tutuyor. Acil durum kırmızı bekliyoruz, doktor içerden elinde bir reçete

çıkıyor, bize uzatıyor, "Bu ilaçtan 10 adet alın gelin, ilacın eczanede var" diyor. Dediyi yere diyor, ilacın tanesi 425 lira. Alıp gelyoruz istediği kadarını. İstenilen ilacın adedi günde 30 ampule kadar çıktı. En sonunda topantı almanın bir yolu bulduk. Bu ilaç sayesinde bir ara gözlerini açtı, bizlerden helallik diledi. Ama bir kere düşün, öbür kardeş Türkiye'de, kocası var, kızı ve damadı var, hepisi birleşse sadece ilaca verilecek parayı bile ödeyemezler. Ben olmasam onun yüzünü kaldıramazlar. İy ki gitmişim.

Gerçi sonunda yine öldü ya, ama en azından helallik diledi. Allahım Evren'e helallik dileyecek adamı vermesin. Böyle namussuz herif nasıl geldi başımıza. Ama biz koyun gibi sürülüyüz. Ben de öyleydim, yanlış anlamayın, ta bu gidişime kadar.

"Daha neler gördün" diye sorunca patladı adeta.

- Asker para yiyor. Kardeşimin cebinde 2 bin lira varmış. Kocası biliyor musun. Bu para üzerinden çıkması. Hemen kaza mahallesinde başı çavuşa somuş, "harhalde arkadaşım aldı, o şimdi burada yok, ben sana vereyim, sonra ondan alırım" demiş. Bir düşün, eğer kendisi bu parayı almasa

meşsa arkadaşın aldığını nereden biliyor? Niye çıkıp cebinden veriyor?

Kardeşim öldü, cenaze gömülecek, üzerine topak atacak mezarlık bile 5 bin liradan aşağı topak atmam diyor. Şu rezalete bak, dünyanın nere-sinden görülmüş bu, bir taraftan bele-diyece ücretini ödüyor, bize deniyor ki, bu ücret normal bir mezar için di-yer, cenaze mezarı indiriliyor, mezarlık-çı kalkıyor "5 bin vermezseniz topa-ğını atmam" diyor.

Balık baştan, Cunta Evren de yanın-dakiler ve sizin dediniz gibi tüm yandaşlarıyla korkuyor, Yazık bu halka.

Bak Kuzguncuk'ta bir gün bir arkadaşla oturduk, bana dedi ki, yarın saat izle, fazla değil, bak ne kadar asker-i gü görecekim. Alt tarafı birer çay iç-tik. O asker iyi idit çıktı çarpi için. Arkadaş gayri müslim, korkuyor belli halinden. Laf arasında "Hala bitireme-diler, devamı topuylorlar, kolayla a-ğ-zını aç" diyor. Öñüne gelene, kahve-döğ çarpi müslim arkadaşında da "6 Kasım seçimlerinde tüm partilere bir-den çarpi kök, en azından yer pusulasına bir büyük çarpı çek ki geç-er-sin kılın" dedim.

Heilbronn'dan bir işçinin izlenimleri. (Derleyen S. Güler)

YENİ EVLENEN KARDEŞLERİMİZ
İSKENDER VE SABİREYE
ÖMÜRLERİN DEVAMINDA SAVAŞSIZ SÖMÜRÜSÜZ
BİR DÜNYANIN YARATILMASI İÇİN BİRLİKTE YEREKLEKLERİ
ONURLU MÜCADELENERİN YAŞAMA DÖNÜŞMÜSÜ DİLEKLERİYLE
BÜTÜN BİR ÖMÜR BOYU MUTLULUKLAR

Heilbronn Bölgesi
Türkiye Postası ekibi

Heilbronn Türkiye Demokrasi Güçleri
ve DİSK ile Dayanışma Komitesi

Türkiye Postası

ABONE FİŞİ

Adı, SOYADI:

Adresi:

Ölkesi:

ABONE ÜCRETİNİ (Verenligung für Völkerverständigung und Solidarität, Postcheck-konto 4614 100, BLZ 100 100 10 Postcheckamt Berlin-West) HESABINA YATIRI-NIZ. HAVALA MAKBUZUNU ABONE FİŞİ İLE BERABER

Türkiye Postası Abone Servisi Deneme Str. 1 1000 Berlin 44
ADRESİNE GÖNDERİLEN GAZETEMİZ DİHAL DÜZENLİ OLARAK ADRESİNİZE GÖNDERİLMİYE BAŞLANCAKTIR.

Abone süratli 6 aylık (12 sayı) 8
1 yıllık (24 sayı)

Abone bedeli:	F. Almanya	Belçika	Danimarka	Fransa	İngiltere	Hollanda	İsviçre
6 aylık.....	30,-DM	60,-BF	120,-DK	85,-FF	8,-40s	35,-G	25,-CHF
1 yıllık.....	60,-DM	120,-BF	240,-DK	170,-FF	16,-80s	70,-G	50,-CHF

GÜLDÜŞÜN

Hele baba bir dışarı çıksın...

Cunta yaçılığına soyunmuş az sayıda ki dönek öğretmenden biri de sınıfta öğrencilerine, evlerinde kimin resimleri asılı olduğunu sormaya, devlet büyüklüğünün resimlerinin asılması gerektiğini anlatmaya çalışıyormuş. Üstelik sınıfta epey de subay çocuğu varmış. Nuretin öğretmen "Söyleyin bakalım evinizde hangi devlet büyüğümlerin resimleri asılı?" sorusuna da ilk yanıt subay çocuklarından gelmiş. Bir kalmırmış parmağını:

— Öğretmenim, demiş, benim babam hava subayı. Evimizde Orgeneral Tahsin Şahinkaya'nın büyük boy bir portresi asılı. Hem de imzalı.

Öğretmen sınıtmış:
— Çok güzel çocuğum, demiş, ama bir de sayın devlet başkanımızın, Evren pa-

şamızın da bir resmi bulunmalı değil mi? Bir başka çocuk kalmırmış parmağını:
— Öğretmenim benim babam da deniz subayı. O yüzden Oramiral Nejat Tümer'in bir resmi var evimizde.

— Çok güzel, çok güzel çocuğum, demiş öğretmen, ama bir de Evren paşamızı zımkı olmalı ki tam olsun.

Bir başka çocuk:
— Öğretmenim benim babam da Nuretin Ersin paşanın resmini aştı evimize.

Öğretmen:
— O da iyi tabii çocuğum, ama bir de Evren paşamızın resmi bulunmalı değil mi?

Bir başka çocuk daha kalmırmış parmağını:

— Öğretmenim, demiş, bizim evde de Turgut Sunalp paşamın, hem de horoz ro-

zetli resmi asılı. Babam MDP'den milletvekili adayı da...

Öğretmen gene yayılmış, sınıtmış:
— Olur tabii çocuğum. Turgut Sunalp de devletin partisinin başında bir değerli paşadır. Onun resmi de olur tabii. Ama bir de Evren paşamızın resmi olsa daha iyi olmaz mı yavrucuğum?

Sonunda arka sıralardan bir yururcak kalmırmış parmağını:

— Öğretmenim, demiş, bizim evde ne Evren paşanın, ne Nejat Tümer'in, ne Nuretin Ersin'in, ne Tahsin Şahinkaya paşasının, ne Turgut Sunalp'nın resimleri yok...

Öğretmen biraz bozulmuş:
— Aaa, o niye çocuğum? Niye öyle yap-mış senin babacığın bakayım?

Çocuk omuz silmiş:
— Önemli değil öğretmenim, üzülmeyin siz, demiş, babam şimdiki Mamak askeri cezaevinde tutuklu. Hele bir çıksın, hep-sini asacak paşalarını...

Kehanet

Evren Çankaya köşğinde, gece uyku-su kaçmış, salonda dolanmaya başlamış. İçinde deri sıkıntı varmış. Duvarda asılı lücran kendi tablosunun karşısına geç-miş, bir süre kendi resmine bakmış bak-mış, sonra mırıldanmış:

— Acaba, demiş, acaba önümdeki on yıl içinde hayatımda nasıl bir değişiklik olacaktı?

Duvardaki resim birden dile gelmiş:
— Hiç, demiş, önemli bir değişiklik ol-mayacak. On yıl içinde olsa olsa beni du-wardan indirecekler, seni asacaklar...

Evren cennete gidecek

— Cunctaci faşist generaller, öteki suç ortakları ölüme cehennem gidecek ve orada kendili çevrelerinde dönme cezasına uğratılacaklar. Herkes günahı oranınca hızlı, çok hızlı, daha hızlı dönecekmiş. Bu du-rumda Evren öteki dünyada nereye gidecek?

— Söyledin ya, cehenneme.
— Yanlış, Cennete gidecek.
— O niye o?
— Tabii. Onu, cenneteki mümin-ler serilesin diye vanitlatır yapacaklar...

Kaç tur atmalı?

Evren ile öteki cunta elebağları ölmüş-ler ve öteki dünyaya gitmişler. Orada günahları, sevapları ölçüp biçen melekler, açılmış say-günah defterini bak-mışlar bizimkilerin sayfa larına.

Havacı-Cunctaci Tahsin Şahinkaya'nın defterine bakan melek başını sıkıntıyla sallamış:

— Senin, demiş, durumun kötü. Günah-tan, kepezilikten başka bir şey yok senin sayfa larında... Sen... Sen ceza olarak bütün gök kubbeyi tam üç defa dolanacak.

Şahinkaya itiraz edecek olmuş:
— Üç defa? Hem de koskoca gök kub-beyi? Ama git git bizim bu...

Melek omuz silmiş:
— Ne yapalım, demiş, bu kadar günah-lan ceza bu. İşlemeseydin günah bulca-hın... Öteki gelsin bakayım...

Denizci-Cunctaci Nejat Tümer yanay-mış masanın başına. Melek ölçmüş, biç-miş toplamı çıkmış:

— Sen de, demiş, be büyük tur atacak-sın. Bütün gök kubbeyi üç buçuk defa dolan-caksın... Öteki gelsin...

Karacı-Cunctaci Nuretin Ersin gelmiş:
— Oooo melek melek, senin günahla-rın daha da berbat... Sen beş tur atacak-sın gök kubbede... Öteki gelsin...

Jandarmacı-Cunctaci Sedat Celasum gelmiş. Melek yüzünü buruşturmuş ge-ne...

— Sen de, demiş, sen de at bakalım 6 tur da aklın başına gelsin... Geç şöyle... Öteki gelsin...

Melek böyle demiş ama gelen giden olmamış. Kalmırmış başını melek, bak-mış, kimse yok... Öteki cunctacılar da dö-nmüş:

— Siz buraya beş kişi geldiniz. O sizin şef, demiş, Evren miydi ne, o nerede peki? Cunctaci elebağları kınmışlar sıkın-mışlar, neden sonra Nuretin Ersin elle-ni oğuşturup yanılmış:

— Efendim, demiş, o yeryüzüne döndü. Motosikletini alıp hemen gelecek...

Kim yaptı?

Hitler'in faşist orduları Paris'i işgal et-tiklerinde bir nazî mangası da Picasso'nun atelyesini basmış. Başlarında subay-bi birlikte atelyeyi dolaşan naziler giden-lara bakalmışlar. Nazi subay ünlü Gu-ernica tablosundan gözlerini ayıramamış ve sonunda Picasso'ya sormuş:

— Bu sizin eseriniz mi?
Picasso acı acı gülümşedi:
— Hayır, sizin...

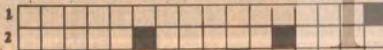

ŞİLİ DİKTATÖRÜ SEÇİMLERE GİTMEK ZORUNDA KALDI AMA...

BİLMECE - BULMACA

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

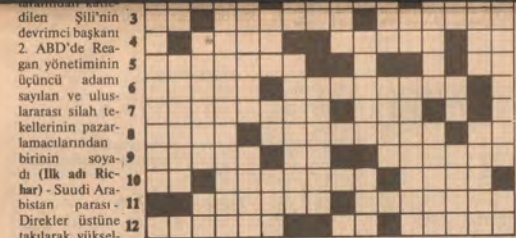
SOLDAN SAGA
1. Faşist Pinochet
tarafından katle-

Hece

Bulmacacı

Aşağıdaki karikatür Yunan Komünist Gençliği (KNE) örgütü üyesi ve halen Belçika'da çabamakta olan bir devrimci çizdi. Bu ve benzeri karikatürlerin Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışma amacı ile çizip ser-gileyen ve satan Yunan devrimci satış geliri ile Türkiye Demokrasi-ları Dayanışma Komitesi'ne devretti. Karikatürlerin gazetemize İleten Türkiye Postası Belçika görevlisi arkadaşımız, karikatürleri ilgilidiki ki-sacık notunda aynen şöyle yazıyor: "Yunanlı dostlarımız bizimle daya-nışmamız, gerçek dayanışmanın ne olduğunu sürekli gösteriyor, ka-ratürler. Biz Türkiye devrimcileri için gerçekten örnek oluyorlar. Türkiye devrimcileri için gerçekten örnek oluyorlar."

...dilen... Şili'nin devrimci başkanı 2. ABD'de Reagan yönetiminin üçüncü adamı sayılan ve uluslararası silah tedariklerinin pazarlamacılarından birinin soyadı (ilk adı Richter) - Suudi Arabistan parası - 11. Direkler üstüne takılarak yükseltmiş üzüm bağları, 3. Evcil bir hayvan - Yakın zaman önce ölen ünlü bir komünist sair - Yılmaz Güney'in bir filmi, 4. (Ters) Halk ağzında bazan karbonat da denen bir kimyasal bileşik - Anı Türkçe akımının ilk yıllarında "vali" sözcüğüne karşılık olarak önerilen, ancak tutulmamış bir sözcük - Satrançta en değerli taş, 5. Soruşturma, koğuşurma - Nota sıralamasında ilk nota, 6. Halka ait, halka ilişkin (eski dil) - Sara hastalığının bilimsel adı, 7. İkinci Dünya Savaşında uçaklarıyla gemilere çarpıp batıran Japon intihar pilotlarına takılan ad - Bir bağlaç, 8. "Çıkar"ın tersi - Çingenelelerde obaşağı, gef - (Ters) Elektrikli direnç birimi, 9. Taşlama, alyaz - Bin gramın kısaltılmışı - (Ters) Savaşmaktan vazgeçerek düşmana boyun eğme, 10. Türk Hava Yolları'nın uluslararası havacılığa katılması adı - Çanakakale'nin bir ilçesi - (Ters) "Temizlen, pisliklerden kurtul" anlamında bir emir, 11. İslam inancına göre Tanrı'ya katilip yapan melek - Çok renkli, tek renkli olmayan, 12. Derin çamur - Müzikte durak işareti - İzlemek, ardını bırakmamak.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. Yüzyılın başlarında Almanya'da 2. Enternasyönel dönemlerine karşı çıkan komünistler, 2. Ortak Pazar'ın Türkçe'de kısa yazılışı - Budala, aldatılması kolay kişi, 3. Türk parasının yanlış olmakla birlikte gene de sıkça kullanılan kısa yazılışı - Bir olayın kesinliği uğraması - Kapitalist ülkelerdeki sahte komünist partilerin, adlarının önüne takıldıkları bir kısaltma, 4. Lenin'in ön adları (Türkçe'de okunduğu gibi) 5. Vücudtaki oksijen oranını artırma ilkesine dayanan ve şimdilerde pek moda olan bir jimnastik türü - Ege bölgesine has, anasonlu ve sert bir içki, 6. Peygamberlerin, krallıkların ellerinde taşkınlık sülü sopa - Tok onun halinden anlamaz - Tertemiz, 7. Avrupa'da kilise müziğinin en yaygın çalgısı - İç Ege yörelerinde havaysal düşküncü az, samancı çok bir yaka, 8. Brezilya'nın en büyük kenti - Yuvarlak çizmek için kullanılan alet, 9. Karşılığın para ile ödenmeyen, malla ödenen, 10. Notaların altıncısı - (Ters) Müezzilerin piri sayılan bir islam buyduğu (Ters eski dilde) Emekçi, çalışan kişi, 11. (Ters) telefonu bulan ünlü fizikçinin soyadı - Mezopotamya'da ilk çağlarda bir devlet, 12. (Ters) En kısa zaman dilimi - Taktili saatlarda mal alırken yapılmaya gereken ödeme, 13. (Ters) Türkiye Komünist Partisi'nde uzun yıllar yönetici görevler üstlenmiş, yakın yıllarda ölmüş bir komünistin soyadı - Şifalı su kaynağı, bir tür kapcha, 14. Devlet Su İşleri örgütünün kısaltılmışı - Dumanın bucağı, duvarda bırakıldığı yağlı kare iz - (Ters) Sovyetler Birliği sınıma yakın bir ilim, 15. (Ters) İçişleri dışına çıkarma, karını yarma - Kuran'ın tam çevirisinin yapılmayacağı inancıyla, Kuran çevirilerine böyle denir, 16. Sovyet Hava Yolları - İssiz sınıfta daha da pekiştirmek için kullanılan bir ön ek.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1. Albert Einstein, 2. Şarlo - Drakula, 3. Abos - Balkar - Brom, 4. Minare AA - Şaara, 5. Arz - Olan - Abartma, 6. Merdiven - Sal, 7. Mm - Kaşkalav - Hane 8. Atlet - ML - Sa - Sns, 9. Amilyane - Karo, 10. Gerzek - Kadayıf, 11. Zimamdar - Ataman, 12. İz - Daire - Akıldad.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. Aşama - Mat - Zi, 2. Lahiret - Giz, 3. Bronz - Laem, 4. EUSA - Kemrad, 5. Ro - Romatizma, 6. Beleş - Yedi, 8. Irlanda - Re, 9. Naka - İvmce, 10. Ska - Aral - Ka, 11. Tur - Bel - Kata, 12. El - Şan - Sadak, 13. İlabur - Harami, 14. Ratsa - Oyak, 15. Bormann - İna, 16. Maalesef.

BULMACI

A - AF - AR - AY - BUL - DA - ET - GA
GA - GON - GU - GU - JAN - KA - KA -
KIS - LÜB - MAN - MAR - NAN - NI - NI -
NIS - O - PA - RA - RE - RIS - RO - RU -
TAN - TAN - TAN - TIN - U - YA - YA - YOP

Yukarıdaki heceleri yalnız birer kez kullanarak aşağıdaki soruları yanıtlayınız. Sorularda geçen ülke adlarını bulduktan sonra baş harflerini aynı sıra ile okursanız, Şili halkının yetiştirdiği en değerli evlatlarından birinin, Nazım Hikmet, Luis Aragon ile birlikte anılan büyük Marksist şairinin adı ve soyadı çıkacaktır.

- 1- Evren cuntasının en sağlam destekçilerinden bir diktatörün iktidarı elinde tuttuğu, Asya'da yoksul bir ülke.
- 2- Devrimini emperyalist sistemin ve yandaşlarının bir türü ilelerine sindiremedikleri ve yıllardır anti-sovyetik propaganda da kilitliyi olarak kullandıkları ülke.
- 3- "Atom silahlarından arındırılmış Balkanlar" önerisi ile, Balkan ülkelerinde barış savaşının başını çeken bir ülke.
- 4- ABD'nin Ortadoğu'daki yayılmacı planlarında stratejik değeri çok yüksek bir ülke. ABD, orada, şimdi diktatörün kan doküyör ve iç savaş azgın boyutlara turmandırıyor.
- 5- Amerika Birleşik Devletleri'nin oluşturduğu "eyalet devlet"lerden biri.
- 6- Güney Amerika'da devrimini yapmış ülkeler zincirine eklenen son halka.
- 7- Kuzeydoğu Afrika'da, ulusal kurtuluş hareketini sosyalizm yönüne çevirmiş ancak yoksullukla, çeşitlilik ve açıklıkla savaşmak zorunda olan bir ülke.
- 8- Karadeniz'de kıyıları olan ülkelere denir.
- 9- Güney Amerika'da faşist cuntanın dayattığı gerici anayasayı, halk oylamasında reddederler faşizme boyun eğmediğini yalnızca olarak kanıtlayan bir ülke.
- 10- Kuzey Avrupa'nın küçük ve barışçı ülkesi.
- 11- Faikland Savaşı ile durumunu perçinlemek isteyen tepesiz bir düşüğe geçen bir gerici cuntanın ön hükmettiği ve 1982'de başkaya hazırladığı sırada seçimlere girmek zorunda kalan bir Güney Amerika ülkesi.

...milyonlar. Biz türkün devrimci için gerçek örnek oluyorlar. Gazetemizde bu çizgilere yer veriliriz seviniriz.."

Çekoslovak Deniz Kuvvetleri Komutanı

Fenerbahçe, Şampiyon Kulüpler Kupası eleme maçı için Bohemians takımı ile oynamak üzere Çekoslovakya'ya gitti. Maç öncesinde her iki takım sahada ısınma hareketleri yaparken bizim Fenerbahçeliler de bir yandan tribünleri baksıyorlardı. Bir ara şeref tribününe gözü ilginç Fenerbahçeliler oyuncularıdan biri, cat pat bildiği ingilizcesi ile Çekoslovak futbolcuya sormuş:

- Hey abbas, şu şeref tribünündeki üniforma kim?
- Çekoslovak futbolcu bakmış:
- Ha, o mu demiş, bizim deniz kuvvetleri komutanı...

Bizim oyuncu şaşalamış:

- O nereden çıktı? Çekoslovakya'nın denizci yok ki, deniz kuvvetleri olmsun?

Çekoslovak oyuncu omuz silmiş:

- Mihim değil, demiş, takma katar, sizin de adalet hakanınız var, ne olmuştur yani?..

Bilmecce

Soru: Evren, yanında cuntanın öteki dört elebaşı, Başbakan Utusu, MDP başası Turgut Sunalp'ın birlikte seyahat ettikleri uçak yere düşse ve patlasa... kim kurtulur?

Cevap: Tabii Türkiye halkı...

Gazetemiz baskıya hazırlanırken
Erzurum'daki deprem haberi ulaştı.
Halkımıza ve yakınlarını
yitiren okurlarımıza
başsağlığı dileriz

Türkiye Postası

UDKF Berrin Uyar'a ve kadın politik tutuklulara özgürlük istedi

11-14 Ekim tarihleri arasında Macaristan'da yapılan Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu (UDKF) Konsey toplantısına katılan 110 ülkeden 121 örgütün temsilcisi, iki yıl aşkın süredir tutuklu bulunan Kadınların Sesi Dergisi yazarı işleri müdürü Berrin Uyar'a bir mesaj göndererek, "Türkiye'deki tüm politik kadın tutukluların özgürlüklerine kavuşması için çabalarını daha da artıracaklarını" belirtti. Berrin Uyar'ın şahsında bütün kadın politik tutuklulara dayanışmalarını ilettiler.

Aralarında ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü), FSM (Dünya Sendikalar Federasyonu) ve Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu gibi uluslararası örgüt temsilcilerinin de bulunduğu, 200 delege ve konuşuğun benimsediği dayanışma mesajında, özetle şöyle denildi:

"Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu'nun Konsey toplantısına katılan bizler, dünya, Türkiye kadınlarının hakları ve bany kadınların dayanışması doğrultusundaki çalışmalarını nedenyle tutuklanan ve işkence gören size, tutuklu diğer İKDP üyelerine ve tüm kadın politik tutuklulara içten dayanışmamızı ilettiler. Savajlığınızı tüm gücünüzle

Batı Avrupa'nın yedi ülkesindeki Türkiyelileri temsil eden örgütler ortak bildiri yayınladılar

Türkiyeliler 6 Kasım seçimlerini protesto eylemlerine katılmaya çağrıldı

Çağrıyı yapan örgütler

Cephe • Demokrasi İçin Birlik Avrupa Komitesi • FİDEF • KKDK (Dernekleri Fed.) • KOMKAR • Tekoşin Taraftarları • Belçika Türkiyeli İşçiler Birliği • Danimarka Türkiyeli İşçiler Birliği • Fransa Türkiyeli İşçiler Birliği • Hollanda Türkiyeli İşçiler Birliği • İsveç Türkiyeli İşçiler Birliği • İsveç Kürdistan İşçi Derneği • Norveç Kürdistan Demokratik İşçi Derneği

Londra'da "Gerçek Demokrasi ve özgür seçimler Konferansı"

İngiltere'nin başkenti Londra'da 5 Kasım Cumartesi günü County Hall'da saat 14'te "Türkiye'de Gerçek Demokrasi ve Özgür Seçimler Konferansı" düzenlendi. Konferans, 6 Kasım seçimlerinin gerçek yüzünü teşhir amacıyla bir aydarsızdırılmekte olan İngiliz kamuoyuna yönelik kampanyanın tepe noktası olacak. Tanınmış bilim adamlarının ve sendikacıların girişimlerini yaptıkları konferansa Belice Bonin, Enis Coşkun, Seldar

Köln'de uyarı nöbeti

Federal Almanya'da 2 Kasım günü Köln kentinde Dom Kilisesi önünde 7 Türkiyeli örgüt Türkiye'deki seçimi sahtekarlığına protesto etmek üzere uyarı nöbeti ve bir yürüyüş örgütlediler. Birlik Yolu, Cephe, DİB-FAK, FİDEF, KKDK (Federasyon), KOMKAR ve Tekoşin Sempatizanları tarafından düzenlenen ve saat 18'e kadar süren uyarı nöbeti sırasında, başında bir askerî benkelediği sembolik bir seçim sandığı da kuruldu. Saat 18'den sonra aynı örgütler ortak pankart altında meşaleli bir yürüyüş yaptılar.

3 Kasım günü de Bonn'da, tanınmış Alman ilericilerinin katıldığı bir basın toplantısı yapıldı ve aynı günün akşamı Evangelische Studentengemeinde'de aynı örgütler birlikte sendikacıların, kilise mensuplarının ve politikacıların katıldığı bir açık oturum düzenlediler.

Fransa'da protesto eylemi

Fransa'da 5 Kasım günü Anadolu Der. ATT, Birlik Yolu, SİB, FİTB, Gerçek, İşçi Gerçeği, KKKK, Proleter Dayanışma ve YXXK'ın birlikte örgütledikleri ve Emel'in Birliği ile Kurtuluş'un da desteklediği ortak bir gösteri yapıldı. Cumartesi günü saat 17'de Paris'in Strasbourg Saint-Denis semtinde yapılacak olan gösteri

Batı Berlin'de özgürlük tükürükleri

6 Kasım seçimlerinin içyüzünü teşhir ve protesto etmek üzere Batı Berlin'de 5 Kasım günü saat 18'de Teknik Üniversite'nin Audimax salonunda "Özgürlük Tükürükleri" gecesi düzenlendi. Ertesi gün de gene aynı salonda Alman politikacılarının, sanatçıların, sendikacıların ve yazar ve gazeteci Dursun Akçam'la Maden İş Sendikası Genel Başkan Vekili Bahiyyar Erkul'un katıldığı bir basın tartışması yapıldı.

"Özgürlük Tükürükleri" gecesinde Emekçi, Fuat Saka, İbrahim Toköz, Derya ve Deniz, Melike Demiraz, Sümeysa, Şivan, Tahsin İncirli, Ufuk Adalı, Zamanı, İG-Metall korusu katılıyor. Gecenin sunuculuğunu Ömer Polat yapacak. "Vorsicht: Demokratie - Diktat Demokrasi gerçeği (!?)" belgisiyle düzenlenen her iki toplantıda da yurtdışındaki Türkiyeli yazar, gazeteci, sanatçı, bilim adamları ve sendikacıların geniş şekilde katılması bekleniyor.

Avrupa'da diğer eylemler

Belçika'da

Belçika'nın başkenti Brüksel'de 5 Kasım Cumartesi günü Türkiye Büyükelçiliği'nin önünde, cuntanın gömmele 6 Kasım seçimlerini protesto etmek amacıyla miting yapılacak. Eylemi Demokratik İçin Birlik-Belçika Komitesi (DİB-BK), Belçika'daki Türkiyeli İşçiler Birliği (BTİB), Belçika Gerçek Gazetesiyle Dayanışma Komitesi (BGDK), Devrimci İşçi ve Belçika'daki Kürt İşçi ve Devrimci Birlikleri (CEKOSBP) ortak düzenliyor.

bulunmaları için dayanışma ile birliktir. Savasımızın tüm gücümüzle destekliyoruz."

bilim adamlarının ve sendikacıların girişimcinin yapıtlarını konferansa Behice Boran, Enis Coşkun, Sarder Can (Genç Öncü), Kemal Dursat, Zülal Kılıç, Yusuf Öngören ve Ahmet Muhtar Söküldü de katılıyorlar.

gösteri yapılacak. Cumartesi günü saat 17 de Paris'te Strasbourg Saint-Denis semtinde yapılacak olan gösteride Türkiye'deki seçimlerin içyüzünü sergileyen çok sayıda Fransızca ve Türkçe bildiriler de dağıtılacak.

te (BGDK), Devrimci İşçi ve Belçika'daki Kürt İşçi ve Örgünciler Birliği (TEKOŞER) ortaklaşa düzenliyorlar.

Kısa kısa...kısa kısa

Göppingen'de

Göppingen Barış Girişimi, Federal Almanya'daki barış eylemleri hafızası içinde 18 Ekim günü FİDEF'e bağlı Göppingen İşçi Birliği ve Şiililerin ortak çalışması ile bir kültür ve bilgilendirme gecesi düzenledi. DGB Baden-Württemberg eyalet örgütünden sendika sekreteri İsmail Kahraman'ın, Türkiye'deki son durum ve gelişmelere ilişkin geniş bir bilgilendirme konuşması yaptığı geceye, Göppingen Türk-Danış folklor ekibi ve barış türküleriyle Ozan Metin katıldılar. Ayrıca Şiilli ozan Sergio Vasseli de Şiili halk müziğinden örnekler sundu.

Wiesbaden'de

Aşırı sağcı Türk Federasyonu'nun 23 Ekim'de Wiesbaden, Biebrich Akropolis Lokali'nde Adım Adım Anadolu Eğlence Şifeli adlı altımda düzenlediği toplantı, Wiesbaden İşçi Derneği, Devrimci Yol, DİDF, ATİF ve Alman ilerislerinin birlikte düzenledikleri ortak eylem ile protesto edildi. Toplantının yapıldığı 400 kişilik salona, ancak 30 kişi girebildi.

İngiltere'de

İngiltere'de Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu'na bağlı National Assembly of Women örgütü, İngiltere'deki Türkiye'de Kadın Hakları İçin Dayanışma Komitesi'nin çağrısına uyarak 25 Ekim günü Londra'daki Türkiye Büyükelçiliği önünde bir protesto gösterisi düzenledi.

Cumhuriyetin 60. yılı

Federal Almanya'nın birçok kentinde, Türkiye'de demokratik kuruluşlar, 29 Ekim'in 60. yıldönümünü "ulusal kutuluş" sayışının barışçı, anti-emperyalist ve bağımsızlıkçı geleneklerini sürdürmek" temeline katıldılar. Konuyla ilgili olarak, 29 Ekim akşamı Batı Berlin'de Türk Merkez'in yaptığı toplantıya 200'ün üstünde katılımlı oldu. Alman ve Türkiye'de demokratların katıldığı toplantıda, Türkiye halklarının emperyalizme karşı verdiği ulusal kurtuluş savaşının anlamı diye getirildi ve Sovyetler Birliği'nin bu ölümükalm savaşında Türkiye halkına yardım elini uzatan tek ülke olduğu belirtildi.

Türkiye Postası Paris temsilciliği bir seçim anketi düzenledi

Gazetemizin Paris temsilciliği 30 Ekim gününden 6 Kasım'a kadar süreç bir seçim anketi düzenledi. İlk iki gün içinde çok çeşitli mesleklerden ve yaş gruplarından 260 Türkiye'ye verilen anket çalışması, Türkiye'lerin yoğun olduğu semtlerde, kahvelerde, okullarda, derneklerde ve evlerde veriliyor. Anket çalışmasıyla birlikte Türkiye Postası satışları da örgütleniyor.

Anketin ilk iki günlük sonuçlarına göre, Paris'teki Türkiye'lerin %90'ı seçimlerle Türkiye'de demokrasiye geçileceğini inanıyor. Yüzde 88 ise, Türkiye'de olsalar geçersiz, ya da boş oy atacaklarını ya da sandık başına hiç gitmeyeceklerini belirtiyorlar.

1) 6 Kasım günü Türkiye'de yapılacak olan seçimlerin halkımıza demokrasi getireceğini inanıyor musunuz?

Hayır : %90
Evet : % 9
Bilmiyorum: % 1

100

2) Türkiye'de olsaydınız 6 Kasım seçimlerinde nasıl oy kullanırdınız?

Geçersiz oy: % 62
Boş oy: % 11
Oy kullanmazdım: % 15
MDP'ye: % 2
HP'ye: % 5
ANAP'a: % 3
Bağımsızlara: % 2

100

Hollanda'da

Hollanda'da Türkiye'de örgütler eylem birliği çerçevesinde kamuoyuna ortak bir bildiri yayımlanarak, göstermelik 6 Kasım seçimlerini protesto ettiler. Cephe, HTTB, Koç-Kak, KHK-H'nın ortak çağrısına, seçimlerin iltidama olduğu vurgulanarak, 6 Kasım seçimlerinde geçersiz oy kullanılması istendi.

Yunanistan'da

Yunanistan'da, İGD, TKEP, ACIL, Dev-Sol, KUK, Devrimci Kurtuluş ve Türkiye Devriminin Yolu örgütleri ortaklaşa olarak resim sergileri açarak, broşür satarak, aydınlatma konuşmaları yaparak 6 Kasım seçimlerini teşhir eylemleri düzenliyorlar. Bir çok Yunan örgütünü de destekledikleri eylemlerin daha bir süre devam etmesi bekleniyor.

Avustralya'da

Avustralya'nın Sidney kentinde 4 Kasım 1983 tarihinde Türk Dernekleri Federasyonu'nda bir toplantı yapılarak, 6 Kasım seçimlerinin içyüzü sergileyecek. Toplantıda Avustralya'nın iktidar partisinin milletvekilleri de konuşma yapacaklar.

CÜNEYT BAŞBUĞ Nokta

Öyle bir yenir ki...

Sık anlatılan fıkralardandır. Afrikalıların gökteki uçağı yendik diyorlar. İspençikler işaret ederek "Bak öğüm, bu uçan cevize benzer, içi yenir" demesi. İçinde biraz kara Afrikalıya karşı hüznün, biraz da sömürgeci beyazın açgönlüğüne duyumsana da gülümsetir insanı çoğu kez. Şimdi çok gerilerde kalan tarihsel dönemden bir kesit. Güç doğa kullanılsın, binbir kabileyeye bölünmüşlügen, eşit caretinin, zaman zaman misyoner, zaman zaman asker olarak topağı talanlayan beyazın, cehaletin egemen olduğu Afrika'dan bir kesit.

Artık Afrika değişti. Yalnız Afrika değil tüm yeryüzü, kentleri ve insanlarıyla değişti, değişiyor. Gökteki uçağı görürnce çok değişik imgelelere dalıyor insanlığı. Yanındaki çocuğuna çok değişik ayrıntılar anlatıyor. Kuşkusuz gökte uçanlar da Afrikalı yerlinin gösterdiği varsayımlardan çok ileride. Pırpır devir çoktan kapandı, kafayı havyaya kaldırıncaya dek ufukta yitip gidiyor uçaklar.

Uçaklar yitip gidinceye dek, çağın bir çelişkisi-

ni aktarmıyor mu yanındaki çocuğuna günümüzün insanı. Belki hala Afrikalı, belki Anadolu'nun bir yöresinde rençber, kentin birinde öğretmen belki. Bırak kuzgun, öfkeli bir sesle fıldırıyor mı çocuğuna: "Bak öğüm şu üstümden uçup giden bir F-16'yı. Cevize filan benzemez, savaş uçağı bu. İçinde de yenir mi yemmez mi bilmiyorum. Ama bildiğim bir şey var, o da dışı bir yenir, bir yenir ki ne aklın ne havyanın. Koca bir kente ziyafet çeksen günlerce yitip bitiremezler. Artınnı da tepe tepe kullanır insan, ister oku yapar, ister oyun bahçesi..."

Asla bir fıkra değil. Tepeden tırnağa geçecek ve asıl kahredici yönü de bu gerçekliğinden kaynaklanıyor. İnsan bütününü sahibi olduğu bu dünyada çaresiz kalan da, aşağılayan da bu soysuz gerçekliğin kendisi. Güğüm güğüm süttün, kamyonlar dotusu yemişin; etin, buğdayın, meyvanın onu tek hakeden insana sunulmak yerine ölüm araçlarına yatırılması.

Sözçüğün tam anlamıyla "tepe tepe kullanılacak" bir zenginlik F-16 savaş uçaklarına yatınlın. Ana harcandan parayla, şöylesine sihirli bir deynmekmiş gibi bir kaç ayda bozkırları ortasında, evleri, okulları, işyerleri, hastahaneleri, bahçeleri, spor alanları, tapınaklarıyla kentler kuralatılır. Ormanlar dalandırılır, azgın imarlar qemlenir. Ne saymakla sonu gelir yapılabilenlerin ne saramakla. Geleceği kesin olan tek son, gözüm bekleyen acı sorunlar olacaktır. "Çağın savaş uçağı"nın çağdığı, insandışı yönü bu.

Kımsa F-16'ya ne de bir başkasına uçak oldukları, teknolojik gelişmenin en son ürünleri oldukları için karşı çıkmıyor. Onlara, çok etmeye yönelik oldukları, ölüm ürettikleri, yeryüzünün devasa kaynaklarını boşa harcadıkları, ülkemizi biraz daha Amerikan saldırganına kul ettikleri için karşı çıkıyoruz.

Bir uçağın ilk ufuk çizgisi arasındaki uzaklığı göz açıp kapayıncaya dek katetmesinin görkeminden haz duymamak olanağı değil. Ana emek veren mühendis, desinatör, içi denli olmasa da çocukla izliyoruz göklere egemen olan insanoluğuna. Yeter ki bir yerlere ölüm taşımışın, güğüm güğüm sütti, kamyonlar dotusu yemişti, et, meyva-yı boğuklara saçmışın.

TÜSTAV